

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 720. Kiadóhivatal 700.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése márczius végén lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldése fenn ne akadjon.

Fegyveres béke.

Budapest, április 9.

A balkáni bonyodalmaknak éppen most simunak el az utolsó hullámai, a készen álló hadseregek lábhoz eresztették a fegyvert, melynek már a szuronyát szegezték. Am úgy látszik, még sem tehetünk pontot az események után, mert utórezgések, történések következnek, amelyek mind az annexió körül kerekedett konfliktusokkal állnak kapcsolatban. A delegációk elé jön majd a budget, jönnek a számadások a póthitelek-ről, melyeket a mozgósítási előkészületek emésztettek föl. Bizonyos, hogy ezekben a számadásokban tekintélyes tétel szól majd az eddig elköltött összegekről s még tekintélyesebb tétel kéri majd a még ezután kiadandó pénzeket. Egy tekintélyes, rendszerint jól informált bécsi lap már is arról számol be, hogy maga a haditengerészet jövő évi költségvetése ötvennyolc millió koronáról egyszerre százhuszmillió koronára rugtat föl. Hivatalos forrásból czáfolják

ugyan ezeket a híreket, de kétségtelen, hogy katonai körökben forralnak valamit. A háboru rémét sikerült elodáznai, de megmaradt az a bizonytalan érzés, hogy ez nem történt véglegesen. A közvéleményben ez a bizonytalanság háborus jóslásokban nyilatkozik meg; a katonai vezetőségben pedig fegyverkezési tervekben. Kévs nappal ezelőtt jutott nyilvánosságra — s ez a hír már czáfolatlanul maradt — hogy új robbanószert készülnék behozni a szárazföldi és tengeri tüzérségnél. Emellett nap-nap mellett új rendelkezések híre érkezik arról, hogy a legutolsó harci készülődés során szerzett tapasztalatokat milyen intézkedésekkel készülnek a gyakorlati életben értékesíteni? Budapestre erődítési igazgatóságot állítanak föl s ennek alárendelik a komáromi, gyulafehérvári és péterváradai műszaki igazgatóságokat. Temesvár új lovashadosztályt kap. Gépfegyverosztályokat, forgalmi csapatokat, új hadihajókat terveznek, tüzérek, tengerészek szaporítására készülnek. Mindez természetesen nem mehet még a véderőtörvény reformja, új veradó és pénzáldozat nélkül. A rövid színjátékról tehát még csak ezután nyujtják be nekünk a számlát, valószínűleg jó borsosat, ember és pénz kövelésében vérmes reményűt.

Nem vigasztaló, hogy ebben a bajban nem állunk egyedül s hogy valamennyi európai ország a tengerentuli

Unióval és Japánnal egyetemben inaszakadtáig, anyagi erőforrásainak végső kihasználásáig vesz részt ebben a versenyben. Németország és Anglia flottavételkedése a legkihívóbb példa erre; milliárdok usznak el szörnyű vizivárák építésében. A borzalmas aczélkoloszsusoknak semmi reális hasznuk addig, amíg béke van. S ha hosszú a béke, lehet, hogy új típusok, új haditalálmányok hasznavehetetlen viziteknőkké változtatják a most épülő hatalmas hajókat, amint elavultak a és degradált parti hajókká lettek a tegnapi viziszörnyei. De azért folyik a harcz, egyelőre az arzenálok hajóépítő dokkjai között, mert Angliában az az elv, hogy minden Dreadnought típusu német hajóval szemben két angol Dreadnought-ot kell a vizekre bocsátani. S lám úgy látszik, hogy immár mi sem lehetünk el Dreadnought-ok nélkül s a vetélkedés minden más állam közt is fokozott mértékben megindul vizen és szárazon, sőt a levegőben is. Németország néhány hónap mulva röpti föl a Zeppelin No. II-t. Mintha aranyokkal telt hordók fenekét ütötték volna ki, úgy pocsókolják az államok a pénzt abban a készülődésben, hogy majd, hogy ha sor kerül rá, akármilyen viszonylatban eredményesen tudják irrogatni a más államok polgárainak az életét.

Nem tudom, teljesülnek-e valaha az utópista álmok s eljön-e az idő, ami-

A nagy művésznő.

Írta: Peterdi Sándor.

(Utánnomás tilos.)

— Most már ettünk-ittunk, a szivar füstje is vidáman kering a levegőben, beszélgethetünk a mai előadásról. Jó volt ugy-e? Neked is tetszett?

— Jó; a „Hoffmann meséi“ nekem mindig igazi műélvezetet szerez. A nagyszakállu Jaquesnak ez az alkotása úgy hat reám, mint egy pohár igazi, tiszta cognac: helyreüti a gyomromat — jegyezte meg a másik.

— No igen, különösen ha ily kitünő az előadás. En már soktól láttam ezt a nehéz hármas női szerepet, de ily kitünően még senki sem játszotta...

A másik kicsinylőleg legyintett kezével.

— Hogyan? Te nem tartod kiváló alakításnak?

— De igen; elismerem, hogy a művésznő remekelt, de ismertem valakit, aki ezt a szerepet még jobban játszotta.

— Ugyan? Hol?

— Az élet szinpadán.

— Aha! És Hoffmann, aki háromszor szeretett és háromszor csalódott...

— En voltam.

— Hm! Nem találd meg sem Antomiádban, sem Olympiádban, sem Stelládban az igazit? Megesalt mind a három?

— Meg.

— Elmondod?

— El. Halljátok tehát Olympia történetét...

Nagyon elkeseredett, mondjuk inkább el-savanyodott voltam. Az ember van néha ily hangulatban. Mikor megcsömörlik eddigi életétől, mikor haszontalanul elpazarolt, kidobott kincsnek tartja az eltűnt éveket, mikor a szive taplós, kopár, mint a kiszikkadt, száraz föld. Jártam-keltem az utcán, mint a kiverő kutya és epésen, diühösen néztem az embereket. Különösen a nőket. Mennyi szép, mennyi kívánatos asszony suhan el melletttem, hány leány parázsszeme villant meg körülöttem, mennyi csengő kacagás csilingelt a fülemben és a sok asszony, a sok leány közül egyikhez sincs semmi közöm. Irigykedve néztem az összefogódozó, karöltve sétálgató párokat. Ezek most bizonyára hazamennek... én pedig csatangolok tovább... minek is menjek haza...

Hogy egy kicsit megvigasztaljam magam, a szerelem és a házasság száz meg száz kelemetlenségeire gondoltam. Addig-addig idéztem fel a családi perpatvarokat, a gondokat, míg örültem már, hogy nem vagyok szerelmes, nem vagyok házas.

— Hála Istennek! így legalább szabad, független, a magam ura vagyok...

Tovább sétáltam. Aztán megálltam egy fényképész kirakata előtt. A többi különféle arcképek közül egy női kép ragadott meg. Fiatal, szende, bájos leányka képe mosolygott felém. Nem tudtam betelni nézésével, alig bírtam megválni a kirakattól. És azután is mindig előttem volt az a bájos arc. Reá-gondoltam egész nap és míg éjjel álmatlanul

hánykolódtam ágyamban, akkor is csak reá-gondoltam.

— Szóval, szerelmes lettél egy arcképhez?

— Igen. Másnap már kora reggel elrohantam a fényképészhez és megkérdeztem, kié az az arckép?

A fényképész ismerte a leányt, annak egész családját, sőt még a lakásukat is megmondta. Utána jártam és megtudtam, hogy a leány atyja dúsgazdag földbirtokos.

Még mindig haboztam, még mindig küzdöttem magammal, de az én ismeretlenem lett a győztes.

— Ha Isten is úgy akarja, ez a leány, ez a megtestesült ártatlanság, szendesség a feleségem lesz!

Még az nap elutaztam a vidéki városba, ahol imádottam atyjával lakott. Az egész uton felzaklatott képzeletem a jövő képeit festette elém. Mily csodás szép, mily boldogító képek voltak ezek! A vonaton már szinte örjögtem az örömtől, hogy anyagi szépségű, szende, ártatlan arcú ismeretlenemet csakhamar meg fogom látni. Elhíhetitek tehát, hogy közel voltam az öngyilkossághoz, amikor megtudtam, hogy az én bájos imádottam —

— Már másnak a felesége?

— Nem...

— Meghalt...

— No, nem épen, de majdnem. A családjának meghalt, mióta egy vándorműzikkussal, aki elcsábította, megszökött. Hiába kerestem, kutattam mindenfelé, nem voltam képes reáakadni. Meggyászoltam, mélyen megsirattam, akit szerettem, akit

kor egy testvérek lesznek a ma gyűlölködő népek? Valószínű, hogy nem. Valószínű, hogy sokkal mélyebben és igazabban gyökerezik az emberek szíve mélyén a farkas-hajlam, s a homo homini lupus örökké igazság marad. De ha jön kor, szörnyüködve fogják össze számolni az utódok azt a töméntelen pénzt, azt a tömérdek emberanyagot és munkaenergiát, melyet az emberiség a huszadik században kulturális, szociális és gazdasági céloktól elvonva, a militarizmus oltárán áldozott. A civilizáció eddig nem szabadította föl az emberiséget ettől a szipolytól; sőt ellenkezőleg: amint raffináltabbá, komplikáltabbá lett a mechanika, a vegyészet tudománya, a militarizmus mindannyját a maga céljaira sajátította ki s csak éhesebb, nagyobb igényekkel teljesebb, nehezebben kielégíthető lett. Régen Montecuccolinak igaza volt, a háborúhoz három dolog kellett: pénz, pénz, pénz. Ma azonban már a békéhez is ugyanez a három dolog kell s éppen a tudományos haladás, a találmányok lázas egymásra licizálása szülte a mai helyzetet, amikor békében is háborút kell viselnünk. Háborút a Brennus kardja mellé dobott aranyral, elpocsékolott milliókkal, nehogy az erőmérleg nyelve irigy s velünk féltékenyen vetélkedő szomszédok javára billenjen. A fegyveres békét nyögi ma egész Európa s az egész civilizált világ. Duplán nyögjük mi, akik szegények vagyunk, akiknél minden szociális, kulturális és gazdasági mező terméketlenül, szomjasan tikkadt. S más országoknak legalább az a vigasza van meg, hogy tudja, miért áldoz: ha a kormánya imperialisztikus politikát követ, az ő nemzeti imperializmusa ez; hogy ha piacok szerzése, piacok megvédése a cél, tudja az adózó, a verejtékkel áldozó nép, hogy az ő iparának, mezőgazdaságának haszna lesz ez a piac. De mi szegények, akiknek fiait idegen nyelven, idegen imperializmus, idegen közgazda-

enyémnek tartottam, pedig nem is láttam eddig az életben soha egy pillanatra se... A sárba hullott lilium, ez volt első szerelmem, első csalódásom.

A csapás nagyon megviselt. Nyugtomat sehol nem leltem. A szegény, az elkéseredés egyaránt marcangolt. Az orvosom tanácsára, hozzám tartozóim unszolására aztán elutaztam külföldre. Nem igen akartam; mert hiszen az emlékek — úgy véltem — a szív sebei azok nem tájak, amelyekből a robogó vonat messze elragad, azok követik az embert, belesimpaszkodnak, ott rágódnak rajta, mint a vampir áldozatán. De mégis elutaztam.

— A feledés legjobb orvossága. Jól tetted.

— Igen, jól tettem — szólt fanyar mosolyal az elbeszélő. — Magam is azt hittem. Elvégre a mérgezés ellenszere — egy másik mérge. Egy erősebb. Gondoltam magamban, majd én is ilyen ellenmérget esepertetek szívembe. A nagy szerelem ütötte sebet legjobban hegeszti sok apró szerelemnek mézes mérge. Azért rövid külföldi kóborlás után — a szerelem metropolisába — Párisba mentem. Mondhatom, időmet nagy-szerűen kihasználtam. A szórakozásból becsülettel kivettem a részemet. Megfordultam az előkelő helyeken éppen úgy, mint a füstös, olesó, alsórendű mulatókban. Egy ilyen ütött-kopott lebujsbam ismertem meg az én Olympiámat.

— Nem így hívták...

— Nem, csak én nevezem el Hoffmann második ideálja után.

sági érdek nevében vezényelik, mi miért verejtékezünk, miért áldozunk?

Legyenek tisztában vele Bécsben, hogy ha az országhoz új kérésekkel és új igényekkel jönnek, előbb erre a kérdésre kell felelniök. Csak azután jöhet szóba véderőreform, új robbanószer, új hadihajó, több tüzér, több tengerész. A nemzeti küzdelemnek is ez a jelszó volt a motivuma s a legutolsó események az országban csak megérlelték azt a meggyőződést, hogy új áldozatokat nem hozhat a nemzeti szempontnak tett engedmények nélkül. A legutolsó események pedig Bécsben is meggyőzhették arról, hogy az élére állított külpolitikai helyzetben aligha lehet akár a dinasztianak, akár a monarchiának érdeke az, hogy idebenn is teljesen fölfordítsák a békét és konszolidált viszonyokat.

Budapest, április 9.

A banktárgyalások megkezdése. A két kormány között megindítandó banktárgyalások egy heti halasztást szenvedtek. Az eddigi megállapodások szerint ugyanis *Wekerle* Sándor, *Kossuth* Ferencz és gróf *Apponyi* Albert közvetlen hűsvét után, április 14-én utaztak volna Bécsbe, hogy a banktárgyalásokat az osztrák kormánnyal befejezzék. *Wekerle* miniszterelnök azonban értesítést kapott Bécsből, hogy az osztrák kormány tagjai az ünnepek utáni napokban még nem lesznek ott s éppen *Bilinski* Léo osztrák pénzügyminiszter csak a jövő hét végén tér oda vissza. Ezért tehát az osztrák kormánnyal való tárgyalások csak a rákövetkező héten fogantatosíthatók. Április 14-én csupán *Wekerle* miniszterelnök megy föl a királyhoz audienciára, hogy a politikai helyzetről s más ügyekről is előterjesztést tegyen. A kihallgatás után a miniszterelnök visszatér Budapestre s minisztertársaival megbeszéli a további teendőket. Ezek után és pedig április hónap 18-án, *Wekerle*, *Kossuth* és *Apponyi*, valamint *Szterényi* József államtitkár mennek fel Bécsbe s adják meg a tervezett tanácskozáásokat.

A haditengerészet költségvetése. A „Neue Freie Presse” szerdai számában riasztó hírek közölt a hadügyminiszter flotta-fejlesztő tervéről. A

bécsi lap sorra ismertette a haditengerészet jövő évi költségvetésének fontosabb tételeit, amelyekből kitért, hogy a haditengerészet költségei az idei 58 millió koronáról a jövő évben legalább is 120 millió koronára fognak szaporodni és hogy a következő években szintén legalább ötven millió lesz a költségek növekedése. Ma ezzel szemben felhivatalosan azt jelentik, hogy a bécsi lap cikkekben közölt összes számok és számadások „tökéletesen önkönves képzelődés szüleményei.”

A karánsebesi püspökválasztás megsemmisítése

A kormány tegnap tudatta a nagyszombati metropolitával, hogy a király nem erősítette meg *Musta* Filaretnak karánsebesi püspökké való megválasztását. A kormány utasította ennél fogva a metropolitát, hogy az új püspökválasztásra szükséges intézkedéseket haladéktalanul tegye meg. A király — a kormány ily irányu előterjesztésére — azért nem erősítette meg a püspökségben *Musta* Filaretet, mert Karánsebesen egy egyházi, mint iskolai téren súlyos beszámítás alá eső szabálytalanságok történtek s *Musta* Filaret személye nem nyújtott kezeséget arra, hogy a szétzilált viszonyokban erélyes kézzel rendet tud majd teremteni.

Uj kataszteri biztosok. A földadóról szóló új törvény úgy rendelkezik, hogy a kataszteri igazgatással járó teendők a községi (városi) előjárók segédletével a mostani kataszteri tisztviselőkkel, valamint a szükséges számban ideiglenesen alkalmazandó közegekkel látandók el. Megszabja továbbá a törvény, hogy a vármegyei és a városi földadó-bizottságokhoz a pénzügyminisztérium részéről megyei előadók rendeltessenek ki. *Wekerle* Sándor pénzügyminiszter az ideiglenes minőségű kataszteri biztosok számát száznyolcvanhatban állapította meg. A kataszteri biztosok fizetését 2600 koronában, lakáspénzét 800 koronában, napidíj- és fuvarátalányát 2000 koronában, míg a megyei előadók fizetését 4000 koronában, lakáspénzét 1000 koronában, napidíj- és fuvarátalányát 2400, illetve nagyobb vármegyékben 3000 koronában határozta meg. Ezekon kívül a minisztériumban egy központi felügyelői állást rendszeresített VII. díjazású helyettesekkel és 4000 korona napidíj- és fuvarátalányával. A központi felügyelőt és a megyei előadókat a kataszter jelenlegi személyzetéből nevezték ki. Kinevezetésük legközelebb fog megjelenni a hivatalos lapban. A száznyolcvanhat ideiglenes kataszteri biztosi állásra a helyszínelői felügyelőségek (kolozsvár kataszteri igazgatóság) írják ki a pályázatokat. A sajtóközülég irt és hiteles okmányokkal felszerelt pályázó kérvények a hirdetésmények a hivatalos lapban, illetve a „Pénzügyi Közlöny”-ben való megjelenésétől számított két hét alatt nyújtandók be az illetékes kataszteri hatóságokhoz a főispán (a főpolgármester), esetleg az előjáró hatóság útján.

— Szép volt?

— Nem mondhatnám. Arcza sápadt, termete sovány volt...

— Böjti eledel... az örök farsang városában...

— Fájdalmas vonásaiba a küzdés, nélkülözés, a nyomor karmolták bele áruló jegyüket. A szegény nő zongorán kísérte a „művész” urak és hölgyek ledér dalait, amelyeket a selejtes közönség durva röhejjel, ordítással fogadott. Én az egész idő alatt a nőt néztem. És lassankint képzeletem egész glóriával vonta őt körül. Minél jobban figyeltem, annál több szép és nemes jellemvonást olvastam le arcáról. Néhány nap múlva megismerkedtem vele. A szünetekben elbeszélgettünk és később — hosszas kérésre — azt is megengedte, hogy elkísérjem a lakása kapujáig.

— Oh te vén diák! Szerelmes iettél és...

— Ugy van! A zenés leányba szerelmes lettem. Kértem, könyörögtem, hagyja el ezt a piszkos helyet, amely nem méltó hozzá, jöjjön velem, legyen az enyém, de hiába. Mikor leghevesebben ostromoltam, kivett kebléből egy kis arczképet és azt csókolgatta.

— A férje volt?

— Nem, a kedvese, aki rosszul bánt vele, aki ütötte, verte, aki otthon betegen feküdt és abból éltek, amit az asszony keservesen keresett.

— És nem boldogultál vele?

— Nem; mindig egy volt a válasza: szeretem őt.

Egy este aztán hiába vártam reá a kávéházban, nem jött. Levelet irt nekem.

amelyben ez volt: Felesége nem lehetek, kedvese nem akarok lenni, ön nem távozott, én menekülök. Isten önnel. Éljem boldogul.

— Szegény fiu!

— Ne no, még várjatok! — Hát igen, eltűnt, én hiába kerestem, nem tudtam reakadni. Nem akarok lelkiállapotokat festeni; de, hogy mit éreztem a második csalódásra, azt mindenkinek képzelő tehetségére bízom. Csak egygyel vigasztaltam magam. A leány — ez volt szent hitem — nem húzza sokáig. Gvenge, beteg szervezetét megöli az éjjeli életben orvul leselkedő kór. Ha enyém lett volna is, ki tudja, élt volna-e néhány évnél tovább... Ezentul úgy is gondoltam reá, mint egy halottra.

— Nyugodjék békével!

— Na igen... És most még hamarosan elmondom Stella esetét...

Párisból — nem épen kigyógyulva — hazajöttem; de a kósa élet már a véremben volt. Tudjátok, hogy csakhamar ismét elutaztam és pedig Olaszországba. Ott maláriát kaptam és nyögtem bele vagy fél évet. Idegenben, betegen feküdni igazán nem tartozik a kiváló élvezetek közé. Feltettem tehát magamban, hogy mihelyt felgyógyulok, erősen kárpótolom magamat, hanem a családi műsort messze elkerülöm. Elég volt a limonádéból, jöjjön a mámorító, vérbujtogató pezsgő.

— Bravo!

— Mikor tehát lábra álltam és erőre kaptam, siettem Monte-Carló-ba. Éppen jókor érkeztem. A szerelmi kalandokra, a leg-

Politikai hangulatok.

Az osztrák kormányának az egész bankügy, meg minden járuléka nem olyan égetően sürgős, mint ahogy az nálunk látszik. Az osztrák miniszterek nem zavartatják magukat husvétii pihenőjükben s amikor a magyar kormány jelentkezik, hogy látogatást akar tenni, nyugodtan válaszolják, hogy minosenek otthon. Holott azelőtt nem foglalták be a kombinációkba, hogy esetleg nem lesznek otthon. Ime a hasonlat:

- Alszol, Móricz?
- Nem alszom...
- Adj öt forintot kölcsön, Móricz...
- Jaj, alszom.

Tárgyalni kellene már csupán a formalitás kedvéért is, hogy tisztázódjék a helyzet: lehet-e kartellbankot csinálni vagy nem hogy a magyar kormány a szünet után összeülő képviselőházat tájékoztathassa s ime megakad az ügy, mivelhogy az osztrák miniszterek április tizenegyedikén nem lesznek otthon. Mi várhatunk, vélik ők szabadon az osztrák politikai jelszavak szerint és talán ezzel a magyar kormány is segítségére akarnak lenni, hogy időt nyerjen, avagy ellenkezőleg, éppen azokat akarják segíteni, akik a magyar kormány gáncosot szeretnének vetni. Mert az osztrákok czélzataival sohasem lehetünk tisztában s a magyar kormány körülbelől aképpen gondolkodik, hogy csak osztrákkal ne legyen az embernek dolga. Szerencsére véletlenül április 14-én legalább az uralkodó otthon lesz és Wekerle ha már rászánta magát, hogy Bécsbe megy, odajárulhat a király elé és elpolitizálhat vele az ügyes-bajos dolgok felől. Egyelőre azonban nem kerülhet sor a válságkalendárium ama pontjának a teljesítésére, hogy a miniszterelnök ezen a napon bejelenti az uralkodónak a kabinet lemondását. Nem kerülhet rá a sor, mert a tárgyalások nem juthatnak akkor még olyan stádiumig, hogy az osztrák kormány a kartellbank tervét visszautasítja. Különös, de úgy van, hogy mindaddig, amíg a két fél konferenciái ezt a határt el nem érik, addig pozitíve nem lehet a kartellbank

alkalmasabb főidény volt. A kis paradicsom tele volt Évakkal, akik a kigyó szerepét is maguk játszották el.

Egy bőbeszédű fiatal embertől csakhamar megtudtam, hogy egész Monte-Carlo ifja-vénje egy idegen nő lábainál hever, jobban mondva, annak a bolondja. És igazán lehetett. Egész nap csak ennek a nőnek a szépségéről, varázslatos bűbájáról és kegyetlen szívééről hallottam. Alig vártam, hogy találkozzam vele. És mikor megláttam —

- Te lettél a főbolond.
- Nem, rá sem néztem többet...
- Ohó! nem tetszett?
- Sőt ellenkezőleg, nagyon tetszett, minden csepp vérem őt kívánta, de még sem mutattam.

— Osi fegyver egy ilyen nővel szemben...

- És látod, mégis sikerre vezetett.
- Csak nem.
- De igen. Ottlétem harmadik vagy negyedik napján késő éjjel mentem fel lakásomra. Fejem kábult volt, agyam mintha vaskapcsok szoritották volna... Nagyon erős estém volt. Játszottam a Casino-ban és roppant pénzt nyertem. Minden zsebem tele volt bankóval és arannyal. Amint a homályos szállodai lépcsőn felfelé haladtam, mögöttem ruhasuhogást hallok, és mielőtt visszafordultam volna, valaki karomat átöleli, aztán halkán, forrón a fülembe sugja:

- Itt vagyok! Siessen!
- Ejha!
- Ő volt, Monte-Carlo démona. Az első percében szinte elszibadt minden tagom, de a következő pillanatban mintha tűzláva folyt

meghiúsulásáról beszélni. Sőt éppen ma hallottuk egy aktív miniszternek magánkörben tett következő kijelentését:

— Én meg vagyok győződve róla, hogy a kérdés minden baj nélkül és nagyobb zavar nélkül simán fog elintéződni.

Kissé merész kombináció lenne azt következtetni, hogy a kartellbank létesítésére is van még remény. De találkoztunk olyan politikussal is, aki így szólott:

— Nekem van egy titkos tippem: a kartellbank.

Az utóbbi idők válsága nem egyszer hoztak olyan meglepetéseket, hogy a lehetetlen kombinációkat is felülmúlták. És ha nagyon erősen előtérbe kerül az a megoldási terv, hogy bankprovizóriumot csinálnak, de törvénybe iktatják 1917-re a külön vámterületet és a nemzeti bankot, akkor nem is tetszik tulajdonképpeni képtelenségnek, hogy az osztrákok e helvett inkább hajlandók lesznek a kartellbank létesítésébe beleegyezni. És ebben az esetben nem is véletlenség, hogy az osztrák miniszterek a jövő héten nem lesznek otthon, mert valóban akkor Wekerlenek előbb a királynál kell egy kicsit politizálnia, mielőtt velük komoly tárgyalásokba bocsátkoznék.

Azt is mondhatja mindenki, hogy a válságcsinálás nálunk könnyen megy. De mi helyt aképpen világítják meg a kérdést, hogy a különböző pártokat képviselő miniszterek a megoldási módokra nézve szolidárisak, már másképpen fest a helyzet. Akkor már a függetlenségi miniszterek is így szólhatnak a Justh—Batthyány—Holló csoporthoz:

— Aki a koalíciós kormány ellen dolgozik, az a mi ellenségünk is, nemcsak a hatvanhetes miniszterek ellensége.

És nyomban következik, hogy nem a hatvanhetes minisztereknek kell kilépniük a kabinetből és nem a hatvanhetes pártoknak kell otthagyniuk a koalíciót, hanem a kormány tagjai is megtartják helyüket, a koalícióban egyesült pártok is megmaradnak együtt, de csak a csoportnak kell más helyet elfoglalnia, azaz kimenni a függetlenségi pártból s elszegődni oda, ahol a koalíció előtt volt, tudniillik az ellenzék ugynevezett keserű kenyéréhez. Akkor persze Justh

volna ereimben. Átkaroltam a hozzám simuló nőt és besurrantunk lakosztályomba.

Féktelen, tomboló, szilaj csókok éjszakája következett. Azt hittem, megfojtom a karjaim között, vagy én pusztulok el ajkain. Végre-hossza nem volt a csóknak, ölelesnek, részeg voltam a gyönyörtől, a pezsgőtől. Mintha a Sahara égető homokja öntött volna el, mikor átfönt karjaival és forró lehelete a fülemben suttozta:

- Szeretlek! Tied vagyok!
- A további leírásokat elengedjük... A végít... a végít...

— Másnap úgy dél felé ébredtem fel... Sokáig tartott, míg vissza tudtam emlékezni mindenre. Valahogyan nagynehezen rendeztem gondolataimat... aztán körülnéztem... kerestem a nőt... de nem találtam. Elment és elvitte magával minden ékszereimet, összes pénzemet...

— Ah! szóval ő nagysága ügyes szélhámos volt...

— Igen, aki szépségét, kedvességét arra használta fel, hogy pénzt harácsoljon össze kedvese részére, akit a rajongásig szeretett.

- Feljelentetted a rendőrségnél?
- Nem...
- Bolond!
- Lehet.
- No és?
- Mit és... vége van, nincs tovább...
- Nem értjük az összefüggést...
- Mindjárt megértitek... Tudniillik az ártatlan arcú, hamvas vidéki leány, a párisi szenvedő zenés asszony, a monte-carlo-i szilaj, csábító démon — egy és ugyanaz a nő volt...

Gyula nem tarthatja meg az elnöki tisztelet, viszont megkísérelheti beváltani az elnöki méltóság tekintélyével hangoztatott, ama súlyos fenyegetését, hogy olyan ádáz obstrukciót csinál, amilyen még nem volt és minden kormányt megbuktat, amelyik nem hoz külön vámterületet és nemzeti bankot.

Most a csoport folytonosan reménykedik. Egy-egy megbizottja a miniszteri tanácskozásokat megelőzőleg mindig megjelenik Kossuth Ferencnél tájékozódni, avagy talán Kossuth Ferenczet tájékoztatni. Hogy mi a Kossuth terve, avagy mi az ő tervük. Hanem ha kívül lesznek, akkor a hadállás tisztán fog látszani.

De már e napokban is gyanus zörej hallatszik. Mintha a bank mellett erősebben emlegetnék a választói reformot. Mintha már arra spekulálnának, hogy ha a bankon nem lehet új pozíciókat szerezni, hát talán sikerülni fog ez a választói reform kérdésében. Nekik lenne egy másik reformtervezetük, ha a kormány szives lenne részükre helyet szorítani. Minő perspektíva! Majdnem hogy egész hangosan és nyíltan mondják már, hogy nekik nem ilyen vagy amolyan bank kell, nem is ilyenféle vagy másféle választói reform kell, hanem vagy egyiknek, vagy másiknak az ügye segítségével nekik a kabinetben hely kell. Csakhogy erre a kérdésre nézve is ugyanazon álláspont érvényes, mint a többire: a kabinet szolidáris. A függetlenségi miniszterek épp úgy ragaszkodnak a választói reform benyújtott javaslatához, mint gróf Andrássy Gyula. A javaslat már nem a belügyminiszter személyes és egyéni terveze, hanem az egész kormány javaslata, tehát épp úgy a Kossuth Ferenczé, a gróf Apponyi Alberté, mint a gróf Andrássy Gyuláé. Tehát csak az egész kabinetet buktathatják meg, ha tudják és nem egy minisztert.

Ilyen kilátások mellett aztán kétszer is meggondolják még a buktatási mozgalmakat és az sem lehetetlen, hogy inkább formulákat fognak keresni a visszavonulásra, semmint ürügyet a további támadásokhoz.

Apró hírek jelentek meg arról, hogy Barkóczy Sándor kultuszminisztériumi osztályvezető tanácsos ujabban az ő állami hivatalszobájában egy keresztet helyeztet el. Egy keresztet, amelyet eddig nem jutott észébe hivatalszobája részére beszerezni s amelyiknek a nélkülözése mellett is el tudta végezni kötelességeit úgy, ahogy jónak látta néha zajtalanul, néha zajos panaszokat keltve. Ha dolga közben is látni akarta vallásának szent jelvényét, elővehette azt a zsebéből vagy az asztalfiókjából és nem gondoskodott róla, hogy a nemes szimbólum állandóan szeme előtt legyen és a hozzá bejárók is vallásos hangulatot szerezzenek látásától. Most azonban állandósította a keresztet.

A kicsiny hírek támadták báró Barkóczyt a kereszt miatt s erre ő védekezett. Hogy azt mondja a kereszt kifüggesztéséhez neki joga van, mert hisz az a szeretet vallásának a szimbóluma. A néppárt is védelmezi báró Barkóczyt és vannak, akik aképpen érvelnek, hogy ha akármiféle képet, festményt kiakasztathat hivatali szobájában egy tisztviselő, miért lenne éppen a kereszt tilos? Sőt profán argumentumok is keletkeznek. Egy Salome-kép ott lehet? Egy bachans-nőt ábrázoló festmény is? Csak a kereszt nem?

Kétségtelen azonban, hogy báró Barkóczynek a szobájában sem Salome-kép nincs, se bachans-nő és ő maga tiltakoznék legerősebben az ilyen parallák ellen, amint hogy,

minden más vallásos ember is tiltakoznék. De a kereszt ott van.

A kereszt ott is fog maradni. Azt már onnan el nem lehet távolítani és nem is szabad. A kommentárok ellenben hatásukat csak aképpen veszthetnék el és aképpen alakulásuk kedvezőbbé, ha báró Barkóczyt tennék a kereszt mellől máshová. Mert a keresztnek mindenütt lehet helye, csak ott nem, ahova a báró Barkóczy ötletéből kerül. A kereszt nem számítódik tüntetésnek hivatalban sem, hogy ha az nem a báró Barkóczy Sándor hivatala.

Mert senkinek nem lehet megtiltani, hogy a maga vallásos érzését privát használatra hivatalos szobájában is kifejezze. Tapintat és bölcsesség kérdése, hogy helyesen teszi-e. Mivelhogy az állami hivatal nem vallási szertartások helye s a zsidó vallású állami hivatalnoknak bizonyára nem jutna eszébe, hogy Mózes törvénytábláját kiakassza hivatalos szobájában. Viszont gróf Apponyi Albert kultuszminiszter ha hivatalos utjában mindenekelőtt misét hallgat, ezt is külön választják a miniszteri funkcióitól.

Hanem, amint mondjuk, éppen báró Barkóczynek a keresztje tüntetésnek vétetik. Mert ez az a Barkóczy, aki nem akart felállni. Ez az a Barkóczy, aki szembeszállt az állami törvényekkel vallási meggyőződésére hivatkozva, amikor megtagadta az anyakönyvvezető előtt kötött házasságtól azt a tiszteletet, hogy székéről felkeljen. Ez az a Barkóczy, aki felekezeti háborúságot okozott magaviseletével és kinek a minisztériumból való elhelyezését türelmetlensége miatt annyira követelték, hogy esete folytán miniszterének, gróf Apponyi Albertnek az állását fenyegette veszedelem és aképpen helyezték szembe a kérdést, hogy vagy Barkóczyt ad igazat s akkor a miniszter is klerikális politikát vall, hogy dezavválja Barkóczyt, hogy pártatlansága iránt bizalmat szerezzenek.

Annak az ügynek a hullámai elsimultak úgy, ahogy. Barkóczy a klerikálisok erős támogatását szerezte meg. Apponyi pedig liberális nyilatkozatokat tett.

Azóta telt-múlt az idő, míg most Barkóczyban megint feltámadt a klerikalizmus. Történt, hogy gróf Apponyi Albert egy zsidó gimnáziumot engedélyezett. Szerintünk helytelenül tette, de engedélyezte. És erre következett a felelet Barkóczy részéről. Barkóczy, akire a középiskolák ügyei voltak bízva, a zsidó gimnázium engedélyezése publikálásának napján, feltétellel hivatali szobájába a keresztet.

A kicsi hírek erről az összefüggésről nem szólottak. Pedig ez lényeges. Mert ime Barkóczy, aki nem akart felállni, olyan biztosan áll, hogy még Apponyival szemben is megengedhet magának egy keresztet tüntetést.

Budapest, április 9.

Függetlenségi szervezkedés. Két esztendeje, hogy az egész nagy magyar Alföld politikai életének vezérferfi, országos képviselő és huszonhét függetlenségi párti képviselőinek jelenlétében megalakult Szegeden az Alföldi Függetlenségi Párt. Most történt meg az alapszabályok miniszteri jóváhagyása, minek folytán dr. Becsey Károly szegedi képviselő már a legközelebb egybe hívja Szegedre az országos párt igazgatóságát. Ugyanakkor alakul meg a Csongrádvármegyei Függetlenségi Párt, továbbá a Törökkanizsai Kerület Függetlenségi Pártja. Az igazgatósági gyűlést megelőzőleg a párt Becsey Károly ügyvezető elnök vezetésével értekezletet tart, amelyen előkészíti a párt a májusi nagygyűlést és a vármegyei függetlenségi párt megalakítását.

Várépítési igazgatóság Budapest. A király — mint azt a hadsereg rendeleti közlönye írja —

a már rendszeresített várépítési igazgató vezetése alatt álló budapesti várépítési igazgatóság felállítását s ezzel együtt a komáromi, gyulafehérvári és pétervári műszaki igazgatóságoknak ennek a várépítési igazgatóságnak fiókjává való átalakítását elrendelte.

KÜLFÖLD.

A bécsi nagykövetség Aehrenthalnál. Bécsből jelentik, hogy ma és holnap a hatalmak nagykövetei megjelennek a külügyminisztériumban, hogy átnyújtsák báró Aehrenthalnak azt a jegyzéket, amelyvel a hatalmak kimondták, hogy a berlini szerződés 25. szakaszának a megszüntetésébe beleegyeznek.

Ferdinánd király ebédjei. Kinos feltűnést kelt politikai körökben, hogy Ferdinánd király házassága óta az udvari ebédekre csak olyan pártvezéreket hív meg, akik nem tartoznak a kormány hívei közé. Eddig három udvari ebéd volt s a legutolsón is csupa ellenzéki politikust látott az asztalánál vendégül a király. Nagy kitüntetésben részesült Radoslawow. Őt ültette a király jobbkez felől a királyné mellé és ebéd közben ugyanzólván csak vele társalgott. E hó 25-ikére vannak kiírva a pót-választások. Előre látható, hogy a kormány pártja meghódítja az üresedésben lévő mandátumokat, mert az agráriusokból és iparosokból alakult ellenzék gyenge. Takew külügyminiszter annyira biztos a győzelemben, hogy maga mondta: A huszonöt gazdátlan mandátum közül a kormány 26-ot fog meghódítani.

Vilmos császár és az olasz király. A római Popolo Romano szerint olasz illetékes körökben nem tartják valószínűnek, hogy Vilmos császár Velenczében találkozzon fog Viktor Emánuel királlyal, ellenben majdnem biztos, hogy a találkozás akkor fog megtörténni, ha majd a német császár Korfuból hazafelé utazik. Vilmos császár Korfuba utaztában ki fog szállni Messzinában is, hogy megnéze a katasztrófa színhelyét.

A szerb események. Belgrádi jelentések szerint György herceg elutazása késik, mert a kormány anyagi ügyeit még nem rendezte. A Passics által az ex-trónörökösnek megígért egymillió frankot még nem folyósították, mert a miniszterelnök és az igazságügyminiszter ennek az összegnek a megszavazását határozottan ellenzik. György herceg tegnap ebben az ügyben két óra hosszat beszélt az atyjával, miközben kijelentette, hogy mielőtt külföldre utazik, összes adósságait ki kell fizetni és megfelelő tőkét kell számára elhelyezni, amelyből megélhet, anélkül, hogy atyja kegyelmére rászorulna. — Az udvarhoz közelálló „Mali Journal“ azt állítja, hogy Sándor trónörökös, mielőtt tanulmányai megkezdése végett Angliába megy, trónörökös jogairól György herceg javára le fog mondani.

A „Lokalanzeiger“ levelezője beszélgetést folytatott egy aktív szolgálatban lévő szerb államférfiával, aki kijelentette, hogy a kereskedelmi szerződésre vonatkozó hírek, legalább amennyiben szerb követelésekről van szó, légből kapottak. Szerbia sem a marhakivétel, sem a tengerrel Bosznián át való összeköttetést illetőleg, semmiféle követelést nem támasztott. Báró Aehrenthal két ízben is legtöbb kedvezményen alapuló szerződést ajánlott fel Szerbiának, amelyet azonban Szerbia, mint reá nézve kedvezőtlen, nem fogadott el. Ismételni kell, hogy Szerbia Bosznia annexiójáért semmiféle gazdasági kárptólást nem kér. A kereskedelmi szerződési tárgyalások tisztán gazdasági és nem politikai természetűek.

A szerb kormány az Ottomán-banktól husz millió frank előleget vett fel folyó hitel gyanánt, amelyet rövid lejáratu függő kölcsönné kíván átválttatni s azt azután bele fogja vonni a száz millió frank új kölcsönbe s ennek fedezésül le fogja kötni a még el nem zálogosított egyedürségi bevételeket, a vasut le nem kötött jövedelmeit, az új vasutvonal bevételeit, ugyszintén az állami erdők irtásának hozadékát a Societé Financiere D'Orient számára, amely az állami erdőket nagy mértékben készülni irtani és értékesíteni.

Gróf Forgách osztrák-magyar követ sürin tárgyal Milovanovic külügyminiszterrel a normális kereskedelmi viszonyok helyreállítása céljából, de ezek a konferenciák nem biztatnak kedvező eredménnyel. A provizorium ügye nagyon rosszul áll, sőt talán egészen meghiusultnak tekinthető, mert a szerb kormány ragaszkodik ahhoz, hogy az eddigi szerződés vétsék a provizorium alappául. A végleges kereskedelmi szerződés megkötése elé is elháríthatatlan akadályok gördülnek, mivel gróf Forgách kénytelen volt a leghatározottabban visszautasítani a szerb kormányt az azt a követelést, hogy élő marhát korlátlan számban szállíthasson át Ausztria-Magyarország területén. A tárgyalások előreláthatólag nagyon hosszadalmasak lesznek. A kereskedők szaklapjának ma megjelent száma így ír:

Ha az új szerződésben nem fogunk az eddigi szegényes kedvezményeknél többet kapni, mint amelyeket a régi szerződés tartalmaz, akkor kár az időt pocsékolni a tárgyalásokkal és jobb volna mindjárt megkezdeni a vámháborút. Akkor aztán az osztrák-magyar monarchia a gazdasági károk következtében kénytelen lesz késünk alá hajtani nyakát.

Nikita fejedlem kihallgatáson fogadta báró Khun osztrák-magyar követet, aki az audienzia után meglátogatta a miniszterelnököt, hogy kifejezze neki az osztrák-magyar monarchia köszönetét a nehézségek elhárítása körül kifejtett fáradozásaiért és a jó viszony helyreállításáért. A miniszterelnök közvetlenül azután viszonzta a látogatást.

Az osztrák-magyar áruk bojkottja megszünt, a csapatok pedig parancsot kaptak, hogy térjenek vissza a határról. Egy zászlóalj Lovce vidékéről ma érkezett vissza Cettinjébe. Ausztria-Magyarország még nem szüntette meg a dalmát határon elrendelt intézkedéseit, de a közlekedési tilalom felfüggesztését minden pillanatban várják.

Intrikák Stolypin ellen. A Stolypin elleni intrikák mind nagyobb arányokat öltenek. Okimow, a birodalmi tanács elnöke, beadta a császárnak lemondását, azzal az indoklással, hogy ő Stolypin alkotmányos kormányával nem tud együtt munkálkodni. A császár lemondást nem fogadta el, de azért nagy hatással volt reá. Okimow pártja Scseglovitov igazságügyminisztert óhajtja Stolypin utódjául. Stolypin több szibériai számkivetésre ítelt, politikailag kompromittált egyén büntetésének elengedését ajánlotta a császárnak és ezt veszedelmes dolognak tüntetik fel.

Bulgária és Törökország megegyeztek. Liapcev bolgár kereskedelmi miniszter kijelentései szerint a Törökország és Bulgária között folytatott tárgyalások folyamán majdnem az összes pontokra nézve megegyezés jött létre és csak a vakufra vonatkozó követelések egy pontjában nincs még megegyezés. A tárgyalások leginkább a pétervári jegyzőkönyv formájának különböző módosítása körül forogtak és pedig: 1. a pétervári tervezet szerint Bulgária a kelet-ruméliai jövedelmek törlesztésének megfelelő 40 millió franknyi összegben kívül fizetni tartozott volna 1908. december 22-től, vagyis a bolgár függetlenségi proklamáció napjától a végleges jegyzőkönyv aláírásáig terjedő időnek megfelelő jövedelem szerinti összeget. A konstantinápolyi módosítás szerint Bulgária csak a kamatokat fizeti 40 millió frank után az 1908. december 22-től a jegyzőkönyv aláírásáig terjedő időre; 2. a vasutak kérdését a jelenlegi egyezményből kiküszöbölték és csak a pétervári jegyzőkönyv végleges elfogadása után rendezik. A 300.6 kilométernyi kelet-ruméliai vasutért fizetendő 40 millió frank és a Belova—Vakarel vonalért fizetendő kétmillió frank által a tulajdonos, az engedménycs és az erdőtárolási vállalkozók összes jogai megválthatók. A bolgár kormány ezenkívül a kocsikért, a készletekért és más tárgyakért a vonalrész megszállása napjának leltára szerinti összeget, valamint ezen összeg után ettől az időponttól járó kamatot fog fizetni. Bulgária azonban csak akkor fogja ezen összeget kifizetni, amikor a porta és a keleti vasutársaság megegyeztek a negyvenkét millió korona felosztását illetőleg; 3. Bulgária a várna—ruscsuki vasuti vonal fejében lemond Törökország ellen fennálló 28 millió követeléséről, Törökország ellenben lemond mindenféle más ellenköveteléséről; 4. a vakufok a pétervári jegyzőkönyv 5. cikk-

kében két pontban voltak stipulálva és pedig a) vakuf, b) muzulmán községek. A konstantinápolyi megegyezés szerint e kérdés csak egy pontot fog képezni. Bulgária a muzulmán községeket úgy fogja szervezni, hogy azok vakuf-birtokaikat saját maguk kezelhessék. E pontra nézve megegyezés jött létre. Véleményeltérés áll fenn azon állítólagos vakufokat illetőleg, amelyeket Bulgária, miután azokat magántulajdonnak tekint, nem vizsgálhat meg és bírósági döntést kíván rájuk vonatkozólag provokálni. E pontot ma vagy holnap vitatja meg a bolgár delegátus a török kataszteri hivatal igazgatójával; 5. miután a pétervári jegyzőkönyv a dominiomokra 43 millió frankot állapít meg és Bulgáriában nincs más dominiom, mint világitótornyok, Bulgária nem fizethet ily összeget a világitótornyokért, kész azonban 180.320 frankot, amelyekkel Törökország a világitótorny-társaságnak a kelet-ruméliai világitótornyokért tartozik, kifizetni; 6. Bulgária kötelezi magát, hogy mintegy 95.000 frankot fizet a török egészségügyi hivatalnak bátralekók fejében; 7. a Törökország részéről felállított posta- és távírdügyi hivatalok tekintetében Bulgária, anélkül, hogy e követeléseket elismerné, 110.000 frank fizetésére késznek nyilatkozik.

Török politikai körökben elismerik, hogy Liapceev a tárgyalások folyamán a legmesszebbmenő előékenységet tanusította.

Franciaiak harcra a Szaharában. Mint a nyugat-afrikai francia gyarmat kormányzója táviratozza, Mougeot kapitány e hó 11-én az eipártolt lakiai törzs egy nagy táborát megtámadta és az ellenséget szétszórta. Az ellenség 40 embert vesztett, francia részről senki sem esett el. A lakiai törzs fővezére márczius 20-án megadta magát mintegy 1000 családdal együtt. Ez a siker lehetővé teszi a Zahel (nagy sivatag a Szahara nyugati részén) és a Mauritania közötti vidék pacifikálását.

Angol rémlátások. A „Daily Graphic” azt mondja, hogy az osztrák-magyar Dreadnought-hajók gyakorlatilag a földközi tengeri német flottá ki-egészítő részét képeznek, és míg egyrészt a hármasszövetség kétségkívül szupremáciával bír a szárazföldön s abban a helyzetben van, hogy saját vizeit is védhesse, addig a hármasszövetség három és négy nem lesz egybe, mint az angol hajóhad, amely valamivel nagyobb lesz, mint egy hatalom standardja és a francia hadsereg, amely alig éri el az ezen viszonyoknak megfelelő nívót. Ily körülmények között oktalanság az európai helyzet stabilitásáról beszélni.

Menelik betegsége. Adis abbebai jelentések megerősítik a Menelik császár megbetegedéséről szóló hírt. Taitu császárné az európaiaknak adott összes koncezzsiókat megsemmisíteni igyekszik. A Menelik császár által a Dsbuti-Adis-Abbeba vasút építésére vonatkozólag adott koncezzsiók azonban oly természetűek, hogy azok visszavonása lehetetlennek látszik. Rámutatnak továbbá arra, hogy az erre vonatkozó koncezzsió semmiféle visszavonási klauzulát nem tartalmaz.

A perza forradalom. Tiflisből táviratozzák, hogy Sullar ud Duleh, a sah fiére, aki Oroszországból hazatért, a forradalmárokhöz fog csatlakozni. A sah manifestumot készülni kiadni, amelyben a teheráni képviselőket tanácskozássra hívja össze, hogy a válság megoldása felől határozzanak. A kormány már össze is hívott Teheránban nyolcvan képviselőt, de valamennyien a reakciós táborhoz tartoznak. A terroristák között nagy a rémület, mert rájöttek, hogy soraik között a kormány titkos ügynökei és agent provokátorok is vannak, így a teheráni alkormányzó, Mussafer Mulik is árulónak bizonyult. Cheaban és Salmaban általános a forrongás. A népre új adókat vetettek ki és a sah fiének vagyonát elkobozták. Ezen a pénzen fizetik az önkéntesek zsoldját és fegyvereket vásárolnak. Buysirban elkergették a kormányzót s forradalmárokból alakították meg az endzsument. Buysirban és Pendarabashan angol ágyunaszádok vannak a brit erőkkel való védelmére.

Aehrenthal zsidó!

o

Aminek el kellett következnie, elkövetkezett. Európa ünnepezt a hőséről, Aehrenthal Lexa báróról, az osztrák-magyar monarchia külügyminiszteréről kimutatták, hogy zsidó származású. Mi magyarok fogunk ezen legkevésbé meglepődni. Nálunk ősi szokás, hogy magas polczra fölvergődött emberekről rögtön kisütik, hogy zsidók, vagy legalább is voltak zsidók. A dicsőség rendes velejárója ez. Ha valakinek fényesül a csillaga, mindekelőtt azt mondják róla, hogy multjában itt-ott gyanus ezüst kanalak ragyognak. Ezt követi az, hogy ártatlan szüzeket csábított el, kártya-afférjei voltak, a mamáját gyakran eldöngötte és majd miután annak megállapítása sem használt, hogy az illető Molke tábornok intimusai közé tartozott, az utolsó kártyát dobják arczába: zsidó.

Aehrenthal sem kerülhette el sorsát. Az az ember, aki heteken keresztül dróton rángatta egész Európát, nem lehet más, mint zsidó. És ez nem afajta kávéházi élce, hanem egy világhírű publicista, Raymond Recouly. írja egy világhírű lapban, a francia Pigaroban. Természetes, hogy ebből az állításból vezet le azután a külügyminiszter karakterét.

Raymond Recouly körülményesen elmondja, hogy a külügyminiszter nagyapja szegény zsidó szatócs volt. Mikor az orosz csapatok Ausztria területén operáltak, a nagyapa mindenfelét szállított a orosz csapatoknak: lisztet, bakkancsot, dohányt, pálinkát és megymást. Ebből hatalmas vagyont gyűjtött össze — ugyannyira, hogy az unoka már a diplomáciai pályára léphetett.

A zsidó vonások hamar kiütözköztek rajta. Hideg, számitó, csak a realitások iránt van érzelme és szive mélyéből megveti a gyengeséget és az idealizmust. Nyilegyenesen halad előre pályáján, míg csak el nem éri a legnagyobb polczot. Itt nyomban megváltoztatta a monarchia külügyi politikáját. Az addigi tunyaság helyébe az akciózt léptette. És hogy azt az akciózt hogyan peregtette le, az események bizonyítják.

Igazi zsidóra vall az az egyezés, amelyet az annexió után Törökországgal kötött. Ezt a tisztára diplomáciai ügyet átváltoztatta közönséges pénzügyletté. A minisztertanácsban azt mondta, hajlandó százmilliót adni Törökországnak, ha nem lamentsál tovább is előmeri az annexiót. A minisztertanács beleegyezett. Mikor azután érintkezésbe lépett a török megbizottal, aki elvben elfogadta a csengő kártérítést, Aehrenthal megkérdezte tőle:

— Hát mennyit akarnak?
— Százmilliót! — hangzott a válasz.
— Százmilliót? Az hozzászok sok, nagyon sok. Legföljebb ötvenmilliót adhatok. Ötvenet. Fittinggel se többet.

S megegyeztek hatvanötmillióban. A francia újságíró még több ilyen vonást mond el, amely mind azt bizonyítja, hogy Aehrenthal realis ember és azt ajánlja nekünk, hogy tegyük meg pénzügyminiszternek, jól járunk vele.

Mindebből azonban csak az marad meg, hogy báró Aehrenthal-Lexa zsidó, zsidó... Nagy röstelkedésre nincsen oka. Amikor Vaszary Kolost, az egyszerű benecést hercegprímási rangra emelték, rossz nyelvek róla is azt süttögték, hogy bizonyosan zsidó, mert ilyen szédítő karriert csak zsidó csinálhat. Ugy látszik, ezen át kell esni.

TÁVIRATOK.

Castro.

Ferte-France, április 9. Castro úgy látszik egészségesen jobban érzi magát. A kintassító rendelet még nem kapta meg és így szállodai lakásán várja az ügyek fejleményét anélkül, hogy valakit fogadna. Ma reggel kijelentette, hogy talán Szent-Tamásra megy, a dánok nyugatindiai gyarmatára.

Bombance király.

— Egy futurista szindarab. —

Párisból indult ki egy új irodalmi mozgalom híre. A napokban irtunk róla. Kicsé homályos, felette furcsa és kevés józanságról tanuskodó a program. A „futuristák” — ez az új irány utörőinek neve — valami középkorias feladat megvalósítására egyesültek; a militarizmust akarják irodalmilag glorifikálni és tollúkat a testi erő, a bátorság, a vitézség szolgálatára ajánlják föl.

Legalább ezt véljük az összegubanczolt programgombolyagból kihámozni. De úgy látjuk, hogy mások se szerencsésebbek. Általános hüledzés, fejosóválás követte ezt a programbontást és az irodalmi világ rövidesen napirendre tért a futuristák fölött.

Ime azonban nyilvánosságra jutott az első nagyobb futurista mű: A párisi Oeuvre-színház előadásra elfogadta az új iskola vezére, *Marinetti* darabját.

Az Oeuvre ugyanis céljálul tűzte ki, hogy olyan színpadi terméket hoz színre, amelyek elől a többi színházak kapui becsapódnak. *Lugné-Poe* igazgató — a nagy Suzanne Després férje — csak ezt köti ki, hogy a darab ne legyen banális és ne legyen középserű. Viszont bármily merészséget, csodabogárszerű befogad, ha az valami érdekes problémát vet fel, ha valami eredeti, egyéni, sajátos jellege van.

A párisiak például az Oeuvre-ben találkoztak a szicíliai *Grasso* brutális verizmusával és a német színirodalmat is *Lugné-Poe* közvetítette a szajnaparti metropolisz irodalmi gourmet-inek a düsseldorf-i színészek előadásában.

Ez a nagyon érzékeny színpadi szímmal megáldott direktor kapva-kapott a *Marinetti* komédiáján. Megérezte abban az elsőrendű nyenc csemeget és az annak nyomában járó szenzációzt, amely ha nem is volt világraszóló, de a párisi lapok közlése szerint csufos kudarczczal végződött.

Lugné-Poe így nyilatkozik a „Le Roi Bombance”-ról és annak szerzőjéről:

Marinetti még nem forrotta ki magát; ma még sajátos fogalmai vannak a színpadról és a színpadi hatás eszközeiről. Valószínű, hogy idővel még nagyon értékes művekkel fogja gazdagítani a színirodalmat, ha megtisztult a látása és ha megismertette a technikáját. Tehetsége van. Már most is erőnyelű említhetem föl, hogy nem mindennapi érzelme van az érdekes mese, helyzetek, alakok beállítására s ezek mozgatójánál a „trükkizmus” és a „lizmus” ügy vegyülke irányítja. Legdicséretesebb tulajdonsága pedig, hogy semmi idegen befolyásnak nem hódol, semmi irodalmi tekintélyt sem ismer el s mindig a saját látása által vezettetve magát, járatlan csapáson halad előre.

A „Le Roi Bombance” minden idők és minden országok szociális és politikai paródiája, főképpen pedig a parlamentarizmus karrikatúrája kíván lenni. Meséje egy fantasztikus országban, a *burdók* földjén játszódik, mely népek egyetlen foglalkozása az evés és emésztés.

Körülbelül negyven szerep — más-más típusú alakok, a társadalom torzított figurái — mozog a színpadon és szerző olyan idegenszerű, soha nem játszott, ugyszólván lehetetlen feladatokat bízott rájuk, hogy *Lugné-Poe* a saját kitünően fegyverezett művészeit attól félti, hogy csak részben lesznek képesek a szerző intenczióinak megfelelni.

A legnagyobb tér jut az *Idiot* (Hülye) költő személyesítőjének, amely alakját különösen aktuálisnak tekinti *Marinetti*.

A negyven szerep között csak kettő jutott nekünk. Egyiknek neve *Vampir*, a másiké *Sainte-Pourriture* (Szent rothadás). Ez a két név többet mond egy egész, hosszú szerepnél.

A diszletek éppen olyan bizzarok, a kosztümös szakasztott olyan furák, mint az egész darab, mint az egész futurizmus.

A társadalom szennyese.

— Téma variációkkal. —

(A tétel.) Berlinben történt, de történhetett volna Budapesten is, vagy akárhol másutt. Végre is, az egész történethez nem kell más, csak egy csomó piszok, meg egy nagyon ötletes ember. Piszok mindemüttl van, ötletes ember már sokkal kevesebb, de akadnak még ilyenek is. Tehát: véletlenségből Berlinben történt, hogy egy ügyes naplopó — csak naplopók ismerhetik ennyire a munkástársadalmat — telekiúrtotta az egész várost azzal a hírrel, hogy a közeli napokban egy brosúra fog megjelenni, amelynek a címe az lesz, hogy: „Napfényre a szennyessel!” A tartalma pedig jó csomó embernek fogja a nyakát megbizsergetni. A részletekről nem nyilatkozott előre, csak annyit írt meg vagy százezer embernek névtelen levélben, hogy jó lesz vigyázni, mert abban a szennyosban, amit a brosúra a napfényre fog hozni, az övék is közte lesz. Erre aztán lázba jött Berlin. Kiverete a verejték a homlokokat, félelem törté az emberek lelkét és reszketve várták, hogy mikor fog megjelenni az a rejtélyes irat, amelyben valami társadalomtisztító lovag rettenetes ábrázattal, stentori hangon fogja világgá kiáltani az ő gyalázataikat. Amikor aztán a legnagyobb lett a félelem, a legriasztóbb a láрма, akkor megjelent a „szerző” a legnagyobb berlini kiadónál és jelentkezett a megírásra. Óriás honoráriumot kötött ki magának és aztán, mikor a szerződés rendben volt, folytatta a reklamározást. De még mielőtt megjelent volna a nagyszerű munka, beleszólt a reklámba két revolverdörrenés és egy harmadik öngyilkos halálhörgése. Három szerencsétlen ember öngyilkos lett, mert — amint írták — nem volt elég erejük ahhoz, hogy bevárják a rettenetes röpiratot. A szerzőt erre pörbe fogták — és kísérte, hogy a röpiratból nem volt meg semmi, csak — a czim.

Var I. Allegretto. Az az ember, aki azt a diadalmas, társadalomtisztító brosúrát meg akarta írni, soha életében nem szagolt irodalmat. Nem volt író, de sőt még újságíró sem volt. Lehet, hogy valamikor czimszalagokat írogatott valamelyik kiadóhivatalban, vagy talán kényelmes írók kéziratát másolgatta és ilyenmódon kapott rá az irodalomra. A legelső irodalmi próbálkozása mindenesetre az a meg nem írt röpirat volt, amelynek a nagy, a szenzációs „író” csak a címéig jutott. De ez is éppen elég volt neki. A czim. Sőt éppen ez volt az, amivel a karrierjét megcsinálta. A czim. Napfényre a szennyessel! Igazán óriási, elsőrangú czim. Ugy hat, mint valami forradalmi kiáltás, mintha a barrikádokról dörögné bele egy dantoni pózzal a zugó, lármázó tömegbe. És ez a póz, ez a véres, teli szájjal ordított kiáltás végigvágatott a berlini utcákon, megrezgettette az idegeket és harsogva, zúgva kongott az emberek fülébe, mintha maga volna a lélekharang. „Napfényre a szennyessel!” Ezt ordította az utca, sikoltotta a piac, lármázta a sajtó és rohogta a söpredék. Napfényre a szennyessel! És a berlinieknek elég volt ez a czim, amelynél sokkal czifrabbat tud produkálni akármelyik boulevard-lap. És elég volt ez a piac-rikoltás a legelőkelőbb berlini kiadónak is, hogy egy vagyont ajánljon föl érte az elordítójának.

Senki ember háromszázezer márkát kapott azért, mert elkiabált valami olyast, amitől mások megijednek. Munka nélkül, megerőltetés nélkül hozzájutott egy ember olyan munkabérezhez, amelyet mások egy munkásélet árán sem tudnak megszerezni. És amint végigment az a senki a Friedrichstrassén, könnyű, biztos lépésekkel, amilyenek csak azok tudnak járni, akiknek nagy bankók vannak a zsebében, toprongyos, sötét munkások raja rajzott körülötte. Éhes, rongyos alakok, akik tíz órákat dolgoznak naponként, csendben, szóval, csikorgó foggal és káromkodásra torzult, kétségbeesésbe zuhant lélekkel, de akik nem tudtak kiabálni olyan bölcseségeket, hogy „napfényre a szennyessel”. És amíg a munkás, rabszolga száz- ezrek éhen halnak a maguk titáni munkája

mellett, addig háromszázezer márkát zsebei be egy olyan naplopó, aki jökor jót és nagyot tudott kiabálni.

Var. II. Lento. Marche funebre. Azt hiszem, a tréfa szerzője maga is elesdálkozott, amikor a három halott huzta tovább az ő jól meglódult reklámszekerét. Ha számított is nagy hatásra, ha tudta is jól az ő biztosan spekuláló esze, hogy lesz rettegés, hogy nem egy ember fog összehoronzogni a félelemtől, azért öngyilkosságokra még sem igen számított. De amikor már összeomlottak előtte azok a gyáva gazemberek, akkor nem igen kinoxhatta sokáig a lelkiismeretét a három halál. Ejh, mit! Három rongy hullá, akikkel kevesebb lett a gyávák és a bitangok száma. Mit tesz ez? Ő keresztülgázolt rajta futyörészve, vigan, épp oly könnyű lelkiismerettel, mint ahogyan a fülebe ordította Berlinnek néhány héttel előbb a jelszót. Azok a véres hullák, akiknek a roncsosá lett halántékából keményre fagyott a piszkos, esemős fekete vér, vagy azok a holttestek, amelyek összezsugorodtak a méreg rettenetes gyötrelmeitől, nem okoztak neki álmatlan éjszakákat. Hiszen amikor kiadta a nagy jelszót és amikor azt hirdette, hogy a napfényre fogja hozni a szennyest, már akkor is az emberek gyötrelmeire spekulált. Nagyon jól tudta, hogy álm nélkül fognak hánykolódni a gyűrött párnákon a megkínzott páriák és a halálraitétek verejtékes félelmével fognak rettegni a holnapról, a reggeltől, a napfénytől, amely belévilágít majd az ő sötét szegletükbe. Nagyon jól tudta, hogy azok, akiknek van valami piszkosságuk — és kinek nincs nagy Berlinben? — azok reszketve gondoltak arra a fekete kézre, amely talán éppen most írja meg az ő dolgukat és ezzel talán éppen most mondja ki az erkölcsi halált a fejükre. Nagyon jól tudta, hogy a gyötrelmek minden kinjait fogják átszenvedni azok, akiknek a félelmére spekulált, — de azért vidáman, derült lélekkel, futyörészve írogatta az ő intő, bizalmas leveleit és harsogta tovább, mint egy új Pál apostol a tisztító ígét: „Napfényre a szennyessel!”

Var. III. Scherzo. Sok százezer ember követ el naponként mindenféle kisebb-nagyobb piszkosságot. Tudva, czélzatosan, meggyőződésből. Sok százezer ember mondja el magában mindennap: „bizony, bizony, amit én most elkövettem, az közönséges gyalázatoság.” De ezek a lovagok ehhez az önvallomáshoz épen-séggel nem vágnak valami ünnepléses pózra. Eszük ágában sincs. Sokan — és ezek a hivatásos gazemberek, akiket a társadalom kiközösít és megvet — mosolyogva konstatálják, hogy ők betyárok és betyárságot cselekedtek. Sőt addig mennek az arczátlanságukban, hogy ki merik mondani fennhangon nevetve akármelyik piszkosságukat és maguk vetik oda a világnak a szennyesüket. Végre is: mundus vult decipi. — minek volnának ők kiválóbbak, mint az egész világ? És ezek az emberek elkövetik ugyanazokat a gazságokat, amiket a többiek, csak hogy ők nem tagadják ezt le és őket lepiszkos-gazemberzi az a társadalom, amelynek éppen annyira a szennyese és cinikusoknak szidja őket, akik nem takargatják a maguk szennyesét.

Ezek az emberek bizony nem vették a lelkükre, hogy most már „napfényre a szennyessel”. Ők nem is tartották alapjában véve bűnnek a maguk bűneit, bármennyire hirdették is és bármennyire is igyekeztek ezt még maguknak is bebeszélni. Ezek nem törődtek a nagy kiabálással. Azok, akik a nagy tisztogatók elől a halálba futottak, azok a társadalom hősei, lovagjai voltak, akik kiadták magukat „chevalier sans peur et sans reproche”-nak, de akiket gyötört a bűnük tudata és mégis bünt követtek el és akik minden gaztettük után összehoronzogtak a gyalázatok miatt és akik mégis tudva, rettegve, félve egymásután követtek el a bűnöket, a gazságokat. De amikor felelni kellett volna érte, amikor a napfény fenyegette a szennyest, mint a levétköztetést. És amíg a gazemberek egyszerűen kinevezték a mellényzseb-Catót, mint ahogyan kinevezték a maguk gazságait is, addig a társadalom oszlopai, hősei, gáncsnélküli lovagjai rettegve, gyáván küldöttek golyót az

agyvelejükbe és fejezték be ocsmányul a maguk ocsmányságokkal tele életét.

Var. IV. Andante quasi cantabile. Csak egy kiáltás kellett és összeomlott néhány emberélet, csak egy erős, izmos tubaharsogás zonggett meg és leszakadt a vakolat Berlin Jerichófalairól. Nem Berlinen van a hangsúly, mert — hogy újra hozzam a témát a fináléban — ez az egész brosúra-élet bárhol megtörténhetett volna. De ott van a hangsúly, ott szélesednek ki az akkordok és lesz a tónus is széles, mindent elborító, hogy csak egy riadó kellett. Csak jönnie kellett egy jött-mentnek, aki elkiabálja magát, hogy: itt a világ vége és az emberek lázasan pakkolnak és utaznak el a megsemmisülésbe. Bekiabálta a maga motivumát egy csomó ember ablakába egy másik ember és aztán a bent ülők minden további nélkül föbedurrantják, vagy megmérgezik magukat. Egy akkord és — itt a finale.

Nem vagyok morálhős és azt hiszem, hogy életemben ritkán jutott eszembe, ugyan hogy is állok én az erkölcesel? Nekem a morál nem volt mumus, de ígért földje volt az, ahol az emberek már messze vannak, jenseits über Gut und Böse. És állítom, hogy a morálhősöknek ebben a históriában sincs szavuk. De állítom azt is, hogy rettenetes, minden ízében romlott, züllött és förtelmes az a társadalom, ahol csak egy nagyot kell kiabálni és máris összeesik egy pár gyávább gazember és ahol csak találomra bele kell sörétezni a verebék közé és a földön marad néhány belőlük. És ahol az emberek föbelövik magukat csak azért, mert valaki tüzet kiabált s követelte, „napfényre a szennyessel”, ott minden embernek van szennyese és ott mindenki gazficzko. Csak az teszi a különbséget közöttük, hogy a kiabálóak, vagy a megkiabáltak közé tartoznak-e? És ahol ennyire a szenny, hát ott hiába ordítják a futóbolondok, hogy napfényre a szennyessel.

Hejh, ha most nálunk elkiabálná valaki ezt az ígét? Tessék megpróbálni, — elég jól hangzik a mi fülüinknek is: „Napfényre a szennyessel!”

Déri Imre.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK

Jubiláló alispán. Veszprém vármegye köztiszteltben álló alispánja, Koller Sándor ma töltötte be hivatali szolgálatának 30-ik esztendejét. A jubiléust ez alkalomból számosan üdvözölték, köztük gróf Nádasdy Ferencz, Bezerédj Viktor államtitkár és számos község. A hivatalos ünneplés május 2-án lesz.

Új főszolgabírói állás Pestmegyében. Pestmegye közgyűlése április 19-ikén fog azzal a tervvel foglalkozni, hogy *Aszód* székhelyül új közigazgatási járás alakíttassék. A tervet még keresztül sem vitték s a bizottsági tagok körében máris élénk mozgalom indult meg az új járásbeli főszolgabírói állás betöltése iránt. Amint értesülünk, a törvényhatósági bizottság tagjainak többsége az új főszolgabírói állásra *Sárkány* Ernő pomázi szolgabíróát óhajtja megválasztani.

Pozsony. A városi kommunális egyesületek vezetői és pozsonyi vállalkozók ma Brolly polgármester elnökletével értekezletet tartottak, amelyen a nyomasztó lakásszükségre való tekintettel elvileg kimondták egy építő részvénytársaság alapítását, egyelőre 400,000 korona, de a szükséghez képest emelkedő alaptőkével. A részletterv kidolgozására bizottságot küldtek ki.

Marosvásárhely városa feliratilag köszönte meg a miniszternek a kulturpalotára adományozott 100,000 koronát. A palota építéséhez hozzáfogtak. Gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter a fiókszanatórium részére 5000 korona évi segélyt engedélyezett. A városban mozgalom indult meg tüdőbetegek szanatóriumának felépítése iránt. A gyermeknap 4000 koronát eredményezett.

Inségre jutott község. A pozsonymegyei Szérazpatak község lakói ez évben már a második nagy csapás érte. Ugyanis február hó elején hirtelenül beállott hóolvadás következtében az árvíz sújtotta a lakosok legszegényebb részét; a hó 7-8

az erős északi szél mellett tűz támadt a községben, mely rövid fél óra alatt 42 lakóházat és ugyanannyi gazdasági épületet pusztított el. Egy férfi és két asszony benn égett a tűzben. A lakosok legnagyobb része alig néhány szál ruhát tudott megmenteni és most az úszkös falak között szabad ég alatt hálanak.

Gyilkosság gyanúja alatt.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 9.

A mátészalkai véres titok sötétsége még ma sincsen földelítve. Dr. *Sovány* Dezső, a gyilkossággal vádolt aljárásbíró, csütörtökön reggel családjával együtt elutazott Mátészalkáról Tiszadadára, ahol rokonai vannak.

Dr. *Sovány* csak félesztendő óta van Mátészalkán, ahol csak kevesen ismerik, mert csak ritkán fordult meg társaságban. A vád, amely ellene fölmerült, nem zökkentette ki rendes életmódjából, mert azóta is mindennap eljárt a vendéglőbe egészen Mátészalkáról való elutazásáig.

Az eset, amelylyel az albirót vádolják, a szemtanúk elbeszélése szerint a következőképpen történt:

Mult vasárnap este tíz órakor dr. *Sovány* Dezső betért a Korona-vendéglőbe, ahol félliter bors és egy üveg savanyu vizet ivott. Már akkor nem volt teljesen józan. Fizetés után elment és az utcán találkozott *Jakab* Sándor kötélverő leányával, aki egy asszonnyal ment. Az albiró utját állotta a leánynak és enyelegni kezdett vele, mire a leány beszaladt atyja házába. Az albiró utána ment és benyitott abba a szobába, amelyet a tüzoltó banda bérelt *Jakab*ektól, s amelyben akkor is a tüzoltó zenekar gyakorolta magát. Ott volt *Bordás* Demeter kéményseprő is, aki rászólt az albiróra:

— Idegeneknek tilos a bejövétel.

A bíró visszafelelt: Pimasz ember! Majd otthagytá a társaságot és bement *Jakab*ekhoz, ahol a házigazdával borozott. Egy óra körül éjjel után *Bordás* beszólt *Jakab* Sándorhoz.

— Miért nem dobják ki már azt a részeg disznót?

Kévéssel utóbb az albiró elment. *Jakab* egész a kapuig kísérte vendégét, de nemsokára dr. *Sovány* visszajött és kihívta a kéményseprőt. *Bordás* kiment az utcára, ahol a bíró mellbevágta. A kéményseprő erre földreterítette az albirót, aki dulakodás közben hangosan segítségért kiáltott.

— Gyilkos! Meg akar ölni!

Jakab Sándor, aki ekkor már lefeküdt volt, hirtelen felöltözött, kiszaladt az utcára és szétválaeztotta a dulakodókat. Egyezzerre a kéményseprő fölkiáltott:

— Megszurta!

Sovány észretérve, így szólott *Jakab* Sándorhoz:

— Motozzenak meg! Nálam nincs szuró eszköz. Én nem szurtam meg! Én rám gyanu ne háremoljon!

Jakab megmotozta a bírót és semmiféle éles eszközt tényleg nem talált nála. *Bordás* hazavágszorgott, ahol gyorsan orvost hívtak hozzá. Reggel a járásbíró kihallgatta és eskü alatt vallotta, hogy dr. *Sovány* szurta meg. *Bordás* kedden este halt meg, mire szerdán dr. *Sovány* Szatmárra utazott, ahol jelentést tett *Roth* törvényszéki elnök-nél, aki szabadságra küldte.

Bordás Demeter özvegyet és öt gyermeket hagyott hátra, akik közül a legidősebb nyolcz éves, a legkisebb pedig hét hónapos. Az özvegy azt mondja, hogy ura, amikor súlyos sebével hazatért, nyomban azt mondotta, hogy *Sovány* járásbíró szurkálta össze. Másnap férje jobban lett és a járásbíró által kiküldött bíró előtt eskü alatt újból azt vallotta, hogy *Sovány* szurta meg.

Mátészalkán valótlannak mondják azt, hogy *Bordás* egy perből kifolyólag haragudott *Soványra*. Dr. *Sovány* a járásbírósgon a büntető ügyek referense volt, a kéményseprőnek pedig soha sem volt dolga a büntető bíróságnál. Bírói s jogászkörökben élenken tárgyalják az esetet. A vizsgálat halált okozó súlyos testisértes címén folyik.

Szellemek világa.

Páris, április 9.

Jelenleg két ember van Párisban, ki nem tördik sem a szakajtó-kalapokkal, sem a testhez simuló, kigyóbőrhöz hasonló ruhákkal; ezek Valabrégue, a „Coralie és Co.“-nak ismert magyarázója és Camille Flammarion, a híres csillagász. Az előbbi a föld fölötti dolgokkal foglalkozik, de nem a levegő meghódítóival és léghajósokkal. Az ő lelke magasabbra emelkedik minden léghajónál. Régen tultette magát már minden régió s ott kalandozik valahol a lelkek országában azok között, kik már nincsenek hozzákötve semmi földi szabályhoz. Ez nem jelent azonban annyit, hogy Valabrégue elhallgatott volna az öt gunyoló néhány rossz élez hatása alatt. Az az ember, aki követésre méltóan fáradozik azon, hogy a mérges hangulatu emberiséget nevetésre indítsa, aki képes arra, hogy hőseit és hősnőit újra és újra alsónadrágban és mider nélkül hozza a szinpadí lámpák elé, annak valószínűleg két lelket takar a kabátja. Valabrégue nem naiv, mindent hívő spiritizista, hanem tudományosan képzett, kiválóan okos ember. Néha-néha belevegnyul a nyilvános életbe; de miért ne tenné ezt is, mikor ez a szinlázhoz tartozik. Rendesen egy-egy nagyobb politikai napilapban jelenik meg a nyílt levele, mely röviden összefoglalja a lelki életre vonatkozó nézeteit.

Ime egy spiritizista szempontból írott levele:

A francziák milliói felvilágosodtak már afelől, hogy a spiritizmus a kezeknek az asztalkára való toveséből áll. Ez természetesen végtelenül nevetésgés felfogás.

A spiritizmus az a tudomány, mely azt bizonyítja, hogy van földöntuli élet. Ez bizonyos, mert tudjuk, hogy időnkint a szellemekkel beszélhetünk is. Az erre vonatkozó eszközök nagyon sokfélék. A katolikus hívő egyszersmind spiritizista, mert imádságaiban rendszeren segítségül hívja a szenteket és a holtakat s meg van győződve, hogy azok meghallgatták imáját. Ha tehát a szentek és holtak meghallgathatják az imákat, ugy feltehető, hogy hallanak is. Tehát minden jámbor katolikus spiritizista. Csak a mód és az eszközök különböznek a szentek és holtak nyilatkozására bírásánál s ezeket a tudomány állapította meg.

Sietni kell tehát, hogy a tudományt minél előbb a vallás szolgálatába hajtsuk, mivel ez nem hogy gyöngitene, sőt ellenkezőleg, erősíti a vallást.

Egészen másképpen gondolkodik Flammarion Camille. Ő, mint ismeretes, szintén a légkörünkön kívül eső életről beszél, de persze nem lehetetlen hipotézisek, hanem a legpozitívabb tudományos ismeretek alapján. Jelenleg azonban távesővét nem a csillagos égbolt felé fordítja; most a föld mélyében folyó élettel foglalkozik. Legutóbbi nyilatkozatainak egyikében egy 5—6 ezer méter mély kut furását tanácsolta, hogy ilyenképpen a föld mélyében végbemenő mozgások kikutathatók legyenek.

Mindenesetre a messinai katasztrófa tette figyelmessé a civilizált világot s hívta fel figyelmét a föld belsejének kikutatására. A földrengések egy kissé félrázták az embereket tunyaságukból s figyelmessé tették a hatalmasokat, hogy náluknál hatalmasabb is létezik még. Az első ijedség hatása alatt Párisnak előkelősége egyszerre sűrűn látogatni kezdte Meunier Szaniszlónak, a Jardin des Plantesban levő muzeum tanárának a földrengésről tartott előadásait s ma már Páris lakossága ugyszólván itt ad találkozózt egymásnak, ahelyett, hogy a löversenyre vagy bridge-partiekra menne. Meunier tanár ezeken az előadásain fejtette ki, hogy nem a tudományt kell hibáztatni azért, mert eddig nem tudta megállapítani a földrengések mibenlétét, hanem az eszközök azok, melyek ez idő szerint ol hiányosak még, hogy velük nagyobb mélységet, mint a 2003 métert elérni nem lehetett.

Tehát Flammarionnak ismét vissza kell térnie „az ég tüzeihez“ s azokat kell tovább kutatnia.

Egyszer talán eljön a kor, melynek technikája elég fejlett lesz arra is, hogy a föld mélyébe 5—6 ezer méter mély kutat furhassunk.

Előfizetési felhívás.

Negyvennegyedik évfolyamát futja meg az „Egyetértés“, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az *Egyetértés* multja egyuttal a jelen programja és a jövő irányelve. Ahogy a multban, ugy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihentünk a nagy negyvennyolczas eszmék kivívásában.

Az *Egyetértés* hirszolgálatá első-rangu, mert ugy a hazai, mint a külföldi hirforrásokkal való összeköttetése révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Cikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőve és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az *Egyetértés* mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja“ czimű, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponkint, melyben megtalálják a hét érdekességeit.

Az „Egyetértés“ előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 „ — „
Félévre	14 „ — „
Egész évre	28 „ — „

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

EGYHÁZAK.

— (Az egyház köréből.) A király és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a veszprémi székeskáptalanban János Agoston választott dulmi püspöknek s olvasó kanonoknak a káptalani nagyprépostságra, Fejérvári József éneklő kanonoknak az olvasó, dr. Rédey Gyula örkanonoknak az éneklő, Néger Agoston székesegyházi főesperesnek az örkanonokságra, Kránitz Kálmán zalai főesperesnek a Szent Mihályról nevezett hantaj prépostságra és székesegyházi főesperességre, dr. Rada István somogyi főesperesnek a zalai, Káuzli Dezső pápai főesperesnek a somogyi, Péller Pál segedi főesperesnek a pápai, dr. Molnár Dénes székesegyházi idősb mesterkanonoknak a segedi főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként megüresedett utolsó mesterkanonokságot Reiner Gyula czimzetes apát és szuloki esperes-plébánosnak, a székeskáptalanban Popovich László éneklő kanonoknak az olvasó, dr. Zimmermann Ignác örkanonoknak az éneklő, Hillay Neit székesegyházi főesperesnek az örkanonokságra, Horváth Viktor árvi főesperesnek a székesegyházi főesperességre, Zvada Ferencz lipitói főesperesnek az árvi főesperességre és dr. Kurinszky Antal mesterkanonoknak a lipitói főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyva, az ekként megüresedő két mesterkanonokságot dr. Pirchalla Márton podolini esperes-plébánosnak és

dr. Rolny Frigyes papnevelő-intézeti alkormányzó és teológiai tanárnak adományozta.

— (A fiumei püspökség ügye.) Tudvalevő, hogy a fiumeiek a magyar kormányval egyetértve lépéseket tettek aziránt, hogy Fiume egyháziilag a zenggi püspökség fenhatósága alól kivonassék fel. Ez irányban úgy a bécsi nuntiaturánál, mint a Szentszék-nél már megtörténtek a kellő intézkedések, sőt gróf Nákó kormányzó gróf Apponyi kultuszminiszter megbízásából Rómában is járt, hol gróf Szécsen vatikáni követünkkel együttesen tették meg a Szentszék-nél az előterjesztést. Mint a zágrábi „Obzor“ állítólag megbízható forrásból jelenti, a pápa nem fogadta el a magyar kormány előterjesztését és így Fiume továbbra is a zenggi egyházmegyéhez fog tartozni.

— (A Peszach-ünnep) e hó 12. és 13-ára eső főnapjain a budai izr. hitközség templomaiban az esti istentisztelet félhét órakor, a nappali pedig — hitközségekkel kapcsolatosan — félnyolc órakor fog megtartatni. Emlékkönyv (Mázkir) április hó 13-án, reggel hat órakor és a délelőtti istentisztelet alkalmával lesz.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szombat, április 10. — Róm. kath.: Nagyszombat. — Prot.: Csák. — Görög-ország: márc. 25. István. — Zsidó: Niz. 19. — A nap kél reggel 5 óra 24 perczkor, nyugszik este 6 óra 40 perczkor, a hold kél este 11 óra 47 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 37 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
Tavaszi tárlat a Műcsarnokban nyitva 9—8-ig. Belépődíj 1 korona. — A Miénk kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Allandó kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Fényképkiallítás az Urániában nyitva 9—8-ig. Belépődíj 50 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum zárva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képesarnok zárva. — A Földtani Múzeum zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Szechenyi Múzeum nyitva 10—12 óráig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György Múzeum nyitva 10—2-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára zárva. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9-től 12-ig. — A Fővárosi könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás nyitva 3—6-ig.

— **Személyi hír.** Báró Winzor lovassági tábornok az új pozsonyi hadtestparancsnok, ma délután Bécsből Pozsonyba érkezett. A hadtestparancsnok a jövő hét folyamán veszi át hivatalát.

— **Az olasz király Messinában.** Viktor Emánuel király éles szavakkal bírálta Messzinában a munka lassu haladását. Az építőmestereket, kik el akarták kísérni, visszaküldte a munkához. Ott, ahol a király automobilja elhaladt, sok helyen még a legutolsó perczben sietve távolítottak el piszkos matracokat és kutyáknak a hullát. A király mindenképpel, akivel találkozott, információkat kért és megígérte, hogy gondoskodni fog arról, hogy a bajkon gyorsan segítsenek.

— **Török küldöttség Budapestén.** A kínai vendégek után most egy magasrangú török állami főtisztviselőkből álló küldöttség látogat el hozzánk — az eddigi megállapodás szerint — a jövő héten. szintén azon czélból, hogy közzgazdasági s egyéb intézményeinket tanulmányozza. A küldöttségben Abdul Hamid szultán egyik fia is részt vesz. Itt tartózkodásuk alatt a kormány vendégei lesznek; fogadásukra a pénzügyminisztériumban programot állítanak össze. Az egyetemi ifjuság körében is mozgalom indult meg, hogy a török-magyar barátság változatlanágának kifejezésére nagy ovációkban részesítsék a küldöttséget.

— **Bosnyák küldöttség Bécsben.** Szerajevóból legközelebb nagyobb számú küldöttség utazik Bécsbe, hogy Burián István közös pénzügyminisztert felkérje, hasson oda, hogy a Magyar Agrár-bank működését minél előbb megkezdje, mely élő Bosznia és Hercegovina lakossága nagy várakozással tekint. Báró Burián a küldöttséget a király elé is vezetni fogja. Nincs kizárva, hogy a küldöttség több tagja ez alkalomból Budapestre is jöjjen, hogy a mértékadó körökkel érintkezésbe lépjen.

— **Nagypéntek.** A kereszténység legajátatosabb napja a nagypéntek. A mai nagypénteken is egész napon át tárvá voltak a keresztény templomok ajtói s meg nem szüint késő éjszakáig az ájtatoskodás. Az egyházi szertartásokat ma is, mint mindig, a szokásos rendben végezték. A nagyheti czerimóniák holnap, szombaton délután érnek véget, a föltámadási körmenettel. A szervita atyák, akiknek körmenetében a legtöbben szoktak részt venni, fölkérik a Városház, Párisi- és Váci-utca, valamint a Kristóf-tér és Szervita-tér lakóit, hogy szombaton este hét órakor, a körmenet alkalmával világítsák ki ablakaikat. A nagyheti ájtatoságok további sorrendje ez:

A karmelita-atyák terézvárosi templomában nagyszombaton reggel fél 8 órakor kezdődő czerimóniák után nagymise; délután 6 órakor feltámadási körmenet. Husvét vasárnapján a reggeli csendes misék után 10 órakor ünnepélyes nagymise. Délután szentbeszéd. Husvéthétfőn a szertartások ugyanazon sorrendben történnek, mint husvét vasárnapján. A Jézus Szent Szive-templomban nagyszombaton reggel fél 8 órakor kezdődő czerimóniák után nagymise, délután 6 órakor feltámadási körmenet. Husvét vasárnapján a reggeli csendes misék után 10 órakor ünnepélyes nagymise szentbeszéd. Délután 6 órakor szentbeszéd. Husvét hétfőjén a szertartások ugyanolyan sorrendben lesznek, mint husvét vasárnapon. — A Rókus-kórház kápolnájában nagyszombaton reggel félnyolc órakor kezdődő czerimóniák után nagymise, délután hét órakor feltámadási körmenet. Husvét vasárnapján 6 és 8 órai csendes misék után 11 órakor ünnepélyes nagymise szentbeszéd. Husvét hétfőn a szertartások ugyanazon sorrendben tartatnak, mint husvét vasárnapon.

— **Gróf Apponyi Albert utazása.** Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a ma délutáni gyorsvonattal neje és gyermekei társaságában eberhardi birtokára utazott, ahol a husvét ünnepet fogja tölteni.

— **A honvédség köréből.** A király Pávai Vajna Béla altábornagynak, a kolozsvári VI. honvédkerület parancsnokának, egészségi tekintetből, jelenlegi szolgálati állása alól való felmentését elrendelte s Klobucsár Győző nyugállományú altábornagyot, a tényleges állományba való egyidejű áthelyezése mellett, a kolozsvári VI. honvédkerület parancsnokává kinevezte. Savin Ljubomir zágrábi 25. honvédgyalogezredbeli ezredesnek és Aranyosy József, a soproni honvédfőreáliskola állományába tartozó honvédlebánosnak nyugállományba való helyezését elrendelte, Horváth Károly, a kolozsvári 21. honvédgyalogezred állományába tartozó népfőlkélesi honvédszázadosnak, nyugállományba való helyezése alkalomból, az őrnagyi czímet és jelleget díjmentesen adományozta.

— **Santos Dumont léghajója.** Santos Dumont tegnap délután Libelle nevű egyfelületű aeroplánjával St. Cyr körül fölszállt és huszonöt-harmincz méter magasságban 2 és fél kilométernyi utat tett meg. Amikor kikötött, a nézők ovációban részesítették.

— **Eulenburg egészsége.** A liebenbergi kastélyból jelentik, hogy Eulenburg herceg állapota egyre változó. Reggel rosszul érzi magát a herceg, de estefelé lényegesen jobban, még sincs remény, hogy fel fog gyógyulni. Az orvos sűrűn látogatja a beteget.

— **Badeni betegsége.** Gróf Badeni Kázmér volt osztrák miniszterelnök, Lembergben megbetegedett. Állapota azonban orvosai szerint nem ad okot aggodalomra.

— **Gróf Károlyi Gyula és a „Tribuna.“** Aradról jelentik a Magyar Tudósítónak: Az Aradon megjelenő Tribuna című román ujság tegnapi számában Konstantin Szávu szerkesztő heves támadást intézett gróf Károlyi Gyula főispán ellen. Gróf Károlyi főispán a cikket magára nézve sértőnek találta, miért is Urbán István és Friebeisz Miklós utján elégtételt kért a lap szerkesztőjétől. Konstantin Szávu a segédeknek kijelentette, hogy csak bírósági uton hajlandó helyt állani a cikkben foglaltakért.

— **Veszedelem a Vatikán közelében.** Ma délelőtt a Via Borgo Pióban, körülbelül négyszáz méternyire a Vatikántól egy ház belsejében hatalmas robbanás történt. A tüzoltóság több sebesültet, köztük egyet súlyos sebekkel borítva találtak meg. A ház kapuzata beomlással fenyeget. A negyedik és ötödik emeleten is kárt állapítottak meg. A robbanás, amely ma a Via Borgo Pio egyik lakóházban, Projetti Péter lakásában történt, nyilvánvalóan Projetti vigyázatlanságára vezethető vissza, aki titokban halászlát ételokra töltényeket gyártott. A szoba mennyezete bedőlt és a felső szobában lévők, köztük több gyermek, leestek. Projetti súlyosan és három más ember könnyen megsebesült. A robbanás helye fél kilométernél kisebb távolságban van a Vatikántól. Az első időben forgalomba került s bombavagy gázrobbanásról szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak.

— **Meggyilkolt mérnök.** Kreisz Nándor, a Kailinger és Társa vasbeton építési vállalat hidépítő mérnöke, a napokban Babocsára utazott, ahol a vállalat hidakat építtetett. Tegnap este a fiatal, harmincz éves mérnököt eddig ismeretlen tettesek meggyilkolták és kirabolták. Valószínű, hogy a munkások heti bére is Kreisz mérnököt volt, amit szintén elraboltak. A meggyilkolt mérnök vélegény volt s éppen a husvét ünnepre tervezték esküvőjüket.

— **Az aradi vesztőhely megváltása.** Győr város társadalma az aradi vesztőhely megváltása javára szombaton este nagyszabású estélyt rendez. Az ünnepi beszédet Barabás Béla orsz. képviselő fogja tartani.

— **Megszökött milliós család.** A szökevény Reicher Frigyes ellen ma sem tettek a rendőrségen feljelentést és nem lehet tudni, hogy merre vette útját az uzoráskirály. Rendkívül érdekes a károsultak egyikének közlése, amelyet egy bécsi ügyvédnek tett, akit megbízott, hogy vezessen foglaltsát a szökevény bankár ingó vagyonaira. Az illető már czius utolsó napjaiban találkozott Reicherrel Monte Carlóban. A legelőkelőbb fogadónak egy pazar be rendezésű első emeleti lakásán vett szállást, nagy mulatságokban és társaságokban fordult meg, semmi sem vallott arra, hogy szökni készül. Még aznap este megbeszélte vele, hogy később találkozni fognak egy mulatóhelyen. De Reicher nem jött el. Az illető károsult eltávozott a mulatságról s a kéréses vendégfogadóba ment Reichert felkeresni. Nagy meglepetésére értesült, hogy a bankár még este Genuába utazott vasuton. Mivel másnap reggel Genuából hajó indult Amerikába, kétségtelen, hogy Reicher odamenekült.

— **Szőlőgazdasági tanfolyam tanítók részére.** A földmívelésügyi miniszter a szőlőművelés szempontjából kiváló fontosságú községekben alkalmazott néptanítók részére az idén is négy hétre tartó szőlő- és borsgazdasági tanfolyamokat rendez. Ilyen tanfolyamok ez évben öt helyen lesznek és pedig a bihardioszegi, tapolczai, tarczali, ménesi és nagyenyedi vinczellériskoláknál.

— **Ehínség Hercegovinában.** Hercegovina némely vidékén a nép a hosszan tartó tél következtében a legszükségesebb élelmiszerekből is kifogyott. Most, hogy a tavaszi munkálatok ideje elérkezett, az illető községek vetőmagért sürgős feiratot intéztek az országos kormányhoz.

— **Sopron mint iskolaváros.** A soproni tanintézetek vezetői és tanári kara együttes gyűlésén elhatározta, hogy a városba idegenből kerülő mintegy ezer tanuló szálláskérdésének és nevelésének helyes irányban való vezetése czéljából externátust létesít, amelynek egysége szervezte valamennyi soproni tanintézetekre kiterjed; elhatározta egyúttal, hogy az externátus létesítésére nyomban megteszi a szükséges lépéseket. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy előkészítésül mindenképpel felhívást intéz a város szállásadóihoz, hogy lakásukat a rendelkezésre bocsátott kérdőívek felhasználásával jelentsék be. A bizottság ennek megtekinté után valamennyi bejelentett szállást megtekintti s a megtekintett és megfelelőknek talált lakásokról kimutatást készít. Ezt a kimutatást az intézetek rendelkezésére bocsátja s megkeresi az intézeteket avégett is, hogy növendékeiket csak olyan szállásokba engedjék, amelyeket a kimutatás alkalmasokul jelöl meg. Az értekezlet a maga kelteiből végrehajtó-bizottságot küldött ki s megbízta azt, hogy az előkészítő munkát nyomban kezdje meg.

— Szerbek botránya Beesben. Az orosz főváros egyik frekventált kávéházában óriási botrányt okozott egy szerbekből álló társaság. A szerbek késő éjjel törtek be a kávéházba. Egy asszony is volt közöttük, aki már előbb sokat ivott. A társaság nagy lármát csapott és szerb dalok éneklésével provokálta a többi vendéget. Legfeltűnőbbben viselkedett az asszony, aki folyton szidta az osztrákokat és a zsidókat. A pinczér hiába intette a társaságot nyugalomra, a szerbek egyre nagyobb lármát csaptak, úgy, hogy a játékszobában lévő emberek fölszólították a pinczéreket, hogy a lármázókat távolítsák el. Erre a társaság még jobban rakoncátlankodott s az asszony berontott a játékszobába és gyalázta az ottlévőket. A játékosok kituszkolták az asszonyt. Erre nagy fölfordulás támadt a kávéházban. A szerbek összetörték az asztalokat, a székeket, a tükröket és a pinczért, aki őket rendreutasította, véresre verték. A többi vendéget is többé-kevésbé veszedelmesen megsebesítették. Végre rendőrök jöttek, akik az egész társaságot a rendőrségre vitték, ahol megindították ellene az eljárást.

— Dankó Pista emléke. Szegedről írják: A Dankó Pista szobrára való országos gyűjtést befejezték. Pósa Lajos a szoborbizottság tagjait, Rákosi Jenőt, Beöthy Zsoltot, Feszty Árpádot és dr. Lázár György polgármestert május 11-ére összehívta Szegedre. A bizottság Margó Ede szobrászt ezúttal megbizni az emlékmű elkészítésével, a szobor leleplezését 1910. május 1-ére tervezik. A bizottság eddigi gyűjtésének eredménye 11.000 korona.

— Adakozás. A Magyar Vöröskereszt Egylet 13.620 korona 45 fillért gyűjtött az olaszországi szerencsétlenek részére. Az ajkai szerencsétleneknek 548 korona 60 fillér, a resiczaiak részére 225 korona gyűlt össze. Közadakozásból befolyt tehát összesen 14.394 korona 05 fillér.

— Megostromolt városháza. A 6000 lakossal bíró Frasso Telesino városkában valósággal közpöri polgárháború folyt a minap. A lakosság már régen forrongott és különösen az utóbbi képviselőválasztás izgatta fel a kedélyeket, amihez még hozzájárult az is, hogy a község előljárója lemondását visszavonta, ami párhiveinek és ellenségeinek alkalmat adott az összetűzésre. Néhány nappal ezelőtt körülbelül ezer emberből álló tömeg vonult fel a városháza elé, miközben folytonosan éltették a királyt és gyalázták a Camorrát. A nép megkísérelte a városházának elfoglalását, de az éppen odarendelt osztrákok közbeléptek. Ez a körülmény a népet annyira felbőszítette, hogy dühében a osztrákok ellen támadt, míg egyesek a városházát akarták fölgujtani. Mivel a bejáratok el voltak zárva, létrákat támasztottak a falakhoz, fát, szalmát, petróleumot cipelték föl magukkal és lángborították az épület tetőzetét; majd bezúzták az ablaküvegeket, a vasrácsokat összetörték, behatoltak az irattárba és azt is lángborították. A csendőröket a tömeg egy szobába eszoritotta vissza, ahol is az a végső szükségig kényszerítve, tüzelni volt kénytelen, mire, mint mindig, a tömeg kiabálva és szitkozódva elszaladt. A golyók két embert megöltek, huszat megsebesítettek.

— Egy hadihajó katasztrófája. Londontól jelentik, hogy az angol hadi flottát jelentősen veszteség érte. A „Blackwater“ nevű torpedóromboló a második torpedórajjal éppen Portlandból Firth of Forthba igyekezett, amikor a Bristolból jövő „Hero“ nevű gőzhajó éppen derékra nekiszaladt és csaknem kettéhasította. A „Hero“, amely sértetlen maradt, folytatta útját. Az összeütközés a sűrű köd miatt történt. A „Blackwater“ legénysége a szerencsétlenség pillanatában nagy lélekjelenlétet és fegyelmezettséget tanúsított és a „Forward“ őrfőhajóra menekült. A „Forward“ azután megkísérelte a „Blackwater“ vontatását, de az némsokára elmerült.

— Örületben. Londonból jelentik, hogy St. Blazey városban tegnap reggel óra egy óráig nagy izgatottságban tartja a lakosságot. Revolverrel veszedelmesen megsebesített egy fiút, azután eltorlaszolta magát házában, ahonnan folytonosan lövöldöz a rendőrökre és az arra járó emberekre. Eddig négy embert sebesített meg.

— Az aradi pénzeslevél. Az aradi iparbank tolvajáról s ügyének végleges elintézéséről az alábbiakat jelentik Aradról: A sikkasztó Dáskál Péter atyja ma a rendőrségnél megjelent és kérte fia szabadonbocsátását, a bank kárát pedig megtérítette. A bank igazgatóságát összehívják, hogy a följelentést Dáskál ellen visszavonják. A fiu a rendőrségen atyjával szemben is cinikus magaviseletet tanúsított. Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága ma ülést tartott, amelyen Hatland vezérigazgató bejelentette, hogy Dáskál Péter apja megtérítette a pénzügyi kárát. Bejelentette továbbá, hogy Dáskál atyja, ki egy öreg román pap, azt kérte a takarékpénztártól, hogy reá való tekintettel ne kívánják fiának megbüntetését. Az igazgatóság határozatából Hatland vezérigazgató ma délután a följelentést visszavonta, mire az ügyészség Dáskált azonnal szabadlábra helyezte.

— A tartalékosok hazabocsátása. Bécsből írja tudósítónk: A hadügyminisztérium legfelsőbb utasításra elrendelte, hogy a határmenti hadtestekhez behívott tartalékosokat haladéktalanul szabadonbocsátják. Azokról a tartalékosokról van szó, akiket azokhoz a hadtestekhez rendeltek be szolgálatra, amelyek elsősorban léptek volna akcióba, ha háborúra került volna a dolog Szerbiával, tehát pl. a 13. és 7. hadtesthez. Az utasítások az illető tartalékosok szabadonbocsátására már munkában vannak és a legközelebbi napokban mennek szét a kéréses hadtestekhez és katonai parancsnokságokhoz. Magától értetődik, hogy az összes tartalékosok szabadonbocsátásához hosszabb idő kell, mert nem lehet a vasuti forgalmat ismét úgy megakasztani, mint történt a tartalékosok behívásakor. Sok ezer katonáról van szó és egy katonai vonat csak egy hadilétszámú zászlóaljra képes szállítani, tehát világos, hogy a Boszniában állomásozó igen nagy csapatot elszállítása nagy időt vesz igénybe. A demobilizálás azonban már megkezdődött és csak a szállítási technika kérdése, hogy mikor fog bekövetkezni a teljesen normális állapot. A felmért létszám költségei ezidőszent naponként egy millió koronával többé kerülnek s már csak emiatt is érthető, ha a hadügyi kormány siettetni a leszerelést. A hadügyminiszter óva int attól, hogy a közönség hitelt aljon azoknak a híreszteléseknek, amelyek minduntalan ujságolják, hogy az okkupált területekről és a monarchia délkeleti határáról már visszarendelték a tartalékosokat. Illetékes helyen foglalkoznak ugyan ezzel a kérdéssel, de döntés még nem történt.

— Megint kifosztottak egy pénzeslevelet. Az aradi pénzeslevél kifosztása után most megint egy pénzeslevél megdézsmálása foglalkoztatja a közvéleményt. A levél vidékről a budapesti 70. sz. postahivataltba érkezett. Tízezer koronának kellett benne lennie. Mikor a postahivatalban kifosztották kézbesítés végett, a levélhordó észrevette, hogy a boríték az egyik oldalon hibás, egészen olyan, mintha valaki óvatosan fölmetszette volna. A levélhordó tüstént jelentést tett, mire a posta illetékes főosztályos fölbontották a levelet s megállapították, hogy nincs benne az a tízezer korona, amelyet a feladó a borítékon a levél tartalmának jelez. A vizsgálat megindult, de kiderítette, hogy a levelet nem Budapesten fosztották ki, hanem valahol a vidéken. A vizsgálat szálai azért most már a vidékre irányulnak s a posta nem is tett eddig a budapesti főkapitányságnál följelentést.

— Mozog a föld. Hohensalzachban földeszamlás következtében ma délután a katolikus Mária-templom fala istentisztelet közben leomlott. A templomot és a sekrestyés lakást ki kellett üríteni. Emberéletben nem esett kár. A templom teljes beomlását tartanak.

— A Dunába dobták. Bugariu István sajkaslaki lakos múlt hó 20-án nyomtalanul eltűnt. Illin Uros és Marity György sajkaslaki lakosok jelentkeztek azzal, hogy ők Bugariut látták, amint csónakázás közben a Dunába esett és a vízbe fult. A csendőrségnek a vallomás gyanus volt és most megállapította, hogy Illin és Marity dobták Bugariut a Dunába. Mindakettőt letartóztatták.

— Sztrájkoló patikusok. Triesztben sztrájkolnak a gyógyszerészek. A sztrájkolók száma harmincznyolc. Csatlakozott hozzájuk nyolcz gyakornok és hat gyógyszerészethallgató. Többen szolidaritást vállaltak a sztrájkolókkal, a munkát azonban nem szüntették be.

— A zsidóüldözés Oroszországban. A kaukázusi illetékes hatóságok rendeletet bocsátottak ki, amely megtiltja, hogy a kaukázusi fürdőhelyeken az idei fürdővendégek zsidók tartózkodjanak. A rendelet egyúttal kimondja azt is, hogy a fürdőhelyek zenekaraiban és énekkaraiban zsidózenészek és énekesek nem működhetnek.

— Otthonfelejtett halott. Luzernből jelentik: Vanvil faluban furcsa eset történt a minap egy temetésen. A falu leggazdagabb parasztjának ugyanis meghalt a három éves fia s a temetésére még a szomszédos községekből is eljöttek az ismerősök. A gyászoló apa, a falu szokásához híven, bőségesen ellátta vendégeit itallal és étellel s csak azután mentek ki a temetőbe. Ott azonban különös meglepetés érte a gyászoló gyülekezetet: kiszült ugyanis, hogy a halottat otthon felejtették. Erre visszamentek a halottasházba s most már a holttesttel tértek vissza a temetőbe.

— Gapon fia. Mint Londonból táviratozzák, a „Daily Telegraph“ pétervári értesülése szerint Gapon Alexis, a meggyilkolt lelkes fia, megkereséssel fordult a törvényszékhez, hogy ismerjék el őt atyja tízenegyezer rubelnyi vagyona örökösének és szolgáltatassák ki neki azt az ötvenezer frankot, amit az atyja által bérelt pénzszekrényben tártak.

— A Közbiztonság című rendőri hetilap husvétí száma különösen gazdag tartalommal jelent meg. Igen érdekes cikkek és képek váltakoznak. Többek közt cikket irtak: Székely Vladimír rendőrfogalmazó, Gegus Dániel rendőrkapitány, dr. Elek Béla törvényszéki jegyző, Boldog Balázs, Kavegya Béla rendőrfogalmazó.

— Halál a vonaton. A fume-károlyvárosi vasúti vonalon tragikus haláleset történt ma reggel. Az egyik fülkében hirtelen rosszul lett Jekelfalussy Nándor budapesti kereskedelmi utazó, s mielőtt még orvosi segítség érkezhett volna, pár percnyi kínlás után meghalt. Jekelfalussy holttestét Budapestre szállították s itt fel fogják boncolni.

— Apagyilkosság. Martinesden, mint Déváról jelentik, borzalmas büntény történt. Avrameok Jankura az édesapja ráiratta az egész vagyonát, de magának életfogytig tartó járadékot kötött ki. Avrameok kötelezettsége alól szabadulni akart s az apját késsel úgy összeszurkálta, hogy az öreg életbenmaradásához nincs remény.

— Sötét bűnügy. Sztraka János orgoványi lakos látszólag jó szomszédos viszonyban állott Hardi Szabó Jánossal. Annál rejtélyesebb tehát, hogy ezidőig még felderítetlen okból Hardi Szabó János tegnap hatalmas akáczfadoronggal rátámadt Sztraka Jánosra és a szó szoros értelmében összeroncalt testét. Karjait, lábait eltörte, bordáit bezúzta, a fején két mélyen tátongó sebet ejtett. Sztraka kiáltására Bano János és Medveczki Lajos segélyre siettek, de alig voltak képesek a vadállatiasan felbőszült Hardit lefogni és kezeit megkötözni. Azután kocsihoz tették és elvitték a csendőrségre, ahonnan kihallgatás után a kecskeméti kir. ügyészség fogházába kísérték.

— A világ legöregebb embere öngyilkos. Krájovácban a napokban öngyilkos lett Szerbia legöregebb embere, Nikolics Koszta. Nikolics kedvező anyagi viszonyok közt élt. Az utóbbi időben állandóan betegeskedett, valószínűen ez vitte rá az öngyilkosságra. Nikolics résztvett az 1815-iki szabadságharcban.

— Házasság. Dr. Fischer Mór fővárosi orvos ma házasságot kötött Guttmann Margittal. Badić László, a Magyar Földhitelezet biztviselője, dr. Badić Ferencz királyi tanácsos, a m. kir. tanárképző-intézet gyakorkló főgimnázium igazgatójának és nejeének, Horváth Jolánának fia eljegyezte Horváth Piroskát, dr. Horváth János királyi ügyész, egyetemi m. tanár és neje, Drucker Adele leányát.

— Nászajándékok, jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művésztelenpén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Péter király mint író. A napokban érdekes könyv jelenik meg Belgrádban. A könyv Szerbia rövid történetén kívül még a legutóbbi eseményeket is ismertetni fogja. A könyv bevezető cikkelyét maga Péter király írta. Azonkívül írt a király hosszabb cikket a szerb népről. Legérdekesebb része a könyvnek kétségtelenül az lesz, mely a Bosznia és Hercegovina kérdésében folytatott legutóbbi diplomáciai tárgyalásokat közli. A könyvet Stied Alfréd angol író angol nyelvre is lefordítja.

— A siketnemaság okairól. A német birodalmi statisztikai hivatal legújabb jelentésében a birodalom siketnemaságáról számol be. Az adatok az 1902-től 1905-ig terjedő időközre terjednek. Ebben az időközben összesen 7487 iskolaköteles gyermeket számláltak meg a német birodalomban, akik siketnemaságban szenvedtek. Közülük 56 százalék fiúkból, 29,6 százaléka nők, 13,9 százalék pedig nagyvárosokból származott. A fiúk és lányok arányában megközelítőleg 3:2. Több mint a fele a születésétől fogva volt siketnema, a másik fele első vagy második életévében szerezte a bajt valamilyen betegség következtében. Érdekes jelenség, hogy csak a keresztény szülők gyermekeinél van fele arányban a veleszületett és a szerzett siketnemaság; a zsidó gyermekeknél a baj 77 százaléknál veleszületett és csak 23 százaléknál szerzett. Ennek az oka a vérrokonok közti házasságokban keresendő, amelyek a zsidóknál sokkal gyakoribbak, mint a keresztényeknél. A már születésüktől fogva siketnemaság többnyire sok gyermekű családból való és rendszeren vagy az elsőszülöt, vagy az utolsó szülöt érte a baj. A szülők vérrokonosságát csak a gyermekek 6 százalékánál lehetett megállapítani, ami azonban így is eléget bizonyít, lévén Németországban a vérrokonok közti házasságok száma az összes házasságoknak csak 0,8 százaléka. Az öröklés is nagy szerepet játszik. Az esetek 21,7 százalékánál ki lehetett mutatni, hogy a gyermekek egyik-másik rokona szintén siket, vagy néma, vagy éppen siketnema volt. A legtöbb siketnema gyermek testileg és szellemileg is jól fejlődött, csak 13 százaléknál tapasztalható az ellenkezőt. Leginkább a következő betegségekben szenvednek: görvélykór, látási zavarok, angolkór, gyengeelméjűség és a koponya torzfejlődése. A szerzett siketnemaság okai között 20 százaléknál az agyhártyagyulladás szerepel, 13 százaléknál egyéb agybántalmak, 15 százaléknál vörheny, 9 százaléknál nyakszirtmeredülés, 6 százaléknál kanyaró és 6-6 százaléknál fül- és szemfertőzés a fejen. Ezzel fogva nem annyira a fülbajok, mint inkább az agy megbetegedései és a ragályos betegségek vonják maguk után a siketnemaságot. Dél- és Nyugat-Németországban az agybántalmak különösen sok esetben voltak okai a siketnemaságnak. A járványos és ragályos betegségek leküzdésével a siketnemaságot is csökkenteni fog. A fülbaj által előidéztet siketnemaságot a legtöbb esetben gyógyítani lehetett. Végül még megjegyzendő, hogy a siketnema növendékek 44 százaléka egyáltalában semmit sem hallott; a többi növendékek hallási szerve többé-kevésbé fogékony volt az erősebb hangok iránt.

— Megmentett vitorlás. A Magyar-horvát hajózársaság „Skodra” nevű gőzöse fiumei útjában a nyílt tengeren egy veszedelemben forgott vitorlásra talált, amely jelzésekkel segítséget kért. A gőzös azonnal megszakította útját és a vitorlás megmentésére sietett. A mentés a nagy bóraviharban rendkívül nehéz volt. Hosszas és fárasztó munka után végre sikerült a gőzösnek a „Bozsja Povidmoszt” nevű vitorlást a nyílt tengerről a legközelebbi Zlarin kikötőbe bevontatni.

— Halálozás. Daday József, a nagyváradi függetlenségi és 48-as párt érdemes vezetője és évek során át a 48-as „Népkör”-nek elnöke, később örökös tiszteletbeli elnöke 82 éves korában Nagyváradon meghalt.

Guttman Károly nagykereskedő, a Guttman és Wahl-cég birtagja, 39 éves korában meghalt. Temetése vasárnap d. e. fél 11 órakor lesz a Kerepesi-úti izr. temető hatottasházából.

Jovanovics György, nyug. szerbpadéi jegyző és nagybirtokos, 62 éves korában Ujvidéken meghalt.

Dobicsky József nyug. honvédeztárs, akinek haláláról már megemlékeztünk, szombaton, e hó 10-én délután négy órakor temetik a kerepesi temető hatottasházából a kerepesi temetőben levő családi sírboltba.

Kocsis Gábor kézművesipari földbirtokos, 49-as zászlóhadnagy, 80 éves korában meghalt. Temetése impozáns részvét mellett ment végbe.

Mihályfalvi Ferenc martonfalvi ref. kántortanító, 48-as honvédhuzárörmfester 87 éves korában Kézdimarkosfalván elhunyt. Az egész község részvételével kísérték utolsó útjára.

Dr. Kertész Sándor tisztii főorvos ma reggel Szabadkán meghalt. Szabadka város közegészségügyi intézményeit ő alkotta.

— Elpusztult község. Borzasztó tüzvész pusztított az Érsekújvárral szomszédos Naszvad községben. Az éjszaka a község Bajcs és Imelli felőli részében kigyulladt egy lakóház. A dühöngő szélvihár a szikrákat szertehordta a faluban, s reggelre 74 lakóház és 80 melléképület földig leégett. A katasztrófa leirhatatlan kétségbeesést okozott a lakosok között. A hajléktalanok vált emberek száza az utcán tanyáznak és siránkozva nézik a fékevesztett elem rémes pusztításainak nyomait. A károsultak felségítésére mozgalom indult meg. Saját erejükből azonban aligha tudnak lábra állani, mert tavaly június 20-án a fél község szintén leégett, s az építkezés teljesen kimerítette a szerencsétlen embereket.

— A madridi merénylet. A Korrespondencia d'Espana jelentésével szemben megállapítják, hogy tegnap Barcelonában másodizben nem bomba, hanem egyszerű petárda robbant föl. Senki sem sérült meg.

— Oxigén az atletika szolgálatában. Erskine Hill hírneves angol fiziológus szerint az oxigén, amely oly fontos szerepet játszik a gyógyászatban, nem kevésbé jelentős szerephez jut majd az atlétikában is. Egy egészen kezdő atlétát állították ki box-mérkőzésre egy teljesen gyakorlott atlétával, mely alkalommal természetesen a kezdő bajnok csakhamar kimerült, de oxigén belégzése után nemcsak hogy visszanyerte erejét, hanem oly kitartással támarta ellenfelét, hogy az képtelen lett a további ellenállásra. Ezt az eljárást más alkalommal és a sport különböző ágaival is kipróbálták már, még pedig teljesen sikerrel, mert nemcsak az erőt fokozta, hanem az ellentálló képességet is fejlesztette; tehát részben a fárasztó training pótlására is alkalmas. Nagybritanniában már is sok a követője ennek az eljárásnak.

— Betörés a menhelyen. Székely György menházi felügyelő feljelentést tett a főkapitányságnak, hogy az angyalföldi menhelyen levő lakásába betörtök és több holmit elloptak, az udvarról pedig 10 tyukot és egy kakast elvittek.

— A Royal-Orfeum husvétii hete. A budapesti mulatók között áprilisban is a legnépszerűbb és legelőkelőbb színpadé: a Royal-Orfeum káprázatos műsorát a páma. Már a déli órákban elkezdnek az összes jegyek s a közönség valóságos tördöl, hogy a Julesa egy van és az Ágyról-ágyra című két új bohózatot harsogó kacagás között végignézzék. Kómiikum, ötlet, groteszk helyzetek és ellenállhatatlan hatású élecek dolgában ehhez fogható bohóság még nem fordult meg budapesti színpadon s a nevetni vágyó közönség szinte zarándokol a sok jubileumot ígérő 2 darabhoz. A Royal-Orfeum másik erőssége: az aktualitás, szintén pompás új slágerekkel gazdagítja a fenomenális műsort. A husvétii nyulacska, az ötöző és a Piros tojások zenés és kuplés tréfái képviselik diadalmasan a husvétii hetet, s mindenki valóságos tapsorkánt kelt. Nem kisebb sikerrel mutatja be Varjas Antal legújabb Rácz Laci utánzatát, ezt a városszerte népszerű budapesti színielődést — és a Kiory nyaktörő költőnézős-mutatványát és burleszk sport-tréfáit is viharos tetszéssel fogadja a közönség. Még 12 paratlan sikerű száma van a műsornak, — kuplés, tréfák, táncmutatványok és két kisebb darab, — mindenik tizenhárompróbás attrakció, fényes tanubizonyossága annak, hogy a Royal-Orfeum hors concours áll és teljesen külön klasszist képvisel.

— A tuberkulózis gyógyítása. Kétkedőket is meggyőzni alkalmasak azon fényes eredmények, melyeket a tüdővész kezelésénél szérumoltásokkal érhetnek el oly esetekben, mikor minden más beavatkozás hiábavalónak bizonyult. A szérum ugyanis nemcsak azáltal fejti ki hatását, hogy a beteg szervezetben a kórokozó bacillusokat elpusztítja, hanem azt egy újabb fertőzéssel szemben immunizálja. A hosszabb idő óta szérumkezelést alkalmazó dr. Harmat Gyula kimutatja, hogy az intétésben és inhalatoriumában (Budapest, VII., Rákóczi-ut 82) szérummal kezelt betegek fele gyógyul, negyede nagyban javul s negyednél meg kedvezően befolyásoltatik a baj.

— Rendőri hírek. Lopás a nyugati pályaudvaron. A nyugati pályaudvar egyik raktárában ma tetten érték Nagy István kocsist, amikor egy végtelenségig akart ellopni. Nagy II. György 1792. számú rendőri el akarta fogni, de a kocsis elmenekült és meglökte, úgy hogy odaesett a lovak közé. Az erőszakos embert végre is nagynehezen becsírték a kapitányságra, ahol letartóztatták. — Késelés. A Szondy-utczában az éjjel verekezés közben többen összeszurkáltak Sörös János munkást, aki súlyosan megbesült. A mentők bevitték a Rókus-kórházba. A rendőrség keresi a késelőket. — Eltűnt emberek. A rendőrség ma a következők eltűnését jelentette be: Galamb Antal polgári iskolai tanuló (Thököly-ut 20.), Molnár Béla államvasúti távirás (Ujpest, Turul-utca 4.), Mészáros Szidónia varrónő (Hernád-utca 20.)

x Igyék naponta ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént. Étvágya fokozódik, idegrendszer erősödik és rögtön helyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utánzatot.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítják a gyermektorna- és vivásra.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.
x Szívujjok és véredényelmesedés ellen Finsen-féle ivilámpafüldöket alkalmaz dr. Hönig Izsó villanygyógyító intézetében (Budapest, IV., Károly-körút 24.) Ezt az eljárást a kopenhágai Finsen-intézetben több, mint ezer szívbetegnél sikerrel alkalmazták, hazánkban először dr. Hönig próbálta ki és a javult és gyógyult betegek egész sora igazolja ezen kellemes és fájdalomtalan gyógyjárás sikerét szívbillentyűbajok, szervizombetegedések, véredényelmesedés, ideges szívujj és szívzorongási rohamok (asthma, angina pectoris) esetében.

A tavaszi divat.

— Párisi levél. —

Az idén a tavaszi divatot nagyon rossz hír előzte meg. Azért a divat az idén sokkal „jobb”, mint azt az ember a megelőző hírekből gondolhatta volna. Az uralkodó formát megállapítani ezidő szerint nehéz, mert a párisiak manapság már annyira vannak, hogy minden nevesebb szabóműhelynek megvan a maga divatja s így kora tavaszkor nagyon nehéz ítéletet mondani arról, hogy ez vagy az a forma örvend-e nagyobb közkedveltségnek, vagy melyik az, amely inkább elterjedt. Általában két főformát lehet az idén megkülönböztetni; természetesen ennek a két formának számtalan alfaja és variációja ismeretes. Ez a két forma a princesse- és a pánzéruha.

Igen, a princesse-ruha még mindig divatos, bármennyire lehetetlennek látszik is ez. Igaz, hogy a szabók leleményességét erősen igénybe vette, hiszen még tavaly s ezidén még inkább kiaknálták ezt a formát; de hálá a szabók művészetének, — bár nagyon sok változtatással, mégis meg tudták tartani az ideai divat trónján is. A derékba szabott övös kabát ismét divatba jött s a rövid és félrövid ujjak mellett az idén már hosszú ujjúkat is látunk. Az ujjak háromnegyed hosszában puffok vannak díszes betétekkel s ez adja meg némileg az ideai divat újdonságát. A nyakat rendszeren lapos tüllplissével veszik körül, melyet színes nyakkendő ékesít. A princesse-ruhának egy másik új faja a kivágott nyaku. A kivágás azonban most már megváltozott: szivalaku. Számtalan újítás tapasztalható; a különböző színű betétek egymást váltják fel; a csipkék mintája egészen megváltozott. Bizony az idén lesz miben válogatniok a princesse-ruhát kedvelő hölgyeknek.

A másik divat a pánzéruha, mely most még egészen idegenszerű itten Párisban. A szövet simán övezi úgy a mellet, mint az egész testet s az ember igazán a középkor misztikus homályában Jeanne d'Arkot látja felelevenedni, valahányszor pánzéruhába öltözött hölgyvel találkozunk. A pánzéruháik közül főleg egy a Paquin mester keze alól kikerült modell ragadta meg a párisi hölgyközönség figyelmét, egy cseresznyevörös, fehér kockákkal mintázott foulard-ruha. Elöl négyzetbe, hátul háromszögbe futó éri lengallér díszíti; a gallér selemmel himzett. A pánzéruha egy másik faja a csippen alul elöl és hátul háromszögben kivágott forma. A kivágásban ráncokba szedett szoknya látható.

Egészen eredeti és új toilletteket hoztak forgalomba a Callot és Dornert cégek s főleg az előbbi céznek jó ízlése érvényesül az ideai divatban. Ezeknél is főleg a már említett két forma dominál, de a díszítésük oly izléses és oly pazar, hogy valóban őket tekinthetjük az idény uralkodó formájának.

Az egyszerre felölelt különböző fajta divatok arra engednek következtetni, hogy az idény gyors és többrendbeli változások várhatók, ami természetesen nagyon kellemes meglepetés a változatosságot annyira szerető hölgyközönségnek.

Lesz alkalmuk a hölgyeknek, hogy az idény megmutathassák ízlésüket, míg a szabók viszont bizonyíthatják a művészetüket.

DIABOLO!

Legjobb óvszem fi-
fiaknak és nőeknek!
Orvosi ajánlat! Ártalmatlan!
Vegytisztított! Feltétlenül
megbízható! Sterilizált!
Egy üveg (tartalm: az 6 adagot)
3.50. korona. Két üveg (tartalm:
12 adagot) 6. - korona.

Egyedüli főraktár:

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. felem.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Kolozsvár zenei életéből. Kolozsvárnak a múlt esztendő óta egy kiváló férfi ének quartette van. A quartettet dr. Székelyhidny Ferenc hozta össze, s kivül dr. Hudotin Yajos, Zsigmond Ferenc és lovag Koller János a tagjai. Valamennyien kiváló, képzett énekművészek és együttesük kifejezetten művészi nivóju. A quartett most nagyobb vidéki városokban hangversenyez. E hét folyamán Lugoson, Aradon és Temesvárott fognak énekelni, ahol résztvesz hangversenyükön a kolozsvári egyetem énekara is. A vidéki körút után bemutatkozik a quartette Budapesten is, és pedig a Lipótvárosi Kaszinó legközelebbi hangversenyén. Ugyanancs most tárgyalnak a quartette tagjai a Svétcsöm quartette tagjaival egy együttesen teendő külföldi körút tárgyában.

(*) Magyar színészet Fiumében. Balla Kálmán színtársulata husvét vasárnapján kezdi meg hat hétre terjedő szezonját. Társulata a legjobb erőkből van összeválogatva s a hatheti szezon alatt színrehozzák az összes új darabokat. Az első este a „Tatárjárás“-t adják elő.

(*) Benczur Gyula ünneplése. Husvét vasárnapján a Mücsarnokban a „Fészek“ kezdeményezésére ünnepet fognak rendezni Benczur Gyula képe sikerének alkalmával.

(*) Márkus Emilia Kolozsvárt. Márkus Emilia, a Nemzeti Színház nagy művésznője jövő héten Kolozsvárt fog vendég szerepelni. Első fellépése a „Folt, amely tisztít“-ban lesz.

(*) Pázmán Ferenc Hamburgban. A Népszínház legkedveltebb fiatal tagjai közé tartozott Pázmán Ferenc, aki minden szerepével egyet lépett fölfelé, a Népszínház bukása után akkora lépett, hogy a bécsi új Johann Strauss-Theaterbe toppant. A „Tatárjárás“-ban Lörenteyt játszotta és egyszeriben kedvelté lett az osztrák osztrárvárosban is. A fiatal művész szimpatikus megjelenése, hangja és játéka fölkelte Bendiner hamburgi színházgató figyelmét és fényes feltételekkel tüstént el is szerződtette. Pázmán Ferenc Bendiner társulatával három hónapig a berlini Berliner Theaterben fog szerepelni és csak azután mutatkozik be Hamburgban. Első szerepe mindkét német városban Lörentey lesz.

(*) A hercegprímás a Mücsarnokban. A hercegprímási udvartól közölték a Mücsarnok vezetőjével, hogy Vaszary Kólos biboros hercegprímás a közeli napokban, az ünnepek után meglátogatja a tavaszi tárlatot. Az egyházfejedelem néhai Schlauch Lőrincz nagyváradi püspök és néhai Osászka György kalocsi érsekként szintén meg van örökítve Benczur Gyula millonárius nagy képén, s így látogatása különösen a mester alkotásának, illetve magának a kiváló mesternek szól.

(*) Vidéki színészet. Szalkay Lajos színtársulata tegnap fejezte be hat hónapi székesfehérvári működését. A társulat Pápára megy.

(*) A parodisztikus tárlat. Vasárnap nyílt meg az a parodisztikus tárlat, amelyet Márk Lajos festőművész és Nagy Endre rendeztek a Gyermekvédő Liga javára a Terézvárosi Kaszinó nagytermében. A megnyitás óta nagy és telkélő közönség látogatja a minden tekintetben érdekes képtárlatot és nagy tetszéssel szemléli a mulatságos és sikerült karrikatúrákat. Husvét vasárnapján délelőtt fél 12 órakor és délután 3-5 között Nagy Endre konferenciát körülvezeti Mahr Nándor színész, aki gróf Apponyi Albert maszkjában megismeri a tárlatot. A beléptidij egy korona. A jövő hét elején five of clock thee lesz a tárlaton.

(*) A Magyar Képzőművészek Egyesülete e hó 24-én, szombaton délután öt órakor tartja meg rendezévi közgyűlését a Mücsarnokban.

(*) A Magyar Történelmi Társulat e hó 15-én, csütörtökön délután öt órakor az Akadémia heti ülésében választmányi ülést tart, amelyen báró Nyáry Albert felolvasást tart „Lovina Ignác naplója“ czimen. Ezen a választmányi ülésen fogják megállapítani annak a rendkívüli felolvasó ülésnek az időpontját is, amelyen Thaly Kálmán „A löcsei fehér asszony“ tragédiáját fogja ismertetni, kapcsolatban élet után festett egykoru arcképének bemutatásával, melynek műtörténeti becséről Kammerer Ernő, a Szépművészeti Múzeum igazgatója fog előadást tartani. A társulat ülései nyilvánosak és vendégeket szívesen látnak.

(*) Ötödik szimfonikus est. A Kun László vezetése alatt működő Országos Szimfónia Zenekar vasárnap, e hó 25-én tartja ezidei ötödik és egyuttal szezonzáró hangversenyét. A műsor tartalmas és előkelő színvonal tekintetében méltóan sorakozik az eddigi játérendhez, amennyiben a szimfonikus irodalom legfényesebb nevei szerepelnek rajta.

(*) Egyházi zene. A budavári koronázó Mátyás-templomban husvétvasárnap délelőtt 10 órakor az ünnepi nagy misén, mely egyidejűleg az 1849-iki törvények szentesítésének hivatalos istentisztelete, előadásra kerül Vavrincez Mór karnagy C-moll miséje. Betétek: Demény J. „Haec dies“, Szuper „Terra tremuit“, Magánzólamok: B. Brunner Margit, K. Durigo Ilona, Juhász Ferenc, Várady Sándor. Az orgonán Sugár Viktor tüzérfőhadnagy játszik.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyó. vitás.

Budapest, IV., Károly-körút 24, I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Finsen-féle lümpa fürdők szívja és veredényelmeszedés ellen.
Elektromágnesesgyógyítás
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fénnyel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
Idegyengességi állapotok.
Almatlanság, Fejfájás.
Hüdesek (Paralysis).
Idegfajdalmak, idegzabák (Neuralgiák, ischiás).
Gerincvelő-sorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Veredényelmeszedés.
Köszvény és osz, reuma, izületi és csontbajok.
Szérekedés, Daganatok.
Anyagcserebajok (Elhízás, cukorbetegség, verszegénység).
Borbajok, Borviszetegek.
Lupus.
Hajhullás, kopaszág.
Szérfelentés (nőknél az arcon).
Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kívánatra prospectus

FŐVÁROS.

(*) A borellenőrző bizottság tagjai. A földmívelésügyi miniszter rendeletére minden elsőfokú hatóság területén legalább egy-egy borellenőrző bizottság alakítandó, amelynek elnökét és tagjainak felét a földmívelésügyi miniszter nevezi ki, másik felét a törvényhatósági közgyűlés választja. A főváros tanácsa a legközelebbi három évre a következőknek kiküldését ajánlja a közgyűlésnek: I. kerület: Ternyei Farkas és Schneller Jenő; II. ker.: dr. Weinek Károly és Gallauer Károly; III. ker.: Weber József és Haszmann József; IV. ker.: Göttler László és Kiss Ferenc; V. ker.: Nord Mór és Kramer Miksa; VI. ker.: Frick Ádám és Fürst Tivadar; VII. ker.: ifj. Sprung János és Salzer Ignác; VIII. ker.: Hilberth Károly és Pelczmann Ferenc; IX. ker.: Steger János és Weisz Károly; X. ker.: Schmitterer Imre és Balogh József.

(*) A főváros közgyűlése. A főváros törvényhatósági bizottsága e hónap 14-én, szerdán tartja legközelebbi rendes közgyűlését, amelynek főbb tárgyai a következők: A X. ker. izraelita temető kibővítése és az új temető céljaira szükséges területek kijelölése; a borellenőrző bizottságok ujjaalakítása; mérsékelt áru közuti járatok biztosítása a tanulóifjúság részére; hozzájárulás Fodor József emlékszórához, azonkívül több vízesőfektetés, csatornázás, nyug- és kegydíjazások.

(*) Áthelyezések a fővárosnál. Dr. Bárczy István polgármester Károlyi József fogalmazót a IX. kerületi előljáróságához, Halász Elemér fogalmazót pedig a IX. ker. előljáróságától az I. kerületi előljáróságához, Szenkovich Dénes segédfogalmazót az I. ker. előljáróságától a tanácsai IX. (közjótékonyági) ügyosztályba és végül dr. Kortsák Károly segédfogalmazót az V. ker. előljáróságától az elnöki ügyosztályba helyezte át.

(*) Döntés az ovoda-utcai gyógyszertár ügyében. Az Ovoda- és Bethlen-utca sarkán létesítendő új gyógyszertár ügyében a döntés nem e hó 13-án történik — mint azt a lapok jelezték, — hanem e hó 16-án, pénteken fog az abonyozás dolgában a közigazgatási bizottság határozni. A határozás azért történik, mert számos közigazgatási bizottsági tag a husvéti ünnepek miatt távol van a fővárosból.

(*) A Wesselényi-utcai telkek. A Wesselényi-utca kibővítése után a főváros két hatalmas telektömböt kapott a Dohány-utca, Wesselényi-utca és Sip-utca között. A két telek közvetlenül a zsidó hitközség templomépületével határos. A város részéről most elfogadott nagyszabású építési programban benne van az is, hogy a két teleket beépítik ötemeletes palotákkal. Ez a terv a zsidó hitközségben meglehetősen aggodalmat keltett, mert a kérdéses telkek beépítése a templom világítását tönkretenné. A hitközség vezető emberei, hogy a bajt elhárítsák, tegnap értekezletet tartottak s megvitatták, hogy a két telek beépítéséről a főváros hogyan mondhatna le a károsodás nélkül. Hosszabb vita után elhatározták, hogy a fővárosnak a következő ajánlatot tessék: a hitközség lemond a lipótvárosi templom céljára átengedett telekről, a Wesselényi-utcai telek fejében, ami elég kedvező a fővárosra. A lipótvárosi telek leltári értéke volt az ajándékozás napján 1,500.000 korona, ami a 30 éves adómentesség megadása óta értékben lényegesen emelkedett. A Wesselényi-utcai telek leltári értéke 660.000 korona s így a cserével első sorban a főváros nyerne. A hitközség az ajánlatot küldöttség útján terjeszti a polgármester elé. Ha a főváros elfogadja az ajánlatot, a hitközség a teleknek azon a részén, amely közvetlenül a templomra szolgál, közparkot rendez be, a többi részén pedig egy, esetleg kétemeletes egyházi hivatalos és iskolai célokra szolgáló épületeket emel s eképpen biztosítja a templomát az elfalazás ellen.

(*) Virág az ablakban. A fővárosban nagyarányú akció indult meg, hogy az ablakokat és erkélyeket virággal díszítsék. A főváros díjat is akar kifizetni a legszebben díszített ablakra. Az ablakdíszítés dolgát a nők karolták most fel. A nőgyesületek együttes ülést tartanak a jövő hónapban, amelyen megállapítják, hogy a nőgyesületek milyen mértékben és formában vegyenek részt az akcióban.

Nyilttér.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatával valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz
az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

Dr. HARMAT GYULA

Tüdőbajcsok rendelő-intézete

Inhalatorium Bud pest, Rákóczi-ut 82. szám.
Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőveszesurhat
kötő eredménytelő gyógyítanak inhalációkkal és szesum-
ontásokkal. Rendel 11-12 és 2-4-ig.

Magyar királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Szeged.
12828/909. szám.

III.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Az Anina állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1909. évi május hó 26-ával veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át, vagyis 1914. évi május hó 25-ig. Bérletnek a következő helyiségek boosáttanak rendelkezésére: két szoba, egy csalódszoba, egy pinceszoba, egy konyha, egy italmérő és egy I/II. oszt. étterem.

Megjegyeztetik, hogy a vendéglő III. osztályú váró- és étterem fűtése és világításának felét a magyar királyi államvasutak viselik.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a magyar királyi államvasutak fent kiirt Anina állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre“ felirattal lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1909. évi április hó 30-ig déli 12 óráig az alírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (Üzletvezetőségi palota II. emelet 1. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200 azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána 1909. évi április hó 29-én déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy wieni tőzsdén legutóbb jegyzett 14 nappal nem régebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90 százalék szerinti értékben számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó. A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérpénzre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1909. márczius hóban.

Az üzletvezetőség.

EGYESÜLETEK.

(—) Változások a Vöröskereszt megbízottai sorában. Frigyes főherceg, a Magyar Vöröskereszt Egetet védnöke, gróf Csekonys Endre v. b. t. t. előterjesztésére megbízottakul a következőket nevezte ki: Kazy József császári és királyi kamarás, földmivelségi miniszteri tanácsos, szolgálaton kívüli viszonyban álló honvédhuzárszázados, dr. emőkei Emich Gusztáv miniszteri osztálytanácsos, szolgálaton kívüli viszonyban álló honvédhuzárszázados, gróf Szirmay Sándor es. és kir. kamarás, nyugalmazott huzárszázados, Kende Pestalan bankfőtisztviselő, szolgálaton kívüli viszonyban álló honvédhuzárszázados, Lippmann Lajos nyugalmazott honvédezzredes, dr. Agoraszto Miklós miniszteri titkár, dr. Pálffy Richárd pénzügyminiszteri segédtitkár, szolgálaton kívüli viszonyban álló honvédhuzárszázados, ügyesti Tüköry Antal, Hornyánszky Ágoston szolgálaton kívüli

viszonyban álló honvédhuzárszázados, jekel- és margitfalvi Jekelfalussy Zoltán es. és kir. kamarás, miniszteri osztálytanácsos, szolgálaton kívüli viszonyban álló honvédhuzárszázados, vaszójai Scherz Aladár nyugalmazott őrnagyot, dr. Iyácz István belügyminiszteri titkár, szolgálaton kívüli viszonyban álló honvédhuzárszázados, dr. vizkeleti Kiss Emil Vasvármegye I. oszt. aljegyzőjét, Rohonczy Gida földbirtokost, a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület ügyvezető alelnökét, dr. Brill Ignác udvari tanácsost és dr. Kovách Aladár királyi tanácsost, a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület igazgatóját. A Budapesten felállítandó tudósítóiroda vezetését dr. Babarcsi-Schwartzner Ottó főrendiházi tag, udvari tanácsos, egyesületi központi főmegbízott és főgondnok hatáskörébe utalta a védnökhelyettes, továbbá, saját kérelmekre, felmentette a megbízotti tisztségtől a következő megbízottakat: dukafalvi Duka Kálmán nyugalmazott ezredes, Horváth Dezső nyugalmazott vármegyei főjegyzőt és nagyapponyi gróf Apponyi Lajos v. b. t. t., es. és kir. kamarás, főrendiházi tag, magyarországi udvarnagyt.

(—) A felső krisztina-körti kaszinó közgyűlése. A krisztina-körti kaszinó legutóbbi közgyűlésének tárgya a tisztújítás volt. Mint értesülünk, a választás következő eredménytel végződött: Elnök dr. Szabeny Antal országgyűlési képviselő. Másodelnök Gabrovitz Ede min. tan. Alelnökök: dr. Ripka Ferenc és Klassohn Gyula.

(—) A női szépség. Az Erzsébetvárosi Kaszinó első emeleti nagytermében április hó 11-én, vasárnap este 7 és fél órakor dr. Garami Béla felolvasást fog tartani „A női szépség“ czimen. A felolvasás után vacsora lesz.

SPORT.

( ) Husvétii serlegmérkőzések. A tavalyi husvétkor először kipróbált módszer fényesen vált be, a mennyiben a rendes husvétii angol mérkőzések helyett összeállított négy-négy magyar csapat és ugynevezett „husvétii serlegmérkőzéseket“ tartottak. A labdarugó-sport iránt érdeklődő közönségünk tömeges látogatásával szankcionálta ezeket a husvétii magyar mérkőzéseket, amelyek, úgy látszik, állandósulni fognak. Az idei husvétion is két serlegmérkőzés szerepel a labdarugás programján, az egyik, az érdekesebbik, a FTC.—MTK.—BTC. és a Leipziger BC. között, — a MAC. már a selejtes mérkőzés után kiesett — a millenárius pályán; a másik, a Föv. TC.—NSC.—UTE. és URAK. között az upesti népszíneti pályán fog lejátszani. Szóval mind a két serlegért heves és elkeseredett küzdelmet fognak vívni csapataink; a millenárius pályán lefolyó mérkőzések iránt még az is fokozza az érdeklődést, hogy egy német csapat, a lipceiek kitűnő csapata is résztvesz a küzdelemben. Első ellenfele szombaton délután félöt órakor Magyarországi bajnokcsapata, a Ferencvárosi TC. lesz. A LBC. nagy gonddal készült a mérkőzésekre. Erős training-mérkőzéseket tartott és legutóbbi eredményeiből közöljük a következőket: Hamburger Germánia-val 4:0, Braunschweigi Eintracht-tal 2:1, Hallei Wacker-rel 7:1, Leipzigi Sachsen-nel 3:2, Spielvereinigung Leipzig-gel 3:2, Leipzigi Spielvereinigung-gal 3:4, Leipzigi Olympia-val 9:4, Hamburger FC-bal 4:5. A Leipziger BC. a következő csapatösszeállításban fog mérkőzni: Ditrich, Schmidt, Schlag, Steyer, Dittel, Börner, Böttger, Martin, Blücher, Lassig, Manberg. A csapatban több kiváló erő szerepel. Schmidt, Dittel, Blücher, Böttger többször játszottak Németország válogatott csapatában. Ditrich kapus kifogástalan játékos. Schlag feltűnő magas alak. Hatalmas rugásairól ismeretes. Steyer fiatal játékos. Kitűnő futó. Manberg és Lassig a gyors jobbszárny képviselik. Összjátékuk kiváló. Gyorsak és kitűnő lövők. Blücher 14 éve játszik az első csapatban. Három évig Angolország I. osztályú csapatában játszott. Németország válogatott csapatának középcsatára, Leipzig legjobb játékosa. „Gol zsák“ néven ismerik. Böttger és Martin a balszárny, kiváló sprinterek. Martin veszedelmes lövéseiről ismeretes. A Leipziger BC. már járt Budapesten éveikkel ezelőt, a Budapesti TC. ellen játszott és fölényes játék után 4:0-ra győzött. A lipcei csapat vasárnap a Magyar Testgyakorlók Köre, hétfőn a Budapesti Torna Club ellen mérkőzik. A nemzetközi husvétii serlegmérkőzés bírái: Szombaton: 1/23 órakor MTK.—BTC., bíró Bakó Gyula (BEAC.); 1/25 órakor Lipese—FTC., bíró Fehéry Ákos (BTC.). — Husvét vasárnap: 1/23 órakor FTC.—BTC., bíró Bakó Gyula (BEAC.); 1/25 órakor Lipese—MTK., bíró Schubert M. Fe-

rencz (MUE.). — Husvét hétfőn: 1/23 órakor Lipese—BTC., bíró Bakó Gyula (BEAC.); 1/25 órakor FTC.—MTK., bíró Izsó László (BTC.).

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Moltke—Harden-pör. A Moltke—Harden-pör új végtárgyalására, amely Berlinben 20-án kezdődik, az ügyészség mindössze négy tanut idézett meg; ezek gróf Moltke, ennek unokatestvére, gróf Moltke nagyprepost, Berger hamburgi szinigazgató és gróf Reventlof író. Sem Eulenburg herceget, sem gróf Moltke volt feleségét, Elbéné asszonyt nem idézték meg.

§ Ügyvédi kamarák köréből. A Budapesti Ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Fekete Béla, dr. Kovách Dezső ügyvédek a kamara lajstromába bejegyeztettek; dr. Balogh Sándor budapesti ügyvéd önkéntes lemondása, dr. Bauer Gábor budapesti ügyvéd önkéntes lemondása, dr. Braun Fülöp budapesti ügyvéd Galánthára történt elköltözése következtében, az ügyvédek lajstromából kitoröltettek; dr. Balogh Sándor és dr. Bauer Gábor ügyvédek irodái részére gondnok kirendelésének szükségé fenn nem forgott; dr. Braun Fülöp ügyvéd pedig iratait dr. Neuwelt Salamon Sándor budapesti ügyvédnek adta át; dr. Hesslein Henrik budapesti ügyvéd családi nevét „Hernád“-ra változtatta át; dr. Vékony Gábor kiskörösi lakos ügyvéd lakhelyét, a kamara területén belől, Kiskunmajsára helyezte át; végül, hogy dr. Spur László ügyvéd-jelölt a dr. Kann Sándor ügyvédnél folytatott joggyakorlatáról szóló 434—1907. sz. igazolványát elvesztvén, az megsemmisítettett. — A nagyszabeni ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Markovich János erzsébetvárosi ügyvéd, önkéntes lemondása folytán az ügyvédek lajstromából töröltetett. Irodája részére gondnok kirendelésének szükségé fenn nem forgott.

§ Megölte haragosát. A marosvásárhelyi esküdtsek Vass György birtokost, aki feburárban haragosát, Jakab Andrászt megölte, tizennyolcz évi fegyházra ítélte.

§ Leánycsempész határrendőr. Két évvel ezelőtt a pancsovai határrendőrség észrevette, hogy Reiszter János ismert belgrádi leánykereskedő, a hatóságok éber örködése daczára, állandóan leányokat csempész át a határon. A megindult vizsgálat folyamán az a gyanu merült fel, hogy a határrendőrség alkalmazottjai között kell keresni azt az egyént, aki támogatja Reisert csunya mesterségében. A gyanu megerősítést nyert 1907. évi április 29-én, amidőn a határrendőrség Bódi Ferenc határrendőri biztost elküldötték a „Nap“ czimű korcsmába, ahová Reiser János, Bán Juliska és Gazder Mariska leányok kíséretében megszállt, hogy azokat előállítsa, de a rendőrbiztos azzal tért vissza, hogy a leánycsempész megszökött. A határrendőrségnek szerencsére még sikerült a leánykereskedőt letartóztatni és ekkor kiderült, hogy maga Bódi figyelmeztette Reisert a közeledő veszélyre és ajánlotta neki a menekülést. Bódi Ferencot a határrendőrség fegyelmi uton elmozdította állásától, de ezzel még nem bűnhődött meg egészen súlyos bünéért. A pancsovai királyi ügyészség hivatalos hatalommal való visszaélés czimén is emelt vádat a magáról megfélemedezett határrendőr ellen. A pancsovai törvényszék előtt tartott főtárgyaláson a vádlott mindvégig tagadta a vádbeli cselekményt, de a tanuk, közöttük a két eladni szándékolt leány is ellene vallottak. A bíróság az azóta temesváribani gáfelügyelővé lett vadlottat hat havi börtönrre és három évi hivatalvesztésre ítélte. A temesvári kir. tábla helybenhagyta ezt az ítéletet. A királyi Kuria tegnap Vajkó Pál bíró előadásában tárgyalta az ez ügyben bejelentett semmisségi panaszokat és azokat dr. Baumgarten Izidor koronaiügyész-helyettes indítványára elutasította, ami által az első-bíróságok ítélete jogerőssé vált.

§ Hamisított Böcklin-festmények. A zürichi törvényszék Rüdissüli Ede tájképfestőt, aki saját festményei alá Böcklin nevet hamisította, család miatt négyhavi fegyházra ítélte.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangu uri szabó-termek szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, több szöri próbával. Prima munka.

Atmeneti kabátot (angol kelméből) 35 frtért
Felöltőt . . . . . 30 „
Smoking-öltönyt (selyem bélyessel) 35 „
Prima utcai öltönyt 30 „

IV., BELVAROS,
Magyar-u. 3.
I. emelet,
Kossuth L.-u. mellett,
Telefon 116-98

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági harmónia.

— A Gy. O. Sz. a gazdasági harmóniáról. —

Budapest, április 9.

A türelmetlenség és az idegesség mai korunkban csak a kor általános jellemvonása jut kifejezésre abban a nagy féltékenykedésben, melyet az egyes gazdasági ágak egymással szemben tanúsítanak. A nemzeti termelés összhangjáról beszélni alig lehet. Az egyes gazdasági ágak saját fejlődésük racionális eszközeit nem csupán önmagukban és az általános közgazdasági élet egyetemes szükségleteinek helyes felhasználásában keresik; hanem helytelen agresszivitással a nemzeti termelés többi ágának lehető háttérbe szorításával. Különösen a legújabb időben, mióta egy meglehetősen észrevehető politikai csoport még jobban hangot adott a szívek mélyén szunnyadó féltékenykedésnek és az östermelést nemcsak gazdasági és társadalmi, hanem — elmondhatjuk — faji szempontból is szembeállította az iparral, azóta egyre gyakrabban találkozzunk olyan jelenségekkel, amelyek igen alkalmasak arra, hogy az iparosságban és a kereskedői világban azt a meggyőződést szítsák föl, hogy az östermelési ágak az ő rovásukra akarnak fejlődni. És hogy mindeddig nyílt gazdasági háborúra nem került a sor a különböző közgazdasági ágak között, azért az elismerés első sorban csak azt a higgadt és az érzelmi momentumokon felülemelkedni tudó magatartást illeti, mit ipari és kereskedelmi testületeink egészen a legújabb időkig tanúsítottak. Sajnos, a közelmúlt gazdasági törvényalkotásai sem voltak alkalmasak arra, hogy megnyugtassák az ugynevezett merkantilistákat. Nyílt szervezkedési munkálatok folynak már az ő sorakban is azzal a világos célzattal, hogy együttes erővel lépheessenek föl az agrarizmus esetleges támadásaival szemben. A harczi zászló már mindkét félén kibontakozott; a seregek itt is, ott is fegyverkeznek és ha az utolsó órában nem győz mindkét részen a jobb belátás; nem lesz messze az az idő, mikor majd a nemzeti termelés egyes ágai erőiknek java részét az inprodutív belvillongásban emésztik föl éppen akkor, mikor egysejű erővel kellene előkészülniök a gazdasági önállóságunkra való áttérésre.

Hogy ez a visszavonás csakugyan él a köztudatban, szomorú, de kétségtelen bizonyossága annak a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének ma közzétett évi jelentése is, mely meglehetősen éles és keserű hangon ad hangot a fórumon folyton hangoztatott, de a mindennapi életben ugyanakkor lehetetlenné tett „közgazdasági harmóniát”-val szemben táplált meggyőződésnek. Ime néhány szemelvény a jelentésből:

A gazdasági ágak harmóniája, ez az a szépen szóló jelige, mely — német példa után — folyton hangzik a mi társadalmi és politikai életünkben, hangzik most már több mint egy évtized óta; hangzik mind sürűbben: s különösen csak az, hogy kormányfőnk a legtöbbször éppen az iparosság gyűléseit emlegetik fel intelemül a mezőgazdasággal való összhangzásnak létrehozását. Ha pedig törvényhozásunkba pillantunk be, akkor még nagyobb nyomatékkal hajítják felénk azt az érvet, hogy azért rendszabályozzák meg az ipart, azért tűrik némely iparág megszorítását, másik a megtérhelését, harmadik a megnyesését, mert: „helyre kell állítani a gazdasági ágak harmóniáját.” Nem habozunk kijelenteni azt, hogy ezen az uton s ennek a jelszónak illetően kihagyásával sem ipart fejleszteni, sem a munkásnak új munkát, sem a gazdának új fogyasztót adni nem lehet. Miért nem lehet? Nem lehet először azért, mert a klaszikus britt közgazdaságtannak ma újra éledt talítása szerint mesterségesen gazdasági harmóniát teremteni, erőltetni nem lehet: előáll ez magától mindannyiszor, mihelyt minden gazdasági ág a maga természetének és nem a többiek kívánalmainak megfelelően fejlődik. Nem a régi „laissez

faire” elvet jelenti ez, mely az állami beavatkozást ki akarta tiltani a gazdasági fejlődésből, hanem ellenkezőleg a törvényhozás és kormányzat munkáját úgy követeli, hogy az ipar és kereskedelem a maguk belső kifejlődésük törvényei szerint vitessenek tovább, nem pedig más gazdasági körök óhajai és érdekei parancsoljanak iparunknak „a harmónia helyreállítására” czimén. Az ilyen harmónia zürzavart jelent s utja a haladás helyett a tepedés. Nem lehet azonban a rosszul értelmezett „gazdasági összhang” jelszavával előre jutni azért sem, mert onsek az áramlatnak rejtett rugói mindig iparellenes, vagy legalább is velünk szemben kelletlenül közömbös indítékokat rejtegetnek. Ezek a szabályozások — bár a törvényhozásban, kormányzatban vagy szövetkezesekben kerüljenek elő — rendszeren a harmónia kedvéért az ipar jövőjét nyírálják meg, csodálatosképpen kárára azoknak is, akik rövidlátásból az ipart akadályozván, önön érdekeik józan fejlődését is megsértik.

Majd így folytatja a jelentés: „Következtetésünk a magyar iparnak helyzete szempontjából abban csucosodik ki, hogy az ugynevezett „gazdasági összhangnak” ily rosszul értelmezett erőltetése sajátságos ellentétet teremtett nemzetünk céljai, reményeinek s másrészt törvényhozásunknak hangulata között. Egyrészt a buzgó és folyton fennhangoztatott lelkesedés a magyar iparnak azon részéről, amely még nincsen meg. Másfelől ugyanakkor bizonyos fanyar hangulat, mihelyt a „telhetetlen” ipar kér valamit és határozott megszorításunk mihelyt bármely iparágunk szerencsétlenségére a konzervatív felfogás sodrával szembe kerül. Ennek a kétfelévásó ellentétnek a következménye az, hogy a gyáralapítási kedve igen kis mértékben mutatkozott az elmúlt esztendőben. Ennek a következménye az is, hogy oly nehezen tud meghonosodni az a bizalom, mely minden nagyszabású és marandó iparfejlődésnek éltető levegője. Miután mindenki érzi s a magyar iparosság minden nap újra megtanulja azt, hogy gazdasági önállóságunk előkészítésének első esztendeje már így elmúlt felettünk, ha a többi kilenc évet most már igazán fel akarjuk használni, akkor a leghatározottabban szembe kell szállanunk mindamaz áramlatokkal, amelyek a „gazdasági harmónia” mesterséges megteremtésének jelszava alatt, a gazdasági fejlődés természetes tengelyét, az ipar kifejlődését ássák-rájják és meggyöngítik. Ezt a küzdelmes munkát egyes ember nem: csak a szervezett magyar gyáriparosság együtt vihatja meg egész nemzetünk érdekében.”

Sohasem voltunk hivi az egyes közgazdasági ágak torzalkodásának. Mindenkör azt hirdettük, hogy ama évszázados gazdasági leköltöttség után, melyben Ausztriával szemben voltunk és ma is vagyunk: csak egy valószínűsítjük meg mindnyájunk közös ideálját, Magyarország közgazdasági függetlenségét, hogyha a nemzeti termelés minden tényezője vállvetett munkával dolgozik együtt arra, hogy az osztrák termelést tőlünk kiszorítsák. Az előkészületekre 1917-ig csak 8 évünk van még: kétségbeejtően szomorú kilátást tár elénk erre a rövid időre ez a „gazdasági harmónia”, mely a produktív erőket is terméktelenné teszi. Pedig megtanulhattuk volna már saját kárunkon: Inter duos litigantes — tertius gaudet!

Küzdelem a Danubius-részvényekért. A külpolitikában beállott kedvező fordulatot hamarosan leszűretelték a tőzsdén s a nagy üzletelenséghez még a husvétünnep is hozzájárultak, úgy, hogy a tőzsde ugyszólván az egész héten tértelenségre volt kárthatatva. Annál feltűnőbb az az ármozgalom, amely a Danubius hajó- és gépgyár r. t. részvényei körül játszódott le. Ezekben a csendes időkben is egy hét leforgása alatt 270-ről 300-ra emelkedtek ezek a részvények, meglehetősen élénk forgalom keretében. A Danubius már régi favorit a helyi piacon, most azonban érdekes háttere van a fel-felé törekvő ármozgalomnak. A Danubiust ugyanis 1890-ben alapította a Magyar Általános Hitelbank 6 millió korona tőkével. Eleinte nem kedvezett a szerencse a vállalatnak s 1901-ben leszállította alaptőkéjét 4,500,000 koronára, a mai összegre. Egy-két évvel ezelőtt a Hitelbank, amely — úgy látszik

— megunta a vállalat vergődését, szabadulni akart részvénybirtokától s így jutott a papírok nagyrésze a Magyar Leszámitoló és pénzváltó bank tárczájába, amely intézet azóta bankárja lett a társaságnak, illetve megosztotta a bankári teendőket a Hitelbankkal s az igazgatóságban a Hitelbank részéről Ullmann Adolf vezérigazgató-helyettes, mint alelnök, a Leszámitoló bank részéről pedig 3-4 tag vesz részt az ügyek intézésében. Az idők folyamán azután jobb napok virradtak; a Danubius megépítette a fiemei gyárat, nagyobb haditengerészeti megrendeléseket kapott. Ugyanez a szerencse vár a vállalatra mostanában is s hir szerint a haditengerészeti kormány 600 millió megrendelésből szintén jelentékeny kvóta jut a Danubiust. A Hitelbank, látva a dolgok állását, természetesen nem akarja továbbra is csökkenteni részvénybirtokát, sőt a legutóbbi napokban erősen kéreste ezeket a részvényeket s minden darabot felvett, amit a piacon csak kaphatott. Ez a nyitja a Danubius-részvények ujjabbkeletű ármozgalmának, amelyhez járul az is, hogy a Danubius már a legközelebbi alkalommal is nagyobb osztalékot fizet, mint a múlt évben. Természetes, hogy az előkelő vásárlóra való tekintettel számos „Mitlauffer” akad a börzén, azaz olyan, aki ugyanazt cselekszi, amit a jó „kéz”, — vagyis vásárol.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetésképtelenségeket közli: Scheiber Ignác kereskedő, Felsőrégh; Csodri Miksa kereskedő, Huszt; Braun Miksa, férfitruha-kereskedő, Arad; Jamokovics Antal bej. kereskedő és neje, Jamekovic Rusika, kereskedő, Sziszek.

A Ganz-gyár osztaléka. A börzén már jóformán elkészültek az osztalék-becsülésekkel, ugyanis nincs mit becsülni, mert a nagy vállalatok legtöbbje már rég kifizette a dividendát. A hátralevő néhány nagyobb vállalat közül meg kell említeni a Ganz és társa vasöntő- és gépgyár részvénytársaságot is, amelynek csak most kerül sor az osztalékra. A Ganz-részvények a legutóbbi napokban 3100-ról 3160-ra emelkedtek, ami a nagyobb osztalékkal áll összefüggésben. A börzén ugyanis úgy tudják, hogy a vállalat a tavalyi 100 korona helyett 180 koronát juttat részvényeseinek, ami viszont a kitűnő üzleteredményben találja magyarázatát.

Itt közöljük egyuttal, hogy a társaság április 30-án tartja az évi közgyűlést, amelyen betöltik báró Kornfeld Zsigmond halálával megüresedett helyet is. Kornfeld elnöke volt a társaságnak. Az új igazgató itt is Ullmann Adolf, a Hitelbank vezérigazgatója lesz.

A romániai vámszerződés. A romániai kereskedelmi szerződés tárgyalását jóformán teljesen befejezték. Szerényi József államtitkár alkalmasint közvetlenül husvét után Bukarestbe utazik, hogy a kereskedelmi szerződést ratifikálja. A szerződés tartalmáról az a hir van, hogy élő állatoknak a behozatalát Romániából egyáltalán nem fogják megengedni.

A Közúti Villamos Vasut üzleteredménye. Mint már előre jeleztük, a Közúti Villamos Vasutársaság ma közzétette az 1908. évről szóló üzleti jelentését. A megállapított mérleg az egész vonalon hatalmas fejlődés képét tárja elénk, amit az alábbi összeállításunk minden szónál ékeesebben dicsér. Volt ugyanis:

	1906	1907	1908
Részvénytőke	40.477,800	40.477,800	40.477,800
Építési tartalék	—	444,121	444,120
Külön tartalék	36.076,302	35.882,208	42.274,236
Nyugdíjalap	533,835	558,433	583,920
Bevétel (személyszállítás)	8.999,317	10.452,495	11.420,996
Összes bevétel	10.683,517	12.583,608	14.020,289
Üzemi kiadás	5.099,498	6.092,721	6.230,772
Nyereség	3.077,317	3.683,566	4.142,417

E szerint tehát a múlt év majdnem egy fél-millióval (478,851 koronával) kedvezőbb volt, mint az 1907-ik év. Ez a kedvező eredmény lehetővé teszi a társaságnak azt, hogy ez évben, mint már többször megirtuk, 27 korona osztalékot fizessen az 1907. évi 26 koronával szemben. A közgyűlés április 28-án lesz. A ma közzétett mérleg adatai a következők:

Üzleti zárszám. Bevétel: Személyszállítás bevétel 11.420.996 korona 36 fillér. Kamat 587.068 korona 11 fillér. Bérházak jövedelme és haszonberek

681.083 korona 21 fill. Vegyes bevételek 10.288 korona 51 fill. Vasuti czimletek hozadékai 1.371.568 korona. Összes bevétel 14.020.289 korona 19 fill. Hozzá az 1907. évi nyereménymaradvány 125.940 korona 53 fill. Összesen 14.146.929 korona 73 fillér.

Kiadás: Üzemi kiadások 8.280.772 korona 92 fill. A székesfőváros részesedése 897.359 korona 43 fill. Kötvény és kölcsönkamat 931.533 kor. 63 fill. Adók és illetékek 588.457 korona 95 fill. Törlesztés 628.400 korona. A nyugdíjalap kamata 22.337 korona 30 fill. Leirási tartalékba helyezés 100.000 korona. Összes kiadás 10.004.511 korona 73 fill. Nyereség 4.142.417 korona 94 fillér. Összesen 14.146.929 korona 73 fillér.

Főmérleg 1908. december 31-én. Vagyon: Központi vasuti vonalak és villamos berendezés 57.065.284 korona 09 fill. Villamos átalakítás előtti beruházás 5.043.209 korona 96 fill. Készletek 617.339 kor. 78 fill. Követelések 5.305.761 korona 62 fill. Pénzkészlet 193.680 korona 32 fill. Betétek pénzintézeteknél 14.214.506 korona 88 fill. Független kamatok 221.843 korona 98 fill. Értékpapírok 40.705.991 korona 72 fill. Saját czimletek a társaságban: részvények és élvezeti jegyek 9.938.200 kor. 4 százalékos kötvények 9.011.788 korona. Összesen 18.947.968 korona. Nyugdíjalap értékpapirjai 6.250 kor. 60 fill. Biztosítéki és letéti értékpapírok 436.622 kor. 18 fill. Bérházak 9.361.900 korona 80 fill. Telkek 2.226.043 korona 07 fillér. Főösszeg 154.346.302 korona 98 fillér. **Törszvény:** Résztulajdonosok 40.477.800 korona. (Ebből törlesztve 3.005.600 kor.) Kötvénytulajdonosok 36.381.000 korona, (ebből törlesztve 2.325.200 kor.) Építési tartalék 444.120 kor. 64 fillér. Ferenc József hidi vasút törlesztendő tőkéje 448.860 kor. 82 fillér. Társasági alapok: alapszabályszerű rendes tartalék 3.054.160 kor. Leirási tartalék 780.208 kor. 99 fillér. Külön tartalék 42.274.236 korona 44 fillér. Nyugdíjalap 583.920 korona 63 fillér. Segélyalap a forgalmi személyzet segélyezésére 344.338 korona 89 fillér. Összesen 47.036.870 kor. 95 fillér. **Tartozások:** Alapszabályszerű részvényletét 230.000 kor. Fel nem vett osztalék 7278 korona. Kisorsolt 4%-os kötvények 215.240 korona. Kisorsolt részvények 271.400 kor. Esedékes kötvénykamatok 325.522 korona 67 fillér. Személyzeti óvadékok 153.104 korona 35 fillér. Vállalkozók biztosítékai 241.423 kor. 73 fillér. Budapest székesfőváros részesedése (1908. év II. felére járó rész) 706.711 korona 25 fillér. Előre vitt számlák 1.969.991 kor. Budapesti helyi érdekű vasutak r. t. folyószámlája 13.960.367 korona 60 fillér. Különféle tartozások 7.334.194 korona 03 fillér. Összesen 25.415.232 korona 63 fillér. Nyereség 4.142.417 korona 94 fillér. Főösszeg 154.346.302 korona 98 fillér. A folyó hó 28-án tartandó rendes közgyűlésen javasolni fogja az igazgatóság, hogy osztalék fejében részvényenként 27 korona, élvezeti jegyenként 17 korona fizetessék ki.

A tőzsde zárva volt. A budapesti áru- és értéktőzsde ma, Nagypénteken egész napon át zárva volt. Üzlet a magánforgalomban sem jött létre.

Rajzolók közgyűlése. A Magyar Építő és Iparművészeti Rajzolók Országos Egyesülete most tartotta XIV. évi rendes közgyűlését. A választmány jelentését, az évi zárszámadást és vagyonmérleget tudomásul vette a közgyűlés és az előterjesztett költségelirányzatot megszavazta. A lelépő elnököt, Ullmann Gyulát megválasztotta az egyesület disz-elektív elnökévé, majd az új tisztikart választották meg. Elnök lett Kertész K. Róbert, alelnökök: Málnai Béla és Székely Dezso, főtitkár Stauber József.

Terjeszkedik a közös bank. Ugy látszik, az Osztrák-Magyar Bank éppenséggel nem gondol arra, hogy esetleg vége is lehet uralmának. Egyre-másra terjeszkedik. Legújában Boszniában is megvetette a lábát a Szerajevóban: fiókot nyit. Az eszéki fiók főnöke, Pagliaruzzi Ernő felügyelő már Szerajevóban is járt, hogy alkalmas helyiséget szerezzen a bank számára.

Sopronmegyei gazdaszövetségek alakulása. A sopronmegyei gazdasági egyesület a múlt télen is serényen és eredményesen folytatta a vármegye kisgazdáinak annyira szükséges szervezkedését. Az egyesület kebelében alakult gazdaszövetségek fejlődéséről a következő számok tanuskodnak: 1907. év végén csak egy gazdaszövetség volt, a peosenyédi, 149 taggal, 1908-ban alakult még nyolc, a beledi, nagycsenki, lövői, csepregi, mihályi, kaboldi, ágfalvi és siklósi, összesen 605 taggal, az 1909. év első negyedében alakult meg a veszkényi, szili, rábacsanaki, kishöflányi, farádi, magyarkereszturi, rábakeczői, himodi, szabadbárándi, harkai, fraknónásadi, szárazvámi, bősárányai és kisludai, összesen tehát tizenhárom gazdaszövetség 715 taggal, úgy, hogy jelenleg huszonhárom gazdaszövetség működik és ezek tagjainak száma 1320.

Kornfeld utóda a munkaadók központi szervezetében. Báró Kornfeld Zsigmond halálával megüresedett a Magyarországi Munkaadószervezetek Központjának elnöki széke is. A Központ ma közgyűlést tartott, amelyen vaskövi Förster Nándor

megemlékezett arról a fájdalmas veszteségről, amely a központot nagyevű elnöke, báró Kornfeld Zsigmond elhunytával érte. A közgyűlés elnökének halálára által szenvedett veszteség fölötti fájdalomnak jegyzőkönyvben adott kifejezést. A közgyűlés ezután a Központ elnökévé egyhangulag dr. Nagy Ferenc nyugalmazott államtitkárt, orsz. képviselőt választotta meg.

Uj mezőgazdasági szeszgyárak. Az új szesz-törvény alatt évről-évre nagyszámú új mezőgazdasági szeszgyár alakul, míg ipari szeszgyárakról alig jön valami hír. Így ebben az esztendőben mezőgazdasági szeszgyár felállítására a következők kaptak engedelmet: Plasthy Mihály és Irén Nagypalugya, Liptóm., 600 hl.; Latkóczy Béla, Károly és Társa Latkócz, Trenesém., 194 hl.; Winkler Gyuláné és Haller Mária Sztemkahermény, Sárosm., 240 hl.; Kirchmayer Gerő és Vilmos Eperjesnyiczke, Sárosm., 245 hl.; Pongrácz Kálmán Szentpéter, Turóczm., 400 hl.; Podolini mezőgazd. szövetk. Podolin, Szepes., 720 hl.; Frigyes főhg. urad. Véghes, Zólyom., 720 hl.; báró Schell Gyula Nagyida, Abauj-Tornam., 720 hl.; Vertán Zoltán Szombatság, Biharm., 361 hl.; Ochsenhoffer János Alsólövő, Vasm., 400 hl.; gróf Teleki Tibor Herescsény, Nógrádm., 650 hl.; Kricsfalussy Jenő és neje Vajnágy, Mármarosm., 710 hl.; Eltető József Magyaró, Maros-Tordam., 720 hl.; Csillag Gusztáv Ténádas, Trenesém., 720 hl.; gróf Bánffy György Zentelke, Kolozsm., 720 hl.; Kállay Frigyes, Biri, Szabolcs., 720 hl.; Kulán Vilma, férj Szilágyi Lajosné Papsi, Szatmarm., 271 hl.; Taussig Gyula Gebe, Szatmarm. 425 hl.; Govrik Sándor Szakácsi, Szilágy., 516 hl.; Plotényi Nándor Nagyláz, Ungm., 552 hl.; Kovács Sándor Homok, Szatmarm., 720 hl.; dr. Virányi Sándor Ungorsag, Ungm., 720 hl.; dr. Löke Emil és Löke Árpád Talándörög, Zalam., 720 hl.; Ludányi Bay Lajos Surány, Beregm., 720 hl.; özv. Ehrenheim Schytra Ferencné és Tsai Tarna, Ungm., 720 hl.; özv. báró Sardagna Jánosné Herádvéce, Abauj., 720 hl.;

Gróf Károlyi Mihály lesz az OMGE. elnöke. Mai számunkban megírtuk már, hogy az OMGE. április 24-ére tüzte ki második elnökválasztó közgyűlését, amely már nyugodtabb lefolyásúnak ígérkezik, mint az első. Időközben ugyanis gróf Károlyi Mihály hajlandónak mutatkozott az elnökség elvállalására, amire aztán gróf Zselénszki Róbert, aki a legutóbbi választásnál kisebbségben maradt, visszalépett a jelöltségtől, úgy hogy Károlyit most már egyhangulag megválasztják.

Az Osztrák-Magyar Bank állása 1909. április hó 7-én: Bankjegyforgalom 2.009.764.000 (— 58.256.000) K, érczkészlet 1.623.133.000 (+ 10.901.000) K, lezártolósi tárcza 520.823.000 (— 63.448.000) K, lombard-kölcsönök 83.990.000 (— 2.920.000) K, adómentes bankjegytartalék 13.369.000 K.

Az arany-import. Bécsből jelentik: Az arany-import, amely az idén januárban már lényegesen növekedett, februárban még nagyobb lett. Ez a jelenség főleg a magyar kincstári utalványoknak januárban történt kibocsátásával függ össze. Februárban körülbelül 15 milliónyi nyers aranyat hozták be s ebből a tömegből több mint négyötöd rész Németországra, a többi Franciaországra esett. Ezenkívül beözönlött külföldi aranyérmék koronáértékben körülbelül 2.25 millió, amelynek nagyobb része szintén Németországból vándorolt be. 1908 februárjában a beözönlött arany mennyiség alig érte el a mostani importnak nyolczadrészét.

Uj esavargyár. Magyar facsavar-gyár betéti társaság ezúttal a fővárosban új gyár alakul. A vállalatnak célja facsavaroknak készítése. Az új vállalat 150.000 korona alaptőkével 1910 május 10-én kezd meg működését.

A mezőgazdasági helyzet. Az O. M. G. E. az általános mezőgazdasági helyzetet illetőleg április 8-iki kelettel a következőket jelenti:

Arad. A tavaszi kalászosok vetésével a gazdaság legnagyobb részét elkészültek. Az előbbi enyhe tavaszi idő egy északkeleti légáramlat folytán ismét téliesre fordult hideg, havas esővel, ami a levegőt ismét lehűtötte úgy, hogy ma reggel erős dér is volt. Az őszi vetések állapota kielégítő.

Baja. Két éjjel egymásután fagy volt, de a vetések kárt alig szenvedtek; a tavaszi vetésektől gazdáink nem szenvednek.

Balassagyarmat. Verőfényes, meleg napok, éjjelek hűvösek. Tavaszi vetés teljes erővel folyamatban van. Ősziel szépen keltek s fejlődnek, agyagos helyeken azonban foltosok. Takarmányok nagyon fogytán vannak.

Debreczen. Április 2-án nagy vihar, áprilistást is kaphatnak.

3-án és 4-én hóvihár, április 5-én és 6-án éjjeli fagy, nappal napfényes, derült idő.

Léva. Az időjárás hűvös, éjjeli fagyokkal; enyhe időre és jó meleg esőre volna nagy szükség, hogy az őszi vetések és a tavasziak is rendszeresen fejlődhessenek.

Nagybacskelek. Az időjárás egész héten rosez, Eső hóval, köd. A tegnapi eső után ma egész tavaszi idők van.

Nagykanizsa. A tavaszi vetések nagyrésze befejeződött.

Nagyszentmiklós. Hűvös időjárás, havas eső közben tavaszi munkák szorgalommal folynak. Az őszi vetések igen szépen fejlődnek.

Nagyvárad. E hó 3-án hideg eső, 4-én hó és eső, 5-én kiderült, azonban éjjelenként —2 fok, Tavaszi munkára az időjárás kedvezőtlen.

Nyiregyháza. Az utóbbi 6 napi kemény hideg, szélvihar, havazás, úgy a gyümölcstermést, mint a kései csirában lévő őszi vetéseket is veszélyeztetni látszott. Még mindig hideg éjjelek után nappal meleg.

Nyitra. Időjárás hideg, éjjeli fagyok. Árpa, zabvetés befejezve, czukorrépat vetik. Őszi vetések állása kétségbeesítő. Takarmány sok helyen fogytán.

Pancsova. A vetésekre egyelőre panasz nincs.

Szatmár. Szántás, vetés folyik, időjárás hűvösere változott, vetések fejlődése lassu, pár nap óta éjjeli fagyok is vannak.

Temesvár. Az időjárás változó, szeles, esős és hideg. Tegnapelőtt nagy hó és jégesőnk volt, sőt az éjjeli fagyott is. Az időjárás a vetésekre nagyon kedvezőtlen.

Versecz. A lekövetkezett hideg idő a tavaszi vetésekre nagyon hátrányos.

Zalaegerszeg. A vetési munkálatok, melyek márcziusban nem voltak elvégezhetők, teljes erővel folynak. Időjárás állandóan száraz, szeles, legutóbb 3—5 C. fok hideg volt. Eddig lényeges fagyok nem észlelhetők. A szőlő fejlődésnek indult őszi vetések a hideg, szeles időjárástól sokat szenvednek.

Zenta. A hét első napjaiban havazott. Ma ismét tavaszi napunk van. Kilitásaink jók.

Angol vállalkozás. Egy angol pénzcsoport elhatározta, hogy Magyarország vizerőinek kiaknázására részvénytársaságot alapít. Az alapítók részéről folytatott előtanulmányokat már befejezték és az angol szakférták véleménye egybehangzóan a magyar geológusokéval nagyon kedvező. A vizerők kiaknázását egyelőre az erdélyi részekben és Délmagyarországon kezdik meg. Az angol pénzcsoport megbízottjai a legközelebbi hetekben ismét Magyarországra jönnek, hogy a részvénytársaságot megalakítsák. Az alapítók a kormányval való tárgyalásokat is megindították.

Vásártartási engedély. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a Pozsony vármegye területéhez tartozó Somorja községben a minden évben június hó 27-ére eső országos vásár ezúttal állandóan minden évben december hónapban, a Boldogasszony Szeplőtlen Fogantatása napja előtti hétfői napon tartassék meg.

A Morava folyó csatornázása. Belgrádból írják: A Morava és Vardar folyók csatornázása, amelyre amerikai konzorcium alakult, azzal függ össze, hogy a szerb kormány angol és amerikai tőkét iparkodik szerbiai beruházásokra megnyerni. A Morava a 17. században végig hajózható volt, de a szerb kormányok rablógazdálkodásai következtében a vízmennyiség olyan csekély lett, hogy a folyó azóta a hajózás számára használhatatlan. A Morava és a Vardar csatornázása technikai szempontból távolról sem olyan nehéz, mint a Duna—Odera csatorna, politikai szempontból pedig mérhetetlenül fontos, mert ily módon Macedónia déli részét és közepét Szerbia a saját érdekkörébe vonhatja.

Ösztöndíj fiatal kereskedők részére. A kereskedelmi miniszter értesítette valamennyi kereskedelmi és iparkamarát, hogy az Erzsébet királyné ösztöndíj-alap az évi kamataiból négy, egyenként 2500 korona értékű ösztöndíjat oly fiatal magyar honoságu kereskedőnek akar juttatni, akik a keleti kereskedelmi akadémiát jó eredménnyel végezték s legalább három évig a gyakorlati kereskedelem terén működtek. Igazolniuk kell továbbá, hogy járatosak annak a külföldi városnak nyelviszonyaiban, ahol az ösztöndíjon legalább egy évet valamely nagyobb kiviteli cégnél állandó alkalmazásban kell tölteniük. Az ösztöndíjak nyertesinek tanulmányozniuk kell a kiviteli viszonyokat és a kereskedelmi szervezeteket és tapasztalatokról kötelesek rendszeres jelentéseket küldeni. Az adományozandó ösztöndíjakra vonatkozó kérvények május 1-éig nyújtandók be az illetékes kamarához, ahol az érdeklődők bővebb felvilágosítást kaphatnak.

Vasuti üzemeltetés Nagyvárados. A Máv. igazgatósága Nagyvárados új üzemeltetés felállítását tervezi...

Közlekedés a Balatonon. A Balaton-tavi Gőzhajózási R. T. tudomására hozza az utazó közönségnek...

Az Adria m. kir. tengerhajózási r. t. gőzösei közül az „Árpád” szerdán Marseilleből, a „Koloszvár” Rouenből Fiuméba indult.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duna, Morva, Bába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorozsa, Laborozs, Ung) and water level measurements in meters for various dates.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

SÖTÉT NAPLÓ.

— Orosz forradalmi kép. —

Irtá: Ropsin V. Ford.: Szabó Endre.

Itt van a park. A nedves gallyakról különféle színű vízecseppek hullnak ránk. Itt ott már a fű is kizöldült.

- Zsorzs.
— Nos?
— A bombák készítése közben néha robbanás is történhetik?
— Az megesik.
— Eszerint Erna fel is robbanhat?
— Megeshetik.
— Zsorzs?
— Tessék?
— Miért bizza azt ő rá?
— Az ő szakmájába tartozik.
— Szakmájába?
— Igen.
— Másvalakire nem bizhatná?
— Nem... De mért nyugtalanodik ön?
— Csak úgy... Minthogy szóba jött...
Visszafordul. De félúton megint megszólal:

- Zsorzs?
— Nos?
— Hamar lesz az?
— Azt hiszem, hamar.
— Mikor hamar?
— Két-három hét múlva.
— És nem lehetne Erna helyett valaki másat meghíni?
— Nem.
Összehuzza magát a kék kaftánjában és hallgat.
— Isten vele, Henrik! Legyen bátor
— Bátor vagyok.
— És ne gondoljon semmire.
— Tudom. Ne is beszéljen. /Isten önnel.
Lassan elhajt. Ezuttal hosszan nézek utána.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 9. —

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Vydra Lajos budapesti mérnököt a pénzügyminisztériumhoz építész-főmérnökke, Poics Károly vukovári lakost állami végrehajtóvá az ogulini pénzügyigazgatóságához ideiglenes minőségben; a földművelésügyi miniszter dr. Irk Károly gazdasági akadémiai tanársegédet, a kísérletügyi intézmények személyzetének létszámába, segédvegyészé; a dohányjövédéki központi igazgató Weninger Károly, Simonyi Ernő, Stichleitner Ede dohányjövédéki tisztviselőket, Kövendi Lajos, Makovits Géza, Győrffy Sándor, Kranjcevic Péter, Nagy Gyula, Csepány Béla, Molnár László, Szappanyos Kálmán, Rauch Gyula, Szilágyi Virgil dohányjövédéki segéd tisztviselőket, Kőrösi Béla, Kövendi Lajos, Makovits Géza, Győrffy Sándor, Kranjcevic Péter, Nagy Gyula, Csepány Béla, Bertha János, Merreider Béla díjtalan dohányjövédéki gyakornokokat és Kiss Imre pápai lakost segélydíjas dohányjövédéki gyakornokokká, Várady Sándor néptanítót, Skultety János helyszínelési felügyelőt, Bogyó Géza budapesti, Péchy Dezső kassai, Vitézy László királyhelmeczi, Klósz Ákos piskolti, Vass Károly székelyudvarhelyi, Szarka Béla debreczeni, Molnár Endre szentgotthárdi, Visky Jenő miskolci lakosokat díjtalan dohányjövédéki gyakornokokká.

Névmagyarosítások. A helyügyminiszter Glattstein Markusz kaposvári lakos Gyárfásra, Babrik Mária nagyváradi lakos Bogyóra, kiskoru Fleiner Sándor és Henrik Gyula kaposvári lakosok Kozmára, Königstein Ignác kalocsai lakos Kovácsra, dr. Brauner Samu budapesti lakos, valamint kiskoru fia László Babóra, Kolompár Ferenc nagykapornaki lakos Kulcsárra, kiskoru Knizsek Pál, Lajos és Kálmán csurgói lakosok Keményre, Berger József kossuthfalvi lakos Biróra, Herschkovits Albert aradi lakos Pongráczra, Diuchopolcsky Alajos nagyváradi lakos saját, valamint Erzsébet és Olga nevű kiskoru gyermekei Dobóra, Klein Viktor h. körjegyző Vértésre, Lebenstein Mór budapesti lakos családát nevének Lászlóra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A nagyenyedi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi titkári állásra 2 hét alatt; a pozsonyi állami tanítóképzőintézetnél rajztanítónői állásra május 1-ig; Zajdon (Bereg megye), ugyszintén Nagykinizsen (Alhajtornamogy) postai ügybírói állásra május 7-ig; a nagyszentmiklósi járásbírósnál román tolmácsi állásra 2 hét alatt; a budapesti országos rabbi-képzőnél tanári állásra április 30-ig; a nagyszombati pénzügyigazgatóságnál szemlési állásra, a zilahi pénzügyigazgatóságnál végrehajtói állásra, a pozsonyi törvényszéknél jegyzői állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap változóan felhős idő uralkodott; a hőmérséklet kissé emelkedett és a normális körül ingadozott, maximuma Csáktornyan, meg Malaczkán 18 C. fok, minimuma Tatrafüreden és Botfalun —1 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és északon, meg keleten elvélve csapadék várható.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

Üzletáthelyezés és nagyobbítás miatt

az összes raktáron levő legfinomabb angol szövetekből

33 forint készítek prima utczal öltönyt vagy felöltőt

mérték után elsőrendű kivitelben. FÁI GÉZA uri szabó cégnél, Budapest, Váci-utca 37. MERCUR-palota.

Április 16.

Megkérdezem magamtól, hogy valóban még mindig szeretem én Helénát? Vagy csak az árnyékát szeretem már, az ő iránta táplált régi szerelmemet? Meglehet, hogy Ványának igaza van: én senkit sem szeretek és nem is tudok szeretni. Meglehet, hogyszeretni nem is érdemes.

Henrik szereti Ernát és egész életében csak azt fogja szeretni. De neki a szerelem nem öröm, hanem bűbánat. Az én szeretésem pedig — öröm!

Megint a szobámban vagyok, az unalmas vendéglő unalmas szobájában. Több száz ember lakik velem egy fedél alatt. Idegen vagyok ebben a kövárosban, talán az egész világban is. Erna egészen átadja magát nekem, minden okoskodás nélkül. Nekem pedig ő nem kell, — és mivel viszonzom az ő odaadását? Barátsággal? De tán hazugsággal? Ostobaság Helénára gondolni, ostobaság Ernát csókolgatni. De én az elsőre gondolok s az utóbbit csókolgatom, De hát nem mindegy az?

Április 18.

A kormányzó vissza költözött a városba. A terveink megint használhatatlanok. Ujra kell kezdeni mindent. A dolog itt nehezebb. Köröskörül az örök áttörhetetlen fala, a téren és a kapuban spionok. Minden járókelőt szemügyre vesznek. Minden bérkoocsis gyanu alatt áll.

Azt persze nem tudják: hol vagyunk és kik vagyunk mi. De már beszélnek.

Tegnap egy korezmában végig hallgattam egy ilyen beszélgetést. Ketten beszéltek: az egyik valami boltoslegény, a másik bizonyosan kereskedőinas, valami tizenhétéves fiú.

— Kinek mit rendel az isten, — szolt a legény oktató hangon. — Egyiknek ez a sorsa, másiknak más. Például valami kisasszony kihallgatásra jelentkezik. Beeresztik. Ő elkezdte a kérvényt olvasni. Az alatt pedig

a kisasszony előhuzza a revolverét és bele lök. Négy golyót lött bele.

- A fiú összecsapja a kezét.
— Jaj! No és meghalt?
— Hát talán nem?
— És aztán?
— Persze, hogy felakasztották. Idővel azonban a dolog megismétlődik. Megint kihallgatással.

— És megint beeresztik?
— Nem. A kisasszony így, úgy, amugy, de elébb az előszobában megmotozták. Hát a varkocsában találtak egy revolvert. Ezuttal az isten mentette meg.

— No és a kisasszony?
— Persze, hogy azt is felakasztották. De mit gondolsz? — folytatja a boltoslegény a kezét fontoskodással felemelve. — Időnként ő a kertjében sétálgat, a sétautakon. Körülte örök vannak. Egyszerre csak valahonnan lövés. A golyó egyenesen a szívébe szaladt. Alig ért rá, hogy feljajduljon.

— Oh, hogy a...
— Bizony úgy a. Azt is felakasztották, csakhogy ő is meghalt ám. Mert az volt a sorsa...

Április 20.

Tegnap végre találkoztam Helénával. Nem is gondoltam rá. Már csaknem elfeledtem, hogy ő is itt van. Az utcán mentem egyszerre csak hallom, hogy valaki megszólalt. Megfordultam, Heléna állt előttem. Megláttam nagy szürke szeméit, fekete hajfürtjeit. Elindultunk együtt. Ő mosolyogva szolt: — Ön egészen elfelejtett engem.

A tavaszi napsugár erősen a szemünkbe süt. A napfénytől aranylik az utca, a követ. En pirongok, mint a mák virága. Azt felelem:

- Nem; nem feledtem el önt.
Karját karomba öltve csendeskén szolt:
— Sokáig marad itt?
— Nem tudom.
— Mit csinál itt?

((Folyt. köv.))

SZINHÁZAK.

Nagyszombaton, 1909. április hó 10-én
 a Magyar Színház és Király Színház kivételével
 a színházak zárva vannak.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.
Az elvált asszony.
 Operetta 3 felvonásban. Írta: Leon Viktor. Zenejét szerelte: Fall Leo.
Személyek:
 Jászsegyhe Karel, Király G.
 Jana, felesége, Olivcs G.
 Bakkensky, Boross
 Wanda-Loo Gondla, Pálmay I.
 Dancsler-Loo Gondla, Szirmai
 Ruzsicsplát, hiro, Németh
 Laye, ügyvéd, Dobos
 Tjonger (szakértő), Pásztor
 Wiesum, Scrop, kajász, Csizsér
 Adèle, jegyző, Fehér G.
 Krauweleit, Sinaí
 Marthe, a felesége, Harmath I.
 Kisbó, Kiss Pál
 Egy hölgy, Nyarainé
 Inas, Ligeti

Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Hivatalnok urak.
 Társadalmi színű 3 felvonásban. Írta: Földes Imre.
Személyek:
 Broder gróf, Vágó
 Rains Gábor, Törzs
 René neje, Bátor G.

Müller, Papp
 Feleki, László
 Horczog, Réthely
 Vedres, Dobi
 Ulrich, Vándori
 Róth, Rákay
 Ella, lánya, Tóth L.
 Kozma, Tarnay
 Váncsiné, Forrai R.
 Doros, fia, Z. Molnár
 Nagy Pál, Czobor
 Smolla János, Sugár I.
 Juliska, Császár K.
 Terka, gépirósok, Kacsóh F.

Kezdeté 1/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTOGRÁF
 Népszínház-utca 1-3. szám.
 Telefon 66-39.

Dróméltűl táviró által megemelve. — Gyermeknap Budapesten. (Saját elővétel.) —

TOSCA.
 Művészkép. — Gross-County verseny Alagon. (Saját elővétel.) — A német császári ház téli mulatságai.

A tehetségtelen gazember. (Saját elővétel.) — A sarga veszedelem. Sportok és mulatságok Bataviasban. — Ugyes pezsgőreklám. — A becsület.

Kezdeté 6 órákor, vasár- és ünnepeken 4 órákor.

Fővárosi Orfeum
 VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN MIRE, igazgató.

Ma nagyszombaton:

Conchas!

A fenomenális erejű művész és a többi elsőrendű attrakció.
 Az előadás kezdete 8 órákor.
 Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig.
 Telefon 93-36.

STEINHARDT MULATÓ
 Rákóczi-utca 63. sz. Telefon 51-29.

Szenzáció! Kezdeté pont 1/2 órákor. Szenzáció!
Budapest-Nagymaros. Jelenetek egy vasuti kupéban. — Írták: Glinger és Tauszig. Fordította: Steinhart Géza. — Ezt megelőzi:
CSAK ÖT PERC!
 Bohózat. Írták: Glinger és Tauszig, fordította: Steinhart.
 Ez és a Wetz Jenő. A holdvilág nóta paródija írta: Szóke Szakál, zenéje: Steinhart, valamint Gyárfás új műsoraival. Továbbá: Tunison et Besancon és a Harridins csoport fellépe.

A remek télikerthben reggelig tánc és zene. — Elsőrendű attrakciók — Belépő-díj nincs.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-utca 63. sz. és özv. Kontinó dohánykiskereskedés árúdjában, Andrássy-utca 29.

Vasár- és ünnepeken délután 4 órai kezdettel mérsékelt helyi előadás. Színe kerül: Budapest-Nagymaros.

A min. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve
Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTEZETE
 áthelyezve: **Károly-körut 3. sz. alá.**
 Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak aranyhidak, koronák, Tartós fogtömések, Foghúzások (altatásban is), Jól használható fogorvosok elkészítése és behelyezése.
 Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

FOLIES CAPRICE
 Igazgató: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR
 Telefon 14-23. Az előadás kezdete 1/2 órákor.

11 órákor. Ma: 11 órákor.

Mobilisirung

(A mozgósítás)
 Bohózat. Írta: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.
 Ezt megelőzi 1/4 órákor:
A legszebb szörme kirakat!
 Bohózat. Írta: Faan. Rendező: Erdélyi Emil.
 Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig.
 Az I-ó emeleti „Casino de Parisban” elsőrangú tánc attrakciók. Kezdeté 1/2 órákor.

ROYAL ORFEUM
 ERISEBET-KÖRUT 21. TELEFON 110-22

Nagyszombaton, április 10-én este 8 órákor.
 Budapest szenzáció! Falfregető bohózatok!

Julcsa úgy van — Ágyról — ágyra

KIORY, a legnagyobb költő-tánc-művész.
 Már megint **Rác Laci**.
 VARJAS ANTA UJ SLÁGERE.
Az Urna. The Jolly Boston's.
 A spárta. — Beregiss. — Szanin.
 Pesti primadonnák. — A zongora-szelídítő és még 3 attrakció.
 Husvétvasárnap és husvétutó d. u. 10-12-ig mérsékelt helyi előadás. Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum nappali pénztáránál, d. e. 10-2-ig és d. u. 3-6-ig. A télikerth távirótermében éjféltől Trianon és Grand-Cabaret. Új tánc attrakciók. — Czigányzene reggel 5 óráig.

Legmegbízhatóbb **Román Oszkár**
Angol FOGMÜTERME
 RENDSZERŰ
 Budapest, VII., Rákóczi-utca 14. sz. I. em.
 Munkálatai jóságát részletfizetési kedvezménygel is biztosítja.

HUSVÉTI KIALLÍTÁS KERTÉSZ TÓDORNÁL

Husvét
 tojások.

Tojástöltelkek. Meglepetési tárgyak. Eredeji és tréfas locsolók. Nyulacska bombonierek. Finom illatszerek.

Tavaszi és sport-árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kertész Tódor
 Budapest, Kristóftér.

BUDAPEST KRISTÓFTÉR

CIRKUSZ-BEKETOW
 Városliget. — Telefon 107-46.
 Ma szombaton, 1909. április hó 10-én este 7,3 órákor
nagy díszes megnyitó előadás
 itt még nem látott műsorral.

PARISIANA-ORFEUM
 Szerecsen-utca, a m. kir. operával szemben.
 Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-66.
 Pénztári órák d. e. 1/2-10-12-ig délután 3-9 óráig.
 Helyiárak 2, 3, 4, 5 és 6 korona.

Kezdeté 9 órákor.
 A szenzációk aprillisi műsor. A csodaszép Lonnon névű vendégjáték. **AZ ELEVEN SZÖBROK.** A pinszika csodája! A meztelenség a közönség előtt. Művészi, allegorikus képek Wurm G. festőművész terve alapján. Aeny Lona műt Salome. A világhírű társulat a bécsi Hölle-Theaterben 200 están át vendégszerelt. — 16 variáció különlegesség. — Spiesel Brothers and Mack amer. burleszk komikusok kacagtató műtárványai.
 Előadás után a remek télikerthben kabaret, előkelő művészeknek közreműködésével. — Vasárnap d. u. mérs. helyiárakkal szigorúan családias jellegű műsor. — Kétféle könyv. — Pompás üvegkör.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE
 VI., Teréz-körut 28. — Telefon 52-88.
 Minden este 9 órákor:
László Rózsi
 (Conferencier: Dr. Szalay József.)
 Azonkívül: Muzsósítás, vagy Berukkolt a conferencier. Városvény. — Eleven regény. 3 bohózat. 3 tréfa. — Jegyek: 4, 3 és 2 koronáért. (Zenekari és páholyúles 6 korona).

Császárfürdő BUDAPESTEN. Nyári és téli gyógy-telep. Elsőrangú kén- és kalcium-ásványvízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kád-fürdők, melyek kiváló gyógyhatással használhatók az összes reumatikus és idegbántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénsavas és villamosvíz-fürdők. Ivó- és belélegzési kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld.
 Az igazgatóság.

A tenisz-idény kezdetével! KERTÉSZ TÓDOR
 ezeg lawn-tenisz raketek javítására és újonnan hurozatra szerződött Mr. A. O. Hitecock Acton elsőrendű szakmunkást, ki mindennemű rakettjavítást és hurozást kiválóan szakszertősen és gyorsan szükséghez képest azonnal végez **Kertész Tódor** sportárnyékban Budapest, IV., Kristóftér berendezett
 külön rakettjavító műhelyben
 Feltűnési Tennis rakett-újdonság 1909. évre!
 Slazenger-féle KERTÉSZ SPECIÁLÍTÓ kislawn-tennis felszerelések. Athletikai sportcikkok. Angol és magyar sportjátékok. Árjegyzék ingyen. 27227

Kalapkirály
 Elsőrangú ural dívat és kalapáru.
Panama kalapok 2 koronáért — felelőmulhatlan sikeresen használtak.
 Különös gondot fordítunk Szives partifogásért eszedünk műhelyünkben Hárfa u. 33. női szalmakalapok általa
Osztermann és Stern
 kalapos-mester
 Szabott árak! Eskü-ut 6. (Klotild-palota.)

Alkalmi vétel folytán kiárusítunk

Nagy selyem damast abroszt	darabját	1 frt 50 krért.
Nagy selyem damast szalvétát	"	" 30 "
Vászon női ingeket	"	" 1 " 05 "
Csipke függönyöket	párját	3 " 30 "
Futó szőnyeget	méterjét	" 35 "
Tavaszi dívat kelméket 120 cm széles	"	" 63 "
Dívat selymeket	"	" 85 "
Mosó delaineket	"	" 25 "
2 ágy és 1 asztal terítőt	"	" 50 "
2 Jaquard szőnyeg újdonságot	"	" 80 "

Rosenberg és Quitt
 VI., Király-utca 32. sz., sarok üzlet.
 Alapított 1895. évben. 26698

Heti műsor:

1909. április hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Városház	Vígyszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania
11 Vasárnap	d.u. este Lammermoori Lucia Csedjáviza	A csók A falusi verébek	—	Tatarjárás Az ideál	A sashók Zöld Kakadu Régi jó idők	A nagymama Az elvált asszony	Az orosz-japán háború Az Ur Jézus
12 Hétfő	d.u. este A hegyek alján	Elnemult harangok A vasgyáros	—	A király Vigváz a nőre!	Fordalmi nász Hivatalnok urak	A hollandi lány Táncos huszárok	A modern sportok Az Ur Jézus

Ezüstszekők

ezüsből és alpacca ezüsből,

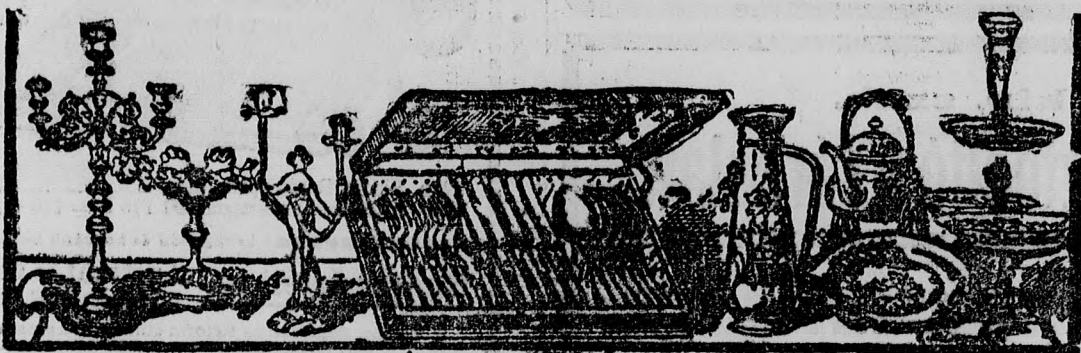
disztárgyak, alkalmi ajándékok

== a legelőnyösebben ==

POLGÁR KÁLMÁN

== ékszertelepén ==

Budapest, VII., Erzsébet-körút 29.

Vidéki megrendelésekre kiváló gondot fordítok.
 Árjegyzék 2000 rajzzal bérmentve küldeték.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egyszerű koporsó...

Egyszerű koporsó, semmi dísz nincs rajta. —
 Szegény cigánylány! de kevesen vannak,
 Kik halárod után, igaz szívük szerint
 Téged megsiratnak.
 Utolsó utad is oly elhagyott, árva,
 Mint milyen volt egész életed folyása. —
 A szép cigánylánynak nincs sov kísérete,
 Koporsója után bánattal szivébe
 Megy a szeretője.
 Ócska hegedűjét bőna alatt fogja.
 Hogy ott majd a sírnál megegyeszen elhuzza
 Elhuzza zokogó szivettépő dalát,
 Megtegye a szegény, árva cigánylánynak
 Végző kívánságát.
 Oly hirtelen történt. Nem volt készen rája.
 Egy árva fillér sem volt a birtokába.
 De hogy szép kedvesét eltemettethesse,
 A koporsó árát még ezen az éjjel
 Muzsikálta össze. . . .
 . . . A hant dübörögve hullott le a mélybe.
 Oly éles fájdalom nyúlal a szivébe.
 Kopott hegedűjét álla alá fogja,
 Reszeketó kezével a szomorú nótát
 Gyönyörűen huzza.
 De egy húr elpattant, ehallgat a nóta
 Szegény cigánylány könyező szemekkel
 Néz a sírhalomra.
 Majd megtántorodik és a szivéhez kap . . .
 Nem történt semmi baj . . . még egy húr megszakadt . . .

Gross Olga.

(A léghajózás költségei.) A Köln. Ztg. egy
 cikkje szerint a léghajózás még mindig nagyon
 költséges mulatság, a gáz rendkívüli megalapozó-
 lódása dacára. Zeppelin léghajója 15.000 köbméter
 gázt fogad magába s mivel egy köbméter gáz eddig
 60 fillárba került, minden töltés 7500 márkába jött.
 Egy új eljárás szerint azonban a gázt oly olcsón
 állíthatjuk elő, hogy egy köbméternek az ára csak
 10 fillér lesz, vagyis egy-egy töltés 1500 márkába

fog kerülni. Egy akkora léghajónak ára, mely husz
 utast vehet fel s három motorral van ellátva,
 500.000 márká. Azok a kerek csarnokok, melyeket
 a léghajók befogadására kell építeni, 700—800.000
 márkába kerülnek s négy oly léghajó fér el bennük,
 melyeknek 160 méter az átmérője. Rendes légi
 utakat feltételezve, minden fontosabb leszállóhely-
 nél 20.000 köbméter ürfogatu gázométert kell fel-
 állítani, míg a többi leszállóhelyeknél egyelőre
 acélpalackokat kell majd alkalmazni az után-
 töltésre. Zeppelin három kikötői csarnokának teljes
 gázellátására egy millió márká kell. Rendes lég-
 hajójáratoknál mindezen költségeken kívül még a
 park költségeit is számítani kell. Egy-egy parkhoz
 legalább egy négyszögkilométernyi hely szükséges,
 ez pedig nagy városok közelében rendkívül drága.
 Mindezek folytán a rendes léghajójárat még a távol
 jövő zeudje, éppen a rengeteg költségeknél fogva,
 melyeknek kamata alig fog megtérülni s így ren-
 des légi járatokat fentartó társulat csak akkor fog
 alakulni, ha az állam s a városok a legelőnyösebben
 fogják támogatni.

(Színek kémiai és élettani hatása.) Legesleg-
 újabb köre a színek méltatásának az, hogy a szí-
 nes sugaraknak kémiai hatását is számba vessük.
 Tudjuk ugyanis, hogy a vörös és sárga színeknek
 nem igen van bontó hatásuk, annál hatásosabbak
 ebben a tekintetben a kék, az ibolyaszín és az ugy-
 nevezett ibolyántúli sugarak. A fotográfózik péld-
 ául vörös fényben dolgozzák föl érzékeny lemezei-
 ket. A fényképekről is tudjuk, hogy a vörös ruha,
 vörös színű tárgyak a fényképeken feketék, holott
 a kék szín szürke, sőt fehér lesz. A vörös sugarak-
 nak ekkora kémiai közönyösségéből magyarázhat-
 juk azt az orvosi tapasztalatot, hogy vörös fényben
 a himlő gyorsabban gyógyul, nem pusztítja a bőrt.
 Érdekes, hogy a vörös színek himlőgyógyító hatá-
 sát már a régiek is tapasztalták, bár magyarázni
 nem tudták. A szemre is jó hatása van a vörös szí-
 nek. A gyermekek és egyszerű emberek, mondhatni
 ösztönyszerűen szeretik a vörös színt díszítésül, sőt
 ruhájukon. Fájtós, érzékeny szemre igen megnyugtató
 a vörös lámpaernyő. A vöröshöz hasonló óvó-
 hatása van a sárga színnek. A forró vidéken tar-
 tozkodó európaiak igen szeretik a világossárga öl-
 tőzetet; testüket jobban védik a szertelen napsütés
 ellen. A szem védelmére igen czélszerűnek bizo-
 nyult a Fienzal-féle sárga szemüveg, különösen a
 villamos világítás ártó kék sugarai ellen. Vadászok
 és csehbálványok elesebben látnak sárga szemüvegen.
 Aki nem próbálta, nem is hinné, milyen megnyugtató,
 kellemes érzés a szemre, ha sárga szemüveget
 tesszünk fel. Gyógyszertárakban utjabban minden
 bomlékonyabb szert sárga üvegben tartanak. Hatá-
 sára nézve középtűt van a zöld szín. A sárgás-zöld
 színnek van elég védő hatása, ellenben a kékes-zöld
 szín hatása a kékével rokon. Lámpaernyőkön, szem-
 ellenzőkön régóta kedvelt szín a zöld. Nem kell az
 árta való bizalmat megingatnunk, csak arra
 figyelmeztetünk, hogy sárgás-zöld színt válasz-
 szanak. A kedves kék és ibolyaszín bontó hatásával
 lehet ártalmas, azért ma már senki sem visel kék
 szemüveget. Éjjeli lámpaernyőre sem való kék szín.
 Amióta a villamos világítás olyan általánossá vált,
 ennek kék, ibolyaszín és ibolyántúli sugarai ellen
 sárga szemüveggel védhetjük szemünket. A kék
 sugaraknak bontó hatását pedig egyenesen érvénye-
 sítik is a gyógyításban, amikor ugyanis ártó anya-
 gok kiküszöbölését várják tőle. Így a rák gyógyítá-
 sában és bizonyos baktérium-okozta kopaszodás el-
 háritására, mint a baktériumok megölőjét al-
 kalmazzák.

(A fehér és a barna kenyér.) A londoni Lancet
 című orvosi folyóirat élesen kikel a mostanában
 mindjobban elharapódzó ama téves hiedelem ellen,
 mintha a fehér kenyér inkább alkalmasabb lenne a
 táplálkozásra, mint a barna. Pusztá előítélet az is,
 mintha a kenyér annál könnyebben emészthető és
 melléktermékektől mentesebb lenne, minél fehé-
 rebb; és ellenkezőleg; a főléleges anyagoktól men-
 tes és könnyen emészthető kenyér színe nem fehér,
 hanem barnás! Hogy a közönség izlésének, mely a
 fehér kenyeret választja, a sütőmesterek minél in-
 kébb kedveskedjenek, a legkülönbözőbb eljárások
 folyamodnak, amelyek közül főlemlítésre érdemes
 az a mód, mely szerint a lisztet salétromos sók gö-
 zének és ózon behajtásának teszik ki. Ez az eljárás
 arra való, hogy gyors oxidáció útján a lisztet meg-
 fehéritsék, mely folyamat alatt azonban a liszt né-
 mely tápláló alkatrésze is tönkremegy. Az ily mó-
 don kiküszöbölt tápláló alkatrészek között van a
 siker is, amelyért valóban a legnagyobb kár, ha
 hiányzik a lisztből. Csakhogy a mesterséges fehé-
 rítés révén még olyan mellékalkatrészek is kivonat-
 nak a lisztből, amelyek ha nem is lényeges tápláló
 alkatrészei a kenyérnek, mégis annak jó íz kölcsö-
 nöznek; innen van azután, hogy a fehér kenyér ize
 korántsem olyan kellemes, mint az olyané, amely
 nem mesterségesen fehéritett lisztből készült.

A Ganz és Társa vasöntőde és gégyár részv.-t. Budapesten.
t. c. részvényesei az 1909 április 30-án, pénteken délután 4 órakor Budapesten, X., Kőbányai-ut 31. szám alatt a gyárhelyiségében tartandó **negyvenedik rendes közgyűlésére** tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

1. Az 1908. évi mérleg előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, a tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal és a felmentvény megadása.
  2. Özv. Mechwart Andrásné 15,000 korona évi tiszteletdíja iránti határozathozatal.
  3. Alapszabályok módosítása.
  4. Igazgatóságválasztás.
  5. Felügyelőbizottságválasztás.
  6. Esetleges indítványok az alapszabályok értelmében.
- Az alapszabályok 14., 15. és 36. paragrafusai értelmében a közgyűlésen csak azon részvényesek bírnak szavazati joggal, kiknek részvényei a társaság könyvében legalább három hónappal a közgyűlés előtt nevékre irattak át és akik részvényeiket legalább három nappal a közgyűlés előtt a társulati pénztárnál letéteményezték.
- Egyébiránt részvények helyett budapesti nyilvános hitelintézetek letéjegyit is lehet letenni, ha ezekből kiviláglik, hogy a letéteményezett részvények a társulat részvénykönyvébe a letéteményező nevére vannak beírva.
- A közgyűlésen minden alapszabályszerűen letéteményezett egy-egy részvény egy-egy szavazatra ad jogot, ha azok száma nem több tiznél. De ezen számon felül csak minden öt-öt részvény után esik egy-egy szavazat. A szavazás jogát meghatalmazott által is lehet gyakorolni, meghatalmazott azonban a törvényes képviselőket kivéve, csak szavazatképes részvényes lehet.
- Az évi mérleg, a felügyelőbizottság jelentésével együtt, **folyó évi április 20-tól** kezdve a gyári igazgatóság irodájában, X. Kőbányai-ut 31. a t. c. részvényesek rendelkezésére áll **Az igazgatóság.**

Cs. kir. szab. Adria Biztosító Társulat.

Az igazgatóság a részvényes urakat tisztelettel meghívja a társulat hivatalos helyiségében **Triesztben** (a társulat házában Via Valdirivo 2. szám) **f. é. április hó 24-én, szombaton** délután 4 órakor megtartandó

rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az 1908. évről szóló igazgatósági jelentés felolvasása és a zárszámadások előterjesztése.
  2. Igazgatósági tagok választása.
  3. Két számvizsgáló és egy számvizsgálóhelyettes választása.
- Azon részvényes urak, kik ezen közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkértemek, hogy az alapszabályok 33. és 34. szakaszai értelmében részvényeiknek ideiglenes rézjegyeit f. é. április 17-ig a társulat trieszti központi irodájában, vagy Budapest, Bécs, Prága, Grác, Milanóban levő képviselőletnek valamelyikénél letétbe helyezték.
- Trieszt, 1909. április 7-én.

A cs. kir. szab. Adria Biztosító Társulat igazgatósága.

Akar Ön kitünő fényképet?

Akar Ön ezen fényképek a készítője lenni?

Ha igen, úgy siessen megrendelni az alanti megrendelési iven

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED B. T.
cég fényképészeti-osztályában

az itt képen látható **Reform- Minimum kamarát.**

A Reform-Minimum-kamera a létező legkisebb, legmodernebb és legvékonyabb kamera. Ezen modell méretei a megengedhető legkisebb fokra vannak redukálva. A kamera el van látva magas és szélességi irányban eltolható objektívvel, forgatható tükrkeresővel, vízszintmérővel, kettős kihuzattal a hátsó lencse önálló használata céljából. A legfinomabb kivitel, bőrdalfalak, a futóalj feketére fényezve, fémrészek nikkelezve, elsőrendű bőrátthuzat. Az objektívek F: 5,6 fényerősségig alkalmazhatók.

A Reform-Minimum-Kamera Árak Unikum-zárral beleértve három fémkazettát tokban:

9 × 12 ³ / ₄		13 × 18 ³ / ₈	
Ár	havi részlet	Ár	havi részlet
korona			
120.-	6.-	195.-	9.-
129b.	8.50	225.-	11.50

127b. Finom Rapid-aplanáttal
129b. Rietzschel-anasztigmáttal F/8 F = 120³/₄

Megrendelési iv. Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 30. szám.

Ezennel megrendelem Reform-Minimum-kamera 9 × 12 — 13 × 18 cm. nagyságban kor. árban, fizetendő kor. havi részletekben 12...
kezdve Budapesten Aufrecht és Goldschmied B. T. cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket, illetve, ha a megrendelt áru egyenesen a gyárból kúdtetik, a vámköltségeket is magam viselem. Három havi részlet elmulasztása a teljes vételár esedékessé teszi.

Lakhely: _____ Kelet: _____
Név és foglalkosás: _____

Nagy Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. E.

Saját gyártmányú fűthető fürdőkád körmeleltető-kályhával kádak 14 koronától felébb. Elvállalok; mindenféle kúszó-vattuk és házi vízvezeték-bevezetésekkel legolcsóbb áron. Lefkovicz Adolf, Bpest, VII., Wesselényi-u. 61/E. Telefon 118-40. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szász Királyság **Technikum-Mittweida.**
Igazgató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanítványok, elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépipítő laboratóriumok. Gyári tanulmányok. 3600 hallgató a 38. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Heveny vagy idült bujakór - bántalmak

egy görvénykór, borbajok, rheuma, (izzag, fekélyek stb) s a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint migrigyanat, rheumatizmus, a száj, gége gyengedése, a gyanatok, oncosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örökölt bujakóros bántalmak esetében, a legmegbizhatóbb minden gyógykezeléssel dacolól betégségből biztos és győkeres gyógyulást nyújtanak.

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve. Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szer és már számos kitüntetésben részesült. Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 6.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11.- kor. Minta és prospectus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 22. szám.

Hirdetések felvetetnek e lap kiadóhivatalában.

110 fiók a bel- és külföldön.

- Magyarországi fiók-telepek:
- Arad
  - Debrecen
  - Eger
  - Eszék
  - Fiume
  - Kassa
  - Kelozsvár
  - Komárom
  - Lugos
  - Miskole
  - M.-Vásárhely
  - N.-Becskeerek
  - N.-Kanizsa
  - N.-Kiklada

Heti gyártás 16.000 pár

Feltünő olcsók

tartósak, elegánsak és elismert jók a

„TURUL”

cipőgyár részv.-társaság TEMESVÁR

CIPŐÁRUI

Központi főraktár:

Budapest, Kossuth Lajos-utca 14-16.

1200 alkalmazott és munkás

- Magyarországi fiók-telepek:
- N.-Szeben
  - N.-Szombat
  - N.-Varad
  - Pancsova
  - Pécs
  - Pozsony
  - Sopron
  - Szombathely
  - Szeged
  - Temesvár
  - Ujvidek
  - Versec
  - Zágráb

Legszolidabb kivitel ::

Évi 6 húzás 1,000.000, 500.000, 300.000, 200.000, 100.000, 75.000 koronás főnyereményekkel és számos nagy mellényereménnyel. Legkisebb nyeremény 140 kor. készpénz és 1 nyereményjegy, mely utóbbit készek vagyunk drbként 50 kor. árban megvenni.
Legközelebbi húzás I. hó 24-én 300.000 korona főnyereménnyel.

A Magyar Jelzálog-Hitelbanki Konverzionális Sorsjegyeket, melyeknek főnyereménye **egy millió** korona, következő alapon adjuk el:

I. Készpénzfizetés ellen a napi árfolyamon, vagyis jelenleg darabonként 124.- korona árban,
 a) A sorsjegyeket utánvétellel vagy a napi ár előzetes beküldése ellen portómentesen küldjük.
 b) Darabonként 10.- korona előleg beküldése ellen a sorsjegyeket számszójuk hiadása mellett és azonnali nyereményjogosultsággal a vevő részére őrizetbe vesszük és a jelenleg 124.- koronát kilövő napi árból hátralékos 114.- koronát a vevő terhére írjuk, mely hátralékból 14.- korona 1909. június hó 1-ig kifizendő de, míg a fennmaradó 100 korona feltéve, hogy váratlan áresés nem áll be — teljesítés szerinti részletekben törleszthető. A megterhelendő hátralék utáni kamatok, melyeket 1909. december hó 31-ig kedvezménykép 5%^o-ban állapítunk meg, negyedévenként utólag fizetendők.

II. Részletív alakjában, drbként 30 havi 5 kor.-ás részletekre
 A megrendelőjegy és az első részlet beküldése ellen küldjük az 1898. évi XXXI. t.-cz értelmében kiállított, a sorsjegyek számain és sorozatait feltüntető részletívvel, melynek alóján a részletív vevője már részt vesz a húzásokon és az összes részletek lefizetése után a sorsjegy lényeges tulajdonába jut.

Igérvények,

melyek a folyó hó 24-én megtartandó húzáson 200.- korona n. é. A és B. betűs sorsjeggyel játszanak, darabonként 9 koronás aron kaphatók.

Sziveskedjek az alanti megrendelő-jegyeket felhasználni és kívánságra készséggel szolgálunk előzetes felvilágosításokkal.

„HERMES” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság
 Budapest, IV. ker., Koronaherczeg-utca 5. szám.

Takarékbetéteket a legkedvezőbb kamatlábon kamatoztatunk. **Safe-deposit** fiókokat a fül saját zára alatt évi 16 koronától kezdve adunk bérbe.

A kiadásunkban megjelenő „HERNES” enrsolási ellenőr előfizetési ára évi 2.— K. Mineennemű sorsjegyet kisorsolásból eredő árvesztesség ellen biztosítunk.

Megrendelőjegy készpénzfizetésre.	Megrendelőjegy 10.- koron. előleg beküldése esetén.	Megrendelőjegy részletívre.	Megrendelőjegy ígérvényre.
<p>„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságának Budapestén.</p> <p>Ezennel felkérem Önöket, hogy hirtelményük alapján ..... darab magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyet portómentesen címemre elküldjenek sziveskedjenek.</p> <p>Az ellenérték fejében a 124.- koroná vagyis ..... koronát sziveskedjenek a küldeménynek utánvenni, — postautalvánnyal küldök. —</p> <p>Kelt ..... 1909. ....</p> <p>Olvasható aláírás: .....</p> <p>Pontos cím: .....</p>	<p>„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságának Budapestén.</p> <p>Ezennel megrendelek Önöknél hirtelményük alapján ..... darab magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyet darabonként 124.- koronás árban, és kérem, hogy a sorsjegy ..... t. részemre őrizetbe vanni és nekem a számszójukat beküldeni sziveskedjenek.</p> <p>Előleg fejében küldök darabonként 10 koronát, vagyis ..... koronát postautalvánnyal és kérem, hogy engem a hátralékos összeggel megterhelni és nekem a szükséges nyomtatványokat aláírás végett beküldeni sziveskedjenek.</p> <p>Kelt ..... 1909. ....</p> <p>Olvasható aláírás: .....</p> <p>Pontos cím: .....</p>	<p>„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságának Budapestén.</p> <p>Ezennel megrendelek Önöknél hirtelményük alapján az 1898. évi XXXI. t.-cz értelmében kiállított részletívvel ..... darab magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjeggyel darabonként 30 havi 5 koronás részletizetésre és felkérem Önöket, hogy a részletív címemre beküldjenek. Az első részlet fejében ..... kor.-t küldök Önöknek postautalvánnyal. Tudomásul veszem, hogy az eredeti sorsjegyek átvétele alkalmával a törvényes helyesílléletek és felmerült portóköltségek általam megtérítendőek.</p> <p>Kelt ..... 1909. ....</p> <p>Olvasható aláírás: .....</p> <p>Pontos cím: .....</p>	<p>„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságának BUDAPESTÉN.</p> <p>Ezennel megrendelek Önöknél hirtelményük alapján ..... darab ígérvényt a magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyeknek 1909. április 24-én megtartandó húzására és a darabonként 9.- koronás ár fejében ..... koronát postautalvánnyal címükre elküldtem.</p> <p>Kelt ..... 1909. ....</p> <p>Olvasható aláírás: .....</p> <p>Pontos cím: .....</p>

Meghívó.
 A Csabrendeki Takarékpénztárral Egyesült Önségélyző Szövetkezet 1909. április hó 25-ik napján délután 3 órakor fogja saját helyiségében **XVI-ik rendes közgyűlését** megtartani, melyre a t. szövetkezeti tagokat ezenel tisztelettel meghívja.
 Csabrendek, 1909 április hónap 5-ikén.
 Löb Ignác, titkár. Barcza László ek., elnök.
 E közgyűlés tárgyai lesznek:
 1. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 szövetkezeti tag kiküldése.
 2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelenléte a lefolyt üzletéről.
 3. A múlt évi zárószámadások előterjesztése.
 4. A felmentvény megadása.
 5. Két elhalt igazgatósági tag helyett újaknak megválasztása.
 6. A felügyelőbizottságnak megválasztása.
 7. Netáni indítványok.
 A Csabrendeki Takarékpénztárral Egyesült Önségélyző Szövetkezet 1908. évi mérlege 1908. december 31-én. Vagyon: Pénzkészlet 1908. decz. 31-én 26 K 90 f., kölcsönök 49.000 K, leltár 180 K, összesen 49.206 K 90 f. Teher: Törzsbetétek 46.183 K 35 f., tartaléktőke 956 K 20 f., nyomtatványok 105 K 60 f., nyereményegyenleg 1961 K 75 fill., összesen 49.206 K 90 fillér. Veszteség és nyereség számla: Leltári leírás 20 K, napibiztosok 45 K, nyereményegyenleg 1961 K 75 f., összesen 2026 K 75 f. Folyó évben befolyt kamat 1805 K 35 f., illeték és késedelmi kamat 220 K 40 f., összesen: 2026 K 75 fillér. — Barcza László s. k. elnök, Kohn Ignác s. k. alelnök, Löb Ignác s. k. könyvelő, Rabinek Sámuel s. k. pénztáros. Jelen mérleget, veszteség és nyereségszámlát tisztelesen felülvizsgáltuk és minden tételében helyesnek találtuk. A felügyelő bizottság: Winkler Sándor dr. s. k., Schreimer Dénes s. k., Weisz Salamon s. k.

Gärtner Agoston
 Budapest, Wurm utca 3.
 Mindennemű izzó- és Wolfram-lámpák, valamint villamos felszerelési cikkek.
 Telefon 95-33

958. sorozat **Bon 028. szám**
Polgár Sándor
 m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kísérőszáz Budapest, VII., Erzsébeti-körút 50. sz. közel s ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 18% azaz tizenöt százalékos nyereséget adni az ered.
F. Bergerand fiis,
 párisi külölegességek (óvszerek) gyármányából. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen, zárt leveleiben küldet k.
 Kivágatott az „E. vetértés”-ből. 26705

A Franklin-Társulat kiadásában most jelent meg:
Filozófiai Irok Tára
 a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztik **Alexander Bernát és Bánóczy József.**
 VIII. kötet.
KANT
prolegomenái minden leendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelhetni.
 Ford. és bevezetéssel ellátta **Alexander Bernát.**
 Második javított és bővített kiadás.
 Ára 2 kor. 80 fillér.
 Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedés a Földes utca 21. és minden könyvkereskedésben.

575/909. szám.
Versenyárgyalási hirdetmény.
 A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur rendeletére a VII². számú czégyény-dányádi Szamosátvágás szakadózó balp rtjának biztosításához szükséges 1952 m². termeskő, 342 m³. 30 cm. atmérőjü kévébbe kötött nyers fűzfazse szállítására nézve **1909. évi május hó 3-ik napján délelőtt 11 órakor** a szatmári m. kir. folyamammérnöki hivatal helyiségében **nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás** fog tartatni.
 Az ajánlatok csakis a szatmári folyamammérnöki hivatalnál megszerzhető ajánlati iven és a felsorolt anyanemek mindegyikére különkülön teendő.
 A kötendő szerződés tervezete és az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek valamint az ajánlati feltételek a szatmári folyamammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
 Az ajánlatok, melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előirt minta használatával kell kiállítani, a fent jeizett nap délelőtt 10 és fél órájáig a szatmári folyamammérnöki hivatal főnökénél nyújtandók be.
 Szatmárnémeti, 1909. évi április hó 8-án.
 A m. kir. folyamammérnöki hivatal.

